FoU-rapport

Nr 36

Maria Fregidou-Malama,
Nina Shamirany, Jenny Andersson

Hästnäringens situation

i Gävleborgs län

HÖGSKOLAN
I GÄVLE

HÖGSKOLAN
I GÄVLE

HÄSTNÄRINGENS SITUATION I GÄVLEBORGS LÄN

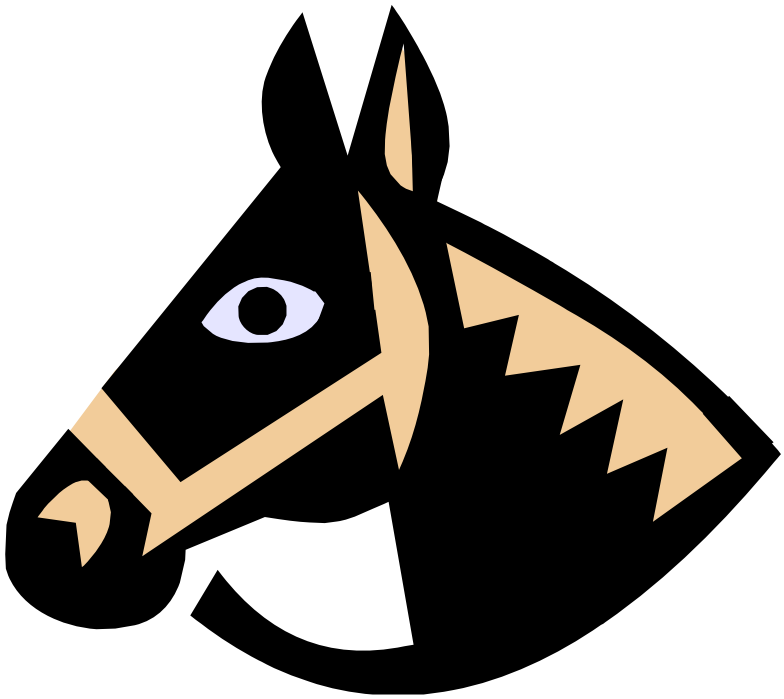

MARIA FREGIDOU-MALAMA
NINA SHAMIRANY
JENNY ANDERSSON

HÖGSKOLAN
I GÄVLE
INSTITUTIONEN FÖR EKONOMI

Hästnäringens situation i Gävleborgs Län

Maria Fregidou-Malama mma@hig.se
Nina Shamirany nsy@hig.se
Jenny Andersson 026.214724@telia.com

Gävle 2009

Förord

Denna undersökning berör projektet hästnäringens situation i Gävleborgs län.
Den bygger på bearbetning av enkätsvar och är beställd av Länsstyrelsen i Gävleborgs län.
Studien genomfördes under 2002-2003.

Resultatet av studien med de presenterade uppgifterna ska kunna användas av Länsstyrelsen som underlag i bedömning av åtgärder till hur hästnäringens situation i Gävleborg kan förbättras. Vår förhoppning är att resultatet av studien ska kunna användas av andra intresserade av hästsektorns utveckling och ska inspirera till fortsatta studier.

Ett stort tack till alla Er som genomfört enkätregistreringen. Ett varmt tack till Mariana Femling och Ingrid Jarlebring som har bidragit med värdefulla synpunkter och erfarenheter vid bearbetning av enkätsvaren.

Slutligen ett speciellt tack till projektansvarig, Länsveterinär Docent Margareta Stéen som har initierat projektet och stått för finansiering av studien. För studien ansvarar författarna.

Gävle i juni 2009 05 26
Maria Fregidou-Malama

Sammanfattning

Denna undersökning utgör en registrering och bearbetning av enkätsvar som behandlar hästnäringens situation i Gävleborgs län. Studiens syfte är att kartlägga hästnäringens situation och analysera hästnäringens framtidsutsikter i regionen.

För denna kartläggning har enkäter används som har skickats ut till hästanvändare såväl professionella som hobbyanvändare och till lantbrukare vilka utgör en speciell grupp av ägare.

Resultatet av bearbetningen visar att det finns potential för hästnäringens utveckling. Studien visar att det finns positivt intresse för hästen som djur. De som arbetar med hästen lägger ner många arbetstimmar för att sköta hästen. Hästens sociala betydelse betonas i undersökningen.

Studien visar vidare att det finns behov av insatser i form av företagsetableringar t.ex. när det gäller rådgivningsfrågor för att tillgodose de behov och önskemål som hästutövarna har.

Enligt undersökningen finns det intresse från lantbrukarna att erbjuda t.ex. stallplatser och på så sätt bidra till att fler hästar får hemvist i Gävleborgs län. Genom samarbete mellan lantbrukare och andra hästutövare kan gynnsamma förhållanden för hästnäringen utvecklas. Hästens ekonomiska betydelse för regionen kan på så sätt bli stor.

Sammanfattningsvis visar studien att hästnäringen har möjlighet att utvecklas i Gävleborgs län och på så sätt bidra både till ekonomisk och även social utveckling av regionen.

INNEHÅLL *Sid*

Sammanfattning ***2***

Inledning ***3***

SYFTE 3

AVGRÄNSNING 3

METOD 3

Hästnäringen i Gävleborgs län ***5***

TYPER AV HÄSTSPORTUTÖVARE 5

TYPER AV HÄSTAR 6

ANTAL HÄSTAR PER PERSON 7

HUR MYCKET TID ÄGNAS ÅT HÄSTSPORT? 7

UTFODRING 9

Stråfoder *9*

Anskaffning av stråfoder *11*

Förvaring av stråfoder *12*

Kraftfoder *12*

Sommarbete *14*

TILLGÅNG TILL RASTHAGAR 16

UPPSTALLNING 17

STRÖMEDEL 21

STALLETS BEKVÄMLIGHETER 22

GÖDSEL 34

Förvaring *34*

Tömningsintervall *37*

Borttransportering av gödsel *41*

Gödseln som problem *44*

VARFÖR ÄR HÄSTSPORTEN VIKTIGT FÖR DIG? 46

OMGIVNINGENS SYN PÅ HÄSTEN 49

BEHOV AV KURSER 50

BEHOV OCH ÖNSKEMÅL AV TJÄNSTER 54

FÖRETAGSDRÖMMAR 61

VAD VILL DE TILLFRÅGADE HA SATSNINGAR PÅ I REGIONEN? 62

Lantbrukarna i Gävleborgs län och hästnäringen ***64***

BAKGRUNDSDATA OM GÅRDEN 64

Lantbrukets omfattning *64*

Gårdens åkerareal *65*

Typ av produktion *65*

Egen hästhållning *67*

INTRESSE FÖR UTHYRNING AV STALLPLATSER FÖR HÄSTAR 69

FODERPRODUKTION FÖR HÄSTAR 70

HÄSTGÖDSEL I LANTBRUKET 73

BETEN FÖR HÄSTAR 74

LOKALISERING AV LANTBRUKEN I UNDERSÖKNINGEN 75

BEHOV AV UTBILDNING 76

Slutsatser ***79***

Bilaga 1- Länsstyrelsens projektbeskrivning ***80***

Bilaga 2 – Enkät och följebrev till hästägare ***84***

Bilaga 3- Enkät och följebrev till lantbrukare ***90***

Bilaga 4 – Frisvarsalternativ från hästhållning ***95***

Bilaga 5- Frisvarsalternativ från lantbrukarna ***169***

Källförteckning ***174***

Sammanfattning

Denna undersökning utgör en registrering och bearbetning av enkätsvar som behandlar hästnäringens situation i Gävleborg. Studiens syfte är att kartlägga och analysera hästnäringens situation och dess framtidsutsikter i regionen.

För denna kartläggning har enkäter används som har skickats ut till hästägare/hästhållare såväl professionella som hobbyutövare och till lantbrukare vilka utgör en speciell grupp av intressenter.

Resultatet av bearbetningen visar att det finns potential för hästnäringens utveckling. Studien visar att det finns positivt intresse för hästen som djur. De som arbetar med hästen lägger ner många arbetstimmar för att sköta hästen. Hästens sociala betydelse betonas i undersökningen.

Studien visar vidare att det finns behov av insatser i form av företagsetableringar t.ex. när det gäller rådgivningsfrågor för att tillgodose de behov och önskemål som hästägare/hästhållare har.

Enligt undersökningen finns det intresse från lantbrukarna att erbjuda t.ex. stallplatser och på så sätt bidra till att fler hästar får hemvist i Gävleborgs län. Genom samarbete mellan lantbrukare och hästägare/hästhållare kan gynnsamma förhållanden för hästnäringen utvecklas. Hästens ekonomiska betydelse för regionen kan på så sätt bli stor.

Sammanfattningsvis visar studien att hästnäringen har möjlighet att utvecklas i Gävleborgs län och på så sätt bidra både till ekonomisk och även social utveckling av regionen.

Inledning

I Jordbruksdepartementets plan för miljö- och landsbygdsåtgärder för Sverige slås fast att för att uppnå regional balans och bevarande av en levande landsbygd krävs åtgärdsprogram som skapar förutsättningar för ett differentierat näringsliv och en integrerad utveckling av hela landsbygden. Målet är en ekologisk, ekonomisk och socialt hållbar utveckling av landsbygden. Hästnäringen har förutsättningar att medverka till denna hållbara utveckling genom att erbjuda sysselsättning och rekreation samt betade marker. (Se bilaga 1)

Länsstyrelsen i Gävleborg har i dag liten vetskap om hur hästägarnas och hästnäringens situation ser ut i Gävleborg och vilka förutsättningar som finns inom länet samt hur en hållbar utveckling kan gynnas via hästnäringen. För att få bättre vetskap har projektet ”Hästhållning i dag och i framtiden – *betydelsen för regional- och ekonomisk utveckling, jämställdhet, biologisk mångfald, kulturmiljö, ekologisk produktion samt landsbygdsutveckling*” inletts. (Se bilaga 1)

Denna rapport ingår i en förstudie till det ovannämnda projektet, där förutsättningarna i Gävleborgs län utreds. Förstudien görs i samarbete mellan Länsstyrelsen i Gävleborg och Högskolan i Gävle, Institutionen för Ekonomi.

Syfte

Syftet med förstudien är att kartlägga hästnäringens situation i Gävleborg och analysera hästnäringens framtidsutsikter ur hästägarnas/hästhållarnas perspektiv, samt tillvarata synpunkter från hästägare i regionen. Vidare är syftet att kartlägga, tillvarata och analysera lantbrukarnas erfarenheter, synpunkter och intresse för hästnäringen som en affärsverksamhet.

Avgränsning

Förstudien baseras på två separata enkätundersökningar; den ena är riktad till hästägare/hästhållare i den andra tillfrågas lantbrukare. Undersökningen omfattar inte könsaspekter eller djurskyddsaspekter.

Metod

För att nå syftet med förstudien har Länsstyrelsen i Gävleborg skickat ut enkäter till enskilda näringsidkare och intresseorganisationer som bedriver eller utövar hästsport i någon form.

Genomgången av hästnäringen är gjord med hjälp av två, relativt olika, enkätundersökningar riktade till hästägare respektive lantbrukare (Se bilaga 2 och 3).

Av de utskickade enkäterna har sammanlagd 1 141 stycken blivit besvarade och återsända till Länsstyrelsen i Gävleborg.

Till lantbrukare i regionen skickades ut 467 enkäter och 199 av dessa har besvarats. Samtliga enkäter har registrerats och bearbetats vid Högskolan i Gävle med hjälp av programmet Statistical Package for the Social Sciences (SPSS) 11.0 för Windows. SPSS 11.0 för Windows är ett statistikprogram för datainmatning och bearbetning av exempelvis enkätundersökningar. Det ger möjligheter för analyser genererade från de registrerade enkätutfallen.

Enkätutfallet utgör grundmaterial för hästnäringens situation i länet, behovet av vidareutbildning och hästnäringens framtidsutsikter. Rapporten bygger på primärkällor som kan anses vara sakliga och opartiska. Eftersom respondenterna är anonyma finns inte risk för att eventuella känsliga frågor inte besvarats. Många frågor i enkäten är öppna, vilket har gett respondenterna möjlighet att lämna de svar de ansett vara viktiga. Sammantaget har enkätens angreppssätt gjort att vi anser att relevanta och användbara data har kunnat samlats in och bearbetats.

Hästnäringen i Gävleborgs län

Enkätundersökningen med inriktning på hästsportsutövare har resulterat i 942 svar från hästägare i länet. Nedan följer en presentation av enkätsvaren i tabell-och diagramform. Fokus ligger på de frågor/kombination av frågor som vi anser ger en tydlig bild av hästnäringen i länet.

Typer av hästsportutövare

Respondenterna på enkäten om hästhållningen i Gävleborg kan delas i två huvudgrupper: de som utövar hästsporten professionellt och de som har den som hobby. Indelningen av respondenterna i de två grupperna är som följer:

Diagram 1: Indelning av hästägare/hästhållare i professionella hästsportutövare och hobbyutövare. 942 möjliga svar

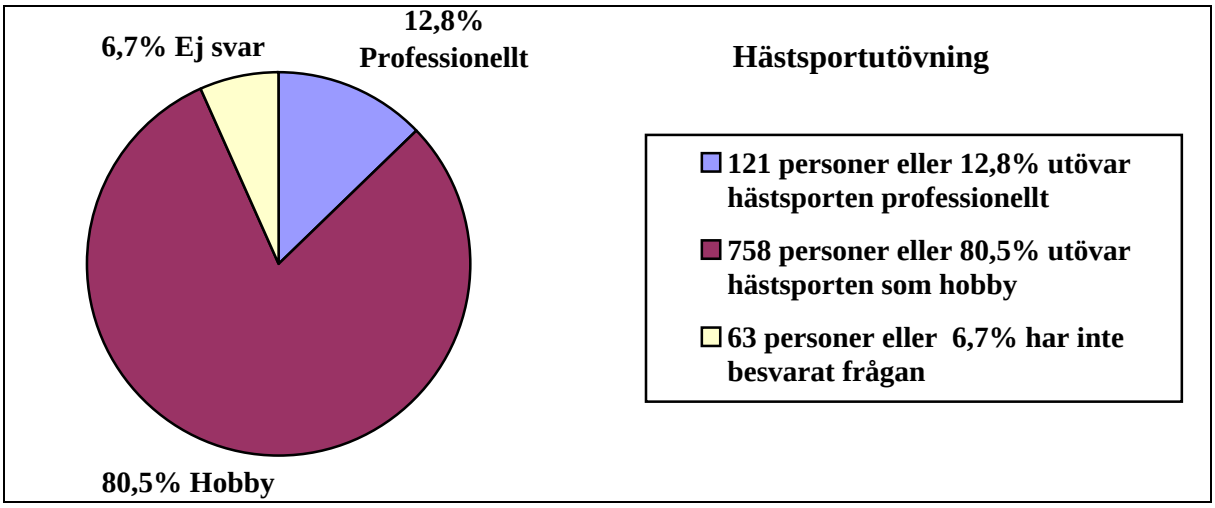

Enkätsvaren visar att en överväldigade majoritet av respondenterna dvs. 80,5 % utövar hästsporten som hobby.

Typer av hästar

Utifrån fråga 2 i enkäten *”Vilken eller vilka hästtyper har Du”?* kan man se att de flesta av enkätens respondenter har travhäst, närmare bestämt 55, 9 % (se tabell 1 och diagram 2 nedan). Detta kan till viss del förklaras genom att en stor del av enkäterna skickades till travhästägare. Skälet till detta var att deras namn och adresser finns att tillgå i register, i motsats till övriga hästägare. Den procentuella andelen travhästägare i länet kan således vara lägre än vad denna undersökning visar.

Tabell 1: Fördelning av hästtyper (möjligheten för respondenterna att ange att de äger fler typer av hästar gör att procentsumman överstiger 100)

Fråga 2 / Svar	*Har du ridhäst?*	*Har du brukshäst?*	*Har du travhäst?*	*Har du islandshäst?*	*Har du ponny?*	**Har du någon annan hästtyp?*
Ja	343 (36,4%)	95 (10,1%)	527 (55,9%)	38 (4,0%)	169 (17,9%)	42 (4,5%)
Nej eller Ej svar	459 (48,7%)	601 (63,8%)	222 (23,6%)	641 (68,0%)	569 (60,4%)	630 (66,9%)

*För information om vilka andra typer av hästar respondenterna har, se bilaga 4.

Diagram 2: Fördelning av hästtyper i undersökningen

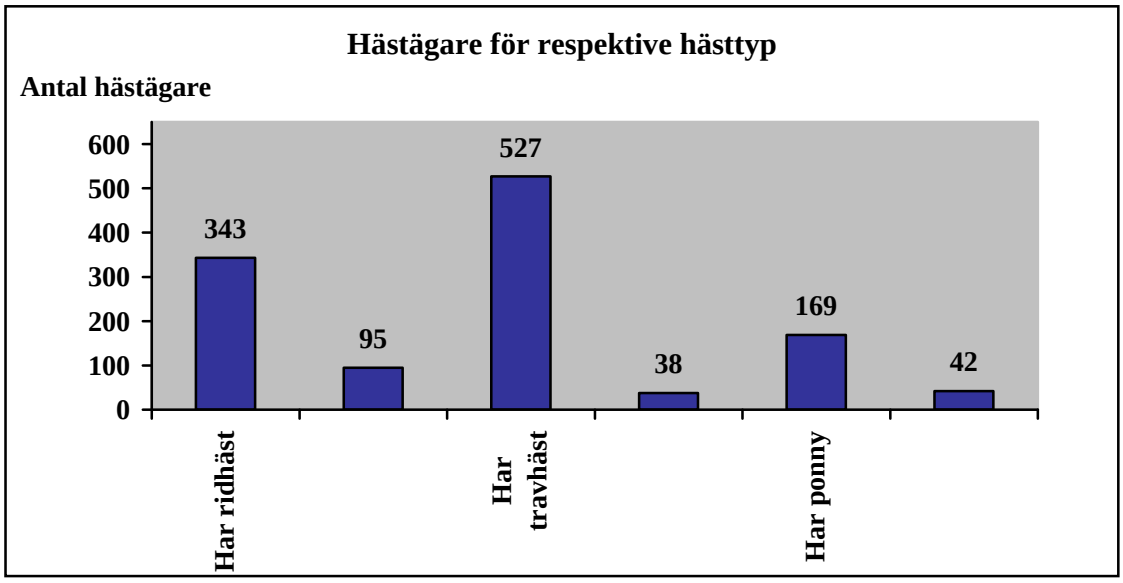

*För information om vilka andra typer av hästar respondenterna har, se bilaga 4.

Antal hästar per person

Hästantalet per person varierar kraftigt i undersökningen. I genomsnitt hålls drygt 4 hästar per person, men ända upp till 117 hästar har angetts på frågan "*Hur många hästar äger/sköter du*" (se tabell 2 nedan). 51,3% av respondenterna äger 1 eller 2 hästar. Det mest förekommande värdet (medianen) är 2 hästar/person (ca 27%) och detta värde är kanske mer representativt för hela populationen än medelvärdet 4,19 hästar/person.

Tabell 2: Antal hästar/person. Totalt 942 besvarade enkäter

Svar / ***Fråga 3***	***Antal personer som har besvarat frågan***	***Minimum hästar/person***	***Maximum hästar/person***	***Medelvärde hästar/person***
Hur många hästar äger eller sköter Ni totalt?	930 (98,7%)	0	117	4,19

Hur mycket tid ägnas åt hästsport?

Antalet timmar som ägnas åt hästsport uppgår i medeltal till 23,24 timmar/vecka (se tabell 3 nedan). Skillnaden mellan hur många timmar som ägnas åt hästarna är beroende av hästtyp; de som har brukshästar ägnar betydligt färre timmar per vecka åt sina hästar jämfört med övriga hästtyper (15,18 timmar/vecka, se tabell 4). En jämförelse mellan de som utövar hästsporten som hobby och professionellt visar att hobbyutövarna ägnar ca hälften så mycket tid åt hästsporten mot för dem som har hästar som yrke (ca 20 timmar jämfört med cirka 40 timmar, se tabell 3). Värt att notera är att tiden som hobbyutövarna lägger ner på hästsport motsvarar en halvtidstjänst per person, med andra ord kan det konstateras att en stor del av de tillfrågades fritid vigs till hästsporten.

Tabell 3: Tabell över antal timmar/vecka som ägnas år hästsport. Totalt 942 respondenter har besvarat frågan. 121 av de utövar hästsporten professionellt. 758 personer utövar hästsporten som hobby

Svar / ***Fråga 4***	***Frekvens och % av respektive kategori***	***Minimum tim/vecka***	***Maximum Tim/vecka***	***Medelvärde tim/vecka***
Timmar i veckan som ägnas åt hästsport på basis alla de 942 svar	846 (89,8%)	0	100	23,24
Timmar i veckan som de professionella utövarna ägnar åt hästsport	110 (90,9%)	1	100	39,22
Timmar i veckan som de hobby utövarna ägnar åt hästsport	695 (91,7%)	0	90	20,69

Tabell 4: Samband mellan hästtyp och hur många timmar/vecka som ägnas åt hästsporten

Fråga 4 / ***Fråga 2***	***Frekvens av respektive hästgrupp***	***Minimum tim/vecka***	***Maximum tim/vecka***	***Genomsnitt tim/vecka***
Har ridhästar	308	0	100	22,42
Har brukshästar	71	0	40	15,18
Har travhästar	479	0	100	25,53
Har islandshästar	36	3	84	22,44
Har ponny	159	0	90	23,44
****Har annan hästtyp***	37	0	90	26,58

*För vilken annan hästtyp, se bilaga 4.

Utfodring

Hästens utfodring består vanligtvis av stråfoder och kraftfoder, samt sommartid även av bete. Kartläggningen visar vilka typer av foder som är vanligast i Gävleborgs län samt hur dessa fodertyper anskaffas.

Stråfoder

Vilka typer av stråfoder använder de tillfrågade till sina hästar. Svaret är att hö är det överlägset vanligaste stråfodret som hela 92,3 % av de tillfrågade använder sig utav (se tabell 5). Om vi undersöker närmare stråfoderanvändningen inom de olika hästtypgrupperna så avviker islandshästägarna något från det allmänna genomsnittet. I fallet islandshästägare är det endast 78,9 % som använder hö (se tabell 6). Detta kan dock bero på att få islandshästägare har svarat på enkäten, vilket gör att enskilda islandshästägare riskerar förskjuta statistiken. Ett vanligt komplement till hö är hösilage som används av mellan 22,1-39,5 % av de tillfrågande beroende på hästtyp (se tabell 6).

Tabell 5: Tabell över använda stråfodertyper (möjligheten för respondenterna att ange att de använder fler typer av stråfoder gör att procentsumman övergår 100)

Typ av foder	***Frekvens av totalt 942 tillfrågade***	***Procent av de 942 tillfrågade***
Hö	869	92,3%
Hösilage	265	28,1%
Ensilage	75	8,0%
****Använder annat stråfoder***	19	2,0%

*För vilken annan typ av stråfoder som används, se bilaga 4.

Tabell 6: Typ av häst kopplat till vilka typer av stråfoder som används. Antal hästägare och procentuell fördelning av aktuell fodertyp på motsvarande hästtyp

Fråga 7 / ***Fråga 2***	***Använder hö***	***Använder ensilage***	***Använder hösilage***	****Använder annan typ av stråfoder***
Frekvens och % av de 343 som har ridhäst	309 (90,1%)	27 (7,9%)	104 (30,3%)	12 (3,5%)
Frekvens och % av de 95 som har brukshäst	93 (97,9%)	12 (12,6%)	21 (22,1%)	4 (4,2%)
Frekvens och % av de 527 som har travhäst	507 (96,2%)	47 (8,9%)	155 (29,4%)	9 (1,7%)
Frekvens och % av de 38 som har islands häst	30 (78,9%)	5 (13,2%)	15 (39,5%)	0 (0,0%)
Frekvens och % av de 169 som har ponny	160 (94,7%)	16 (9,5%)	49 (29,0%)	3 (1,8%)
*****Frekvens och % av de 42 som har annan hästtyp***	41 (97,6%)	1 (2,4%)	8 (19,0%)	3 (7,1%)

*För vilken annan typ av stråfoder, se bilaga 4.
**För vilken annan hästtyp, se bilaga 4.

Anskaffning av stråfoder

Anskaffningen av stråfoder till hästarna sker oftast genom direkt köp från lantbrukare (54,8 %). Drygt en tredjedel av dem som svarat uppger att de odlar egen vall (se tabell 7). Ca 12 % av de tillfrågade väljer att kombinera anskaffningssättet för stråfoder exempelvis genom att odla en del själva och komplettera med en del inköpt stråfoder. I en jämförelse mellan de som utövar sporten professionellt och de som är hobbyutövare syns en viss skillnad i antalet som odlar egen vall; de professionella har i större utsträckning egen stråfoderodling (44,6 % jämfört med 35,4 %). Även antalet som uppger att de köper stråfoder via foderhandlare är betydligt högre bland de professionella än hobbyutövarna (se tabell 8).

Tabell 7. Tabell över anskaffningssätt för stråfoder. Totalt 942 tillfrågade

Anskaffningssätt	***Frekvens***	***Procent av de tillfrågade***
Köper av lantbrukare	516	54,8%
Odlar egen vall	354	37,6%
Köper av foderhandlare	104	11,0%
****Skaffar stråfoder på annat sätt***	85	9,0%

*För på vilket annat sätt stråfodret skaffas, se bilaga 4.

Tabell 8: Stråfoderanskaffning beroende på hur hästsporten utövas (flera alternativ kring stråfoderanskaffningen kan ha uppgetts). 121 personer har svarat att de utövar hästsporten professionellt och 758 personer har svarat att de utövar hästsporten som hobby

Fråga 1 / ***Fråga 8***	***Frekvens och % av de 121 som utövar hästsporten professionellt***	***Frekvens och % av de 758 som utövar hästsporten som hobby***
Odlar stråfoder på egen vall	54 (44,6%)	268 (35,4 %)
Köper stråfoder av foderhandlare	24 (19,8%)	73 (9,6%)
Köper stråfoder från lantbrukare	55 (45,5%)	428 (56,5%)
**** Skaffar stråfoder på annat sätt***	8 (6,6%)	75 (9,9%)

*För hur stråfodret skaffas på annat sätt, se bilaga 4.

Förvaring av stråfoder

I undersökningen framkom att stråfodret vanligen förvaras på höskulle. Även förvaring i lada är relativt vanligt, drygt en fjärdedel av de tillfrågade uppger detta alternativ. Mycket få förvarar stråfodret på annat sätt. (Se tabell 9)

Tabell 9. Tabell över förvaring av stråfoder. Möjligt för respondenterna att ange fler svarsalternativ. Totalt 942 tillfrågade

Fråga 9 / ***Förvaringssätt***	***Frekvens***	***Procent av de tillfrågade***
På skulle	637	67,6%
I lada	268	28,5%
Utomhus	111	11,8%
****På annat sätt***	45	4,8%

*För på vilket annat sätt stråfodret förvaras, se bilaga 4.

Kraftfoder

Anskaffningen av kraftfoder sker i regel genom inköp hos foderhandlare (nära 60% av respondenterna uppgav detta, se tabell 10). Även inköp direkt från lantbrukare är relativt vanliga medan egen odling av spannmål är mindre vanligt (12,3% av de tillfrågade uppgav att de odlar spannmål, se tabell 10).

De professionella utövarna tenderar i något högre grad än hobbyutövarna att odla eget spannmål. I övrigt kan inga större skillnader i köpbeteendet urskiljas vid en jämförelse mellan grupperna hobbyutövare och professionella utövare (se tabell 11).

Tabell 10. Tabell över hur kraftfoder anskaffas. Möjligt att uppge fler alternativ för respondenterna

Anskaffningssätt	***Frekvens av totalt 942 tillfrågade***	***Procent av de tillfrågade***
Odlar eget spannmål	116	12,3%
Köper kraftfoder av foderhandlare	559	59,3%
Köper spannmål av lantbrukare	352	37,4%
****Skaffar kraftfoder på annat sätt***	76	8,1%

*För hur kraftfodret skaffas på annat sätt, se bilaga 4.

Tabell 11: Anskaffning av kraftfoder; jämförelse mellan proffs/hobbyutövare

Fråga 1 / ***Fråga 12***	***Frekvens och % av de 121 som utövar hästsporten professionellt***	***Frekvens och % av de 758 som utövar hästsporten som hobby***
Odlar egen spannmål	20 (16,7%)	81 (10,7 %)
Köper kraftfoder av foderhandlare	79 (65,8%)	441 (58,3%)
Köper spannmål från lantbrukare	42 (35%)	289 (38,2%)
**** Skaffar kraftfoder på annat sätt***	5 (4,2%)	68 (9,0%)

*För hur kraftfodret skaffas på annat sätt, se bilaga 4.

Sommarbete

Brist på sommarbete är ett visst problem för de tillfrågade, ca 17 % anger att de inte har tillräckligt med sommarbete (se tabell 12 och även tabell 14). De som har travhäst tenderar att i större utsträckning sakna tillräckligt med sommarbete (18,8 %) jämfört med till exempel brukshästägare (4,2 %) (se tabell 16).

Tabell 12: Tabell över tillgång till sommarbete. Totalt 942 tillfrågade

Tillgång till sommarbete	***Frekvens***	***Procent av de tillfrågade***
Har tillräckligt med sommarbete	731	77,6%
Har inte tillräckligt med sommarbete	160	17,0%
Ej svar	51	5,4%

Tabell 13: Tabell över tillgång till åkermark och hagmark som sommarbete. Totalt 942 tillfrågade

Fråga 21	***Antal / % av ägarna som har sommarbete av respektive typ***	***Summa ha betesmark***	***Minimum ha betesmark***	***Maximum ha betesmark***	***Medelvärde ha betesmark***
Hur många ha åkermark finns till sommarbete	384 (40,8%)	4546*	0	1500*	11,84*
Hur många ha hagmark finns till sommarbete	369 (39,2%)	5099,8*	0	2500*	13,82*
*****Har annan typ av sommarbete***	177 (12,4%)	590	1	13	1,70

**För vilken annat typ av sommarbete, se bilaga 4.
*Vår förklaring till dessa siffror är att två respondenter, en angående åkermark och en angående hagmark, har missuppfattat frågan och angivit innehav av för stora arealer i ha (1 500 ha och 2 500 ha respektive). Då respondenterna är anonyma har vi inte haft möjlighet att kontrollera svaren.

Tabell 14: Tabell över orsaken till brist på sommarbete. Totalt 942 tillfrågade

Fråga 22	***Äger inte tillräckligt med mark***	***Kan inte arrendera beten i närheten***	****Är förhindrad att beta marken av andra skäl***
Ja	135 (14,3%)	75 (8,0%)	27 (2,9%)
Nej	243 (25,8%)	257 (27,3%)	271 (28,8%)

*För vilka hinder, se bilaga 4.

Tabell 15: Samband mellan antalet ägda hästar och behov av sommarbete. 942 möjliga svar. Frekvens och procent beräknad på basis av uppdelningen i olika kategorier beroende på antalet ägda hästar

Fråga 3 / ***Fråga 15***	***Har maximum 5 hästar***	***Har 6 till 10 hästar***	***Har 11 till 30 hästar***	***Har 31 eller fler hästar***
Antal svar för respektive kategori av 930 svar på frågan	769	108	45	8
Har tillräckligt med sommarbete	597 (78,0%)	84 (77,8%)	39 (86,7%)	4 (50,0%)
Har inte tillräckligt med sommar bete	130 (17,0%)	21 (19,4%)	4 (8,9%)	3 (37,5%)

Tabell 16: Koppling mellan hästtyp och sommarbete

Fråga 2 / Fråga 20	Har tillräckligt med sommarbete	Har inte tillräckligt med sommarbete
Frekvens och % av de 343 som har ridhäst	274 (79,9%)	57 (16,6%)
Frekvens och % av de 95 som har brukshäst	90 (94,7%)	4 (4,2%)
Frekvens och % av de 527 som har travhäst	400 (75,9%)	99 (18,8%)
Frekvens och % av de 38 som har islands häst	35 (92,1%)	2 (5,3%)
Frekvens och % av de 169 som har ponny	140 (82,8%)	23 (13,6%)
***Frekvens och % av de 42 som har annan hästtyp**	32 (76,2%)	8 (19,0%)

*För vilken annan hästtyp, se bilaga 4.

Tillgång till rasthagar

För att hästhållningen ska fungera på ett tillfredställande vis behövs tillgång till mark som går att använda till rasthagar. Markytorna som används till rasthagar behöver inte vara lika stora som de som går åt till att anlägga beteshagar. Detta kan vara skälet till att de tillfrågade i mycket hög utsträckning anser att de har tillräckligt med utrymme för hästarna i rasthagarna (93,2%, se tabell 17). Endast 6,8% av de som svarat anser att de behöver mer utrymme jämfört med de 17% som saknade sommarbete (se tabell 17 resp. tabell 12).

Tabell 17: Utrymme i nuvarande rasthagar till hästarna, totalt har 896 respondenter besvarat frågan

Fråga 19 / Svar	Antal svar	Har tillräckligt stort utrymme	Har inte tillräckligt stort utrymme
Frekvens och % av alla 942 möjliga svar	896 (95,1%)	835 (93,2%)	61 (6,8%)

Uppstallning

Uppstallningen av hästar sker mestadels i egen regi, cirka två tredjedelar av respondenterna har eget stall medan en tredjedel av de tillfrågade uppger att de hyr stallplats (se tabell 18). Det överlägset vanligaste sättet att inhysa hästar är i box, över 90 % av de tillfrågade anger att hästen står uppstallad i box (se tabell 19).

Det förekommer skillnader i uppstallning mellan de olika hästtyperna. Största avvikelsen finns i gruppen brukshästar där hela 44,2 % anger att hästen står i spilta, att jämföra med snittet för populationen som ligger på 8,7 %. Även gruppen islandshästar avviker kraftigt från snittet i fråga om antal hästar som går i lösdrift. Cirka 34 % av islandshästägarna uppger att deras hästar går i lösdrift jämfört med 8,8 % av samtliga tillfrågade. (Se tabell 20-24)

Tabell 18: Tabell över hur uppstallningen ordnas. Möjligt för respondenterna att uppge fler svarsalternativ. Totalt 942 tillfrågade

Uppstallning ordnas genom: ***Fråga 5***	***Frekvens***	***Procent av de tillfrågade***
Uppstallning i egen regi	625	66,3%
Hyrd stallplats	300	31,8%
****På annat sätt***	46	4,9%

*Uppstallning ordnas på annat sätt, se bilaga 4.

Tabell 19: Tabell uppstallning av häst. Möjligt för respondenterna att uppge fler svarsalternativ. Totalt 942 tillfrågade

Uppstallningssätt ***Fråga 6***	***Frekvens***	***Procent av de tillfrågade***
Box	882	93,6%
Spilta	82	8,7%
Utebox	41	4,4%
Lösdrift	83	8,8%
****På annat sätt***	14	1,5%

*Uppstallning på annat sätt, se bilaga 4.

Tabell 20: Tabell över uppstallning av ridhäst. Möjligt för respondenterna att uppge fler svarsalternativ

Uppstallningssätt ridhäst	***Frekvens***	***Procent av de tillfrågade***
Box	331	96,5%
Spilta	26	7,6%
Utebox	15	4,4%
Lösdrift	21	6,1%
****På annat sätt***	7	2,0%

*Uppstallning på annat sätt, se bilaga 4.

Tabell 21: Tabell över uppstallning av brukshäst. Möjligt för respondenterna att uppge fler svarsalternativ

Uppstallningssätt brukshäst	***Frekvens***	***Procent av de tillfrågade***
Box	73	76,8%
Spilta	42	44,2%
Utebox	2	2,1%
Lösdrift	4	4,2%
****På annat sätt***	2	2,1%

*Uppstallning på annat sätt, se bilaga 4.

Tabell 22: Tabell över uppstallning av travhäst. Möjligt för respondenterna att uppge fler svarsalternativ

Uppstallningssätt travhäst	***Frekvens***	***Procent av de tillfrågade***
Box	512	97,2%
Spilta	27	5,1%
Utebox	26	4,9%
Lösdrift	57	10,8%
****På annat sätt***	6	1,1%

*Uppstallning på annat sätt, se bilaga 4.

Tabell 23: Tabell över uppstallning av islandshäst. Möjligt för respondenterna att uppge fler svarsalternativ

Uppstallningssätt islandshäst	***Frekvens***	***Procent av de tillfrågade***
Box	34	89,5%
Spilta	6	15,8%
Utebox	5	13,2%
Lösdrift	13	34,2%
****På annat sätt***	0	0%

*Uppstallning på annat sätt, se bilaga 4.

Tabell 24: Tabell över uppstallning av ponnyhäst. Möjligt för respondenterna att uppge fler svarsalternativ

Uppstallningssätt ponny	***Frekvens***	***Procent av de tillfrågade***
Box	163	96,4%
Spilta	18	10,7%
Utebox	6	3,6%
Lösdrift	18	10,7%
****På annat sätt***	2	1,2%

*Uppstallning på annat sätt, se bilaga 4.

Strömedel

Vanligaste typen av strömedel till häst är spån, vilket 81 % av respondenterna uppger sig använda till sina hästar. Torv och halm används av mindre än 20 % av de tillfrågade. (Se tabell 25) Spån som strömedel är av olika anledningar mindre uppskattat av lantbrukare för spridning på åkermark (se bilaga 5).

Tabell 25. Tabell över använda typer av strömedel. Möjligt för respondenterna att ange fler svarsalternativ. Totalt 942 tillfrågade

Fråga 10 ***Typ av strömedel***	***Frekvens***	***Procent av de tillfrågade***
Spån	763	81%
Torv	137	14,5%
Halm	179	19%
****Annan typ av strömedel***	25	2,7%

*För vilka andra typer av strömedel, se bilaga 4.

Tabell 26. Tabell över förvaring av strömedel. Möjligt för respondenterna att ange fler svarsalternativ. Totalt 942 tillfrågade

Fråga 11 ***Förvaringssätt***	***Frekvens***	***Procent av de tillfrågade***
Löst ute	135	14,3%
Löst inne	290	30,8%
I balar/säckar	448	47,6%
****På annat sätt***	127	13,5%

*För annat sätt av förvaring, se bilaga 4.

Stallets bekvämligheter

Stallens standard och vad de tillfrågade anser vara viktiga bekvämligheter skiljer sig endast åt i liten omfattning. Generellt skiljer det sig ca 10 procentenheter mellan professionella och hobbyutövare då det gäller vilka bekvämligheter de har i stallet och vilka bekvämligheter de anser vara viktiga, till de professionellas fördel.

Båda grupperna anser med stor majoritet att ventilation och rinnande vatten är de viktigaste faktorerna i stallet. WC, dusch, omklädningsrum och uppvärmning är lägst prioriterat i de båda grupperna. Denna markering kan ses som positivt ur djurskyddssynpunkt då alla parter är överens om att de viktigaste aspekterna i stallet rör hästens välmående (ventilation och rinnande vatten) medan de faktorer som underlättar för hästskötaren (WC, dusch osv.) ses som mindre viktiga (se diagram 3 och tabell 27).

Skillnaderna mellan vilka bekvämligheter de tillfrågade har i stallet vid en jämförelse mellan grupper baserade på hästtyp är små. Standarden i stallen i Gävleborgs län verkar enligt undersökningen vara likartad oberoende av vilken hästtyp man håller (se tabell 28 till tabell 35).

Diagram 3: Bekvämligheter i anslutning till stallet hos alla hästsportutövare. 942 möjliga svar

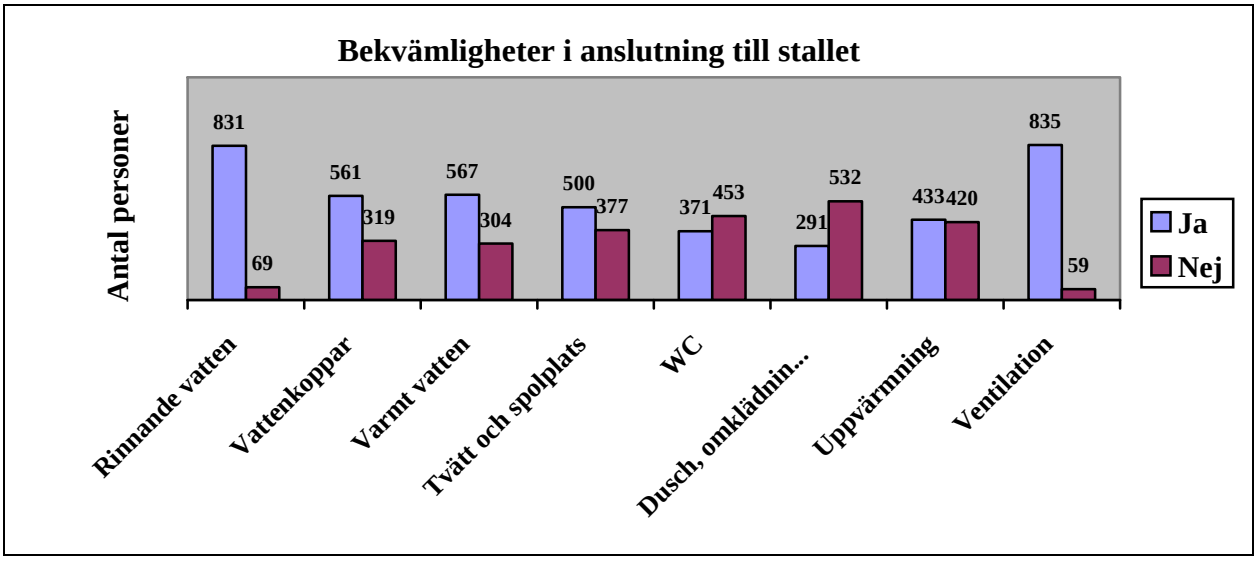

Tabell 27: Bekvämligheter i anslutning till stallet hos alla hästsportutövare. 942 möjliga svar

Svar / Fråga 13	”Ja”, frekvens och % av 942 möjliga	”Nej” frekvens och % av 942 möjliga	”Viktigt”, frekvens och % av 942 möjliga	”Mindre viktigt”, frekvens och % av 942 möjliga
Har du rinnande vatten?	831 (88,2%)	69 (7,3%)	743 (78,9%)	30 (3,2%)
Har du vattenkoppar?	561 (59,6%)	319 (33,9%)	406 (43,1%)	336 (35,7%)
Har du varmt vatten?	567 (60,2%)	304 (32,3%)	494 (52,4%)	239 (25,4%)
Har du tvätt och spolplats?	500 (53,1%)	377 (40,0%)	489 (51,9%)	242 (25,7%)
Har du WC?	371 (39,4%)	453 (48,1%)	276 (29,3%)	391 (41,5%)
Har du dusch, omklädningsrum?	291 (30,9%)	532 (56,5%)	138 (14,6%)	528 (56,1%)
Har du uppvärmning i stallet?	433 (46,0%)	420 (44,6%)	317 (33,7%)	374 (39,7%)
Har du ventilation?	835 (88,6%)	59 (6,3%)	733 (77,8%)	20 (2,1%)
****Kommentarer***	149 (15,8%)	-	-	-

*För kommentarer, se bilaga 4.

För mer detaljerad information angående bekvämligheter i samband med hur hästsporten utövas och de olika hästtyper, se tabell 28 till tabell 35.

Tabell 28: Bekvämligheter i anslutning till stallet hos dem som utövar hästsporten professionellt. 121 personer har svarat att de utövar hästsporten professionellt

Svar / Fråga 13	”Ja”, frekvens och % av 121 möjliga	”Nej” frekvens och % av 121 möjliga	”Viktigt”, frekvens och % av 121 möjliga	”Mindre viktigt”, frekvens och % av 121 möjliga
Har du rinnande vatten?	104 (86,0%)	8 (6,6%)	96 (79,3%)	3 (2,5%)
Har du vattenkoppar?	82 (67,8%)	28 (23,1%)	61 (50,4%)	36 (29,8%)
Har du varmt vatten?	77 (63,6%)	29 (24,0%)	75 (62,0%)	20 (16,5%)
Har du tvätt och spolplats?	75 (62,0%)	32 (26,4%)	76 (62,8%)	16 (13,2%)
Har du WC?	57 (47,1%)	45 (37,2%)	42 (34,7%)	46 (38,0%)
Har du dusch, omklädningsrum?	50 (41,3%)	51 (42,1%)	33 (27,3%)	53 (43,8%)
Har du uppvärmning i stallet?	68 (56,2%)	38 (31,4%)	56 (46,3%)	33 (27,3%)
Har du ventilation?	108 (89,3%)	4 (3,3%)	96 (79,3%)	3 (2,5%)
****Kommentarer?***	25 (20,7%)	-	-	-

*För kommentarer, se bilaga 4.

Tabell 29: Bekvämligheter i anslutning till stallet hos dem som utövar hästsporten som hobby. 758 personer har svarat att de utövar hästsporten som hobby

Svar / ***Fråga 13***	***"Ja", frekvens och % av 758 möjliga***	***"Nej" frekvens och % av 758 möjliga***	***"Viktigt", frekvens och % av 758 möjliga***	***"Mindre viktigt", frekvens och % av 758 möjliga***
Har du rinnande vatten?	677 (89,3%)	58 (7,7%)	607 (80,1%)	27 (3,6%)
Har du vattenkoppar?	439 (57,9%)	278 (36,7%)	319 (42,1%)	288 (38,0%)
Har du varmt vatten?	459 (60,6%)	253 (33,4%)	396 (52,2%)	204 (26,9%)
Har du tvätt och spolplats?	394 (52,0%)	323 (42,6%)	387 (51,1%)	211 (27,8%)
Har du WC?	292 (38,5%)	384 (50,7%)	219 (28,9%)	328 (43,3%)
Har du dusch, omklädningsrum?	222 (29,3%)	453 (59,8%)	95 (12,5%)	453 (59,8%)
Har du uppvärmning i stallet?	342 (45,1%)	354 (46,7%)	253 (33,4%)	318 (42,0%)
Har du ventilation?	676 (89,2%)	52 (6,9%)	601 (79,3%)	14 (1,8%)
****Kommentarer?***	116 (15,3%)	-	-	-

*För kommentarer, se bilaga 4.

Tabell 30: Bekvämligheter i anslutning till stallet hos dem som har ridhästar. Frekvens och procent beräknas på del av svaren av alla 343 respondenter som har ridhästar

Svar / Fråga 13	”Ja”, frekvens och % av 343 möjliga	”Nej, frekvens och % av 343 möjliga	”Viktigt”, frekvens och % av 343 möjliga	”Mindre viktigt”, frekvens och % av 343 möjliga
Har du rinnande vatten?	318 (92,7%)	22 (6,4%)	298 (86,9%)	8 (2,3%)
Har du vattenkoppar?	203 (59,2%)	133 (38,8%)	142 (41,4%)	152 (44,3%)
Har du varmt vatten?	211 (61,5%)	124 (36,2%)	199 (58,0%)	93 (27,1%)
Har du tvätt och spolplats?	161 (46,9%)	173 (50,4%)	196 (57,1%)	99 (28,9%)
Har du WC?	165 (48,1%)	162 (47,2%)	139 (40,5%)	142 (41,4%)
Har du dusch, omklädningsrum?	117 (34,1%)	209 (60,9%)	52 (15,2%)	225 (65,6%)
Har du uppvärmning i stallet?	150 (43,7%)	178 (51,9%)	125 (36,4%)	154 (44,9%)
Har du ventilation?	305 (88,9%)	28 (8,2%)	291 (84,8%)	5 (1,5%)
****Kommentarer?***	68 (19,8%)	-	-	-

*För kommentarer, se bilaga 4.

Tabell 31: Bekvämligheter i anslutning till stallet hos dem som har brukshästar. Frekvens och procent beräknas på del av svaren av alla 95 respondenter som har brukshästar

Svar / ***Fråga 13***	***”Ja”, frekvens och % av 95 möjliga***	***”Nej”, frekvens och % av 95 möjliga***	***”Viktigt”, frekvens och % av 95 möjliga***	***”Mindre viktigt”, frekvens och % av 95 möjliga***
Har du rinnande vatten?	82 (86,3%)	9 (9,5%)	75 (78,9%)	4 (4,2%)
Har du vattenkoppar?	42 (44,2%)	44 (46,3%)	39 (41,1%)	34 (35,8%)
Har du varmt vatten?	32 (33,7%)	50 (52,6%)	32 (33,7%)	38 (40,0%)
Har du tvätt och spolplats?	32 (33,7%)	53 (55,8%)	38 (40,0%)	35 (36,8%)
Har du WC?	´22 (23,2%)	57 (60,0%)	13 (13,7%)	52 (54,7%)
Har du dusch, omklädningsrum?	16 (16,8%)	63 (66,3%)	8 (8,4%)	53 (55,8%)
Har du uppvärmning i stallet?	25 (26,3%)	57 (60,0%)	20 (21,1%)	42 (44,2%)
Har du ventilation?	86 (90,5%)	4 (4,2%)	71 (74,7%)	4 (4,2%)
****Kommentarer?***	11 (11,6%)	-	-	-

*För kommentarer, se bilaga 4.

Tabell 32: Bekvämligheter i anslutning till stallet hos dem som har travhästar. Frekvens och procent beräknas på del av svaren av alla 527 respondenter som har travhästar

Svar / ***Fråga 13***	***"Ja", frekvens och % av 527 möjliga***	***"Nej", frekvens och % av 527 möjliga***	***"Viktigt", frekvens och % av 527 möjliga***	***"Mindre viktigt", frekvens och % av 527 möjliga***
Har du rinnande vatten?	464 (88,0%)	33 (6,3%)	401 (76,1%)	18 (3,4%)
Har du vattenkoppar?	336 (63,8%)	150 (28,5%)	246 (46,7%)	156 (29,6%)
Har du varmt vatten?	327 (62,0%)	151 (28,7%)	275 (52,2%)	117 (22,2%)
Har du tvätt och spolplats?	314 (59,6%)	170 (32,3%)	275 (52,7%)	111 (21,1%)
Har du WC?	187 (35,5%)	251 (47,6%)	120 (22,8%)	222 (42,1%)
Har du dusch, omklädningsrum?	157 (29,8%)	280 (53,1%)	86 (16,3%)	255 (48,4%)
Har du uppvärmning i stallet?	260 (49,3%)	204 (38,7%)	170 (32,3%)	191 (36,2%)
Har du ventilation?	476 (90,3%)	22 (4,2%)	396 (75,1%)	9 (1,7%)
****Kommentarer?***	66 (12,5%)	-	-	-

*För kommentarer, se bilaga 4.

Tabell 33: Bekvämligheter i anslutning till stallet hos dem som har islandshästar. Frekvens och procent beräknas på del av svaren av alla 38 respondenter som har islandshästar

Svar / Fråga 13	”Ja”, frekvens och % av 38 möjliga	”Nej”, frekvens och % av 38 möjliga	”Viktigt”, frekvens och % av 38 möjliga	”Mindre viktigt”, frekvens och % av 38 möjliga
Har du rinnande vatten?	30 (78,9%)	8 (21,1%)	35 (92,1%)	0 (0,0%)
Har du vattenkoppar?	13 (34,2%)	24 (63,2%)	8 (21,1%)	24 (63,2%)
Har du varmt vatten?	17 (44,7%)	20 (52,6%)	14 (36,8%)	19 (50,0%)
Har du tvätt och spolplats?	15 (39,5%)	22 (57,9%)	19 (50,0%)	14 (36,8%)
Har du WC?	8 (21,1%)	27 (71,1%)	9 (23,7%)	20 (52,6%)
Har du dusch, omklädningsrum?	6 (15,8%)	29 (76,3%)	2 (5,3%)	28 (73,7%)
Har du uppvärmning i stallet?	14 (36,8%)	24 (63,2%)	8 (21,1%)	25 (65,8%)
Har du ventilation?	32 (84,2%)	5 (13,2%)	33 (86,8%)	3 (7,9%)
****Kommentarer?***	14 (36,8%)	-	-	-

*För kommentarer, se bilaga 4.

Tabell 34: Bekvämligheter i anslutning till stallet hos dem som har ponny hästar. Frekvens och procent beräknas på del av svaren av alla 169 respondenter som har ponny hästar

Svar / Fråga 13	”Ja”, frekvens och % av 169 möjliga	”Nej” frekvens och % av 169 möjliga	”Viktigt”, frekvens och % av 169 möjliga	”Mindre viktigt”, frekvens och % av 169 möjliga
Har du rinnande vatten?	152 (89,9%)	15 (8,9%)	140 (82,8%)	5 (3,0%)
Har du vattenkoppar?	97 (57,4%)	66 (39,1%)	62 (36,7%)	80 (47,3%)
Har du varmt vatten?	105 (62,1%)	58 (34,3%)	95 (56,2%)	40 (23,7%)
Har du tvätt och spolplats?	89 (52,7%)	77 (45,6%)	97 (57,4%)	44 (26,0%)
Har du WC?	84 (49,7%)	72 (42,6%)	70 (41,4%)	59 (34,9%)
Har du dusch, omklädningsrum?	65 (38,5%)	89 (52,7%)	27 (16,0%)	99 (58,6%)
Har du uppvärmning i stallet?	72 (42,6%)	89 (52,7%)	61 (36,1%)	75 (44,4%)
Har du ventilation?	154 (91,1%)	14 (8,3%)	139 (82,2%)	3 (1,8%)
****Kommentarer?***	33 (19,5%)	-	-	-

*För kommentarer, se bilaga 4.

Tabell 35: Bekvämligheter i anslutning till stallet hos dem som har en annan hästtyp. Frekvens och procent beräknas på del av svaren av alla 42 respondenter som har en annan hästtyp*

Svar / ***Fråga 13***	***"Ja", frekvens och % av 42 möjliga***	***"Nej" frekvens och % av 42 möjliga***	***"Viktigt", frekvens och % av 42 möjliga***	***"Mindre viktigt", frekvens och % av 42 möjliga***
Har du rinnande vatten?	33 (78,6%)	5 (11,9%)	30 (71,4%)	3 (7,1%)
Har du vattenkoppar?	16 (38,1%)	21 (50,0%)	10 (23,8%)	21 (50,0%)
Har du varmt vatten?	19 (45,2%)	19 (45,2%)	17 (40,5%)	16 (38,1%)
Har du tvätt och spolplats?	17 (40,5%)	20 (47,6%)	19 (45,2%)	14 (33,3%)
Har du WC?	13 (31,0%)	21 (50,0%)	12 (28,6%)	18 (42,9%)
Har du dusch, omklädningsrum?	12 (28,6%)	24 (57,1%)	9 (21,4%)	24 (57,1%)
Har du uppvärmning i stallet?	12 (28,6%)	25 (59,5%)	9 (21,4%)	20 (47,6%)
Har du ventilation?	35 (83,3%)	2 (4,8%)	32 (76,2%)	1 (2,4%)
*****Kommentarer?***	13 (31,0%)	-	-	-

*För vilken annan hästtyp, se bilaga 4.
**För kommentarer, se bilaga 4.

Tabell 36: Utrymme och anläggningar i anslutning till stallet. Frekvens och procent beräknas på del av svaren av alla 942 respondenter

Svar / Fråga 14	Ja	Nej	Viktigt	Mindre viktigt
Har sadel/selkammare i eller i anslutning till stallet	791 (84,0%)	109 (11,6%)	706 (74,9%)	72 (7,6%)
Har redskapsförråd i eller i anslutning till stallet	674 (71,5%)	203 (21,5%)	467 (49,6%)	251 (26,6%)
Har P-plats för fordon och släp i eller i anslutning till stallet	792 (84,1%)	94 (10,0%)	535 (56,8%)	198 (21,0%)
Har större förråd för hinder, vagnar etc. i eller i anslutning till stallet	579 (61,5%)	295 (31,3%)	444 (47,1%)	272 (28,9%)
Har tillgång till ridbana i anslutning till stallet	316 (33,5%)	488 (51,8%)	341 (36,2%)	306 (32,5%)
Har tillgång till ridbana med belysning i anslutning till stallet	210 (22,3%)	595 (63,2%)	295 (31,3%)	347 (36,8%)
Har tillgång till ridvägar i anslutning till stallet	694 (73,7%)	139 (14,8%)	576 (61,1%)	108 (11,5%)
Har tillgång till körvägar i anslutning till stallet	772 (82,0%)	100 (10,6%)	560 (59,4%)	162 (17,2%)
Har tillgång till ridhus i anslutning till stallet	137 (14,5%)	655 (69,5%)	218 (23,1%)	409 (43,4%)
Har tillgång till rund/rak bana för travhästträning	318 (33,8%)	434 (46,1%)	285 (30,3%)	308 (32,7%)
****Kommentarer***	123 (13,1%)			

*För vilka kommentarer, se bilaga 4.

De flesta av de tillfrågade anger att det är viktigast att ha tillgång till sadel/selkammare, till ridvägar och körvägar samt parkeringsplats för fordon och släp i eller i anslutning till stallet.

Tabell 37: Avstånd till närmaste ridhus i anslutning till stallet. 942 möjliga svar

Fråga 14 j	**Antal svar**	**Minimum km**	**Maximum km**	**Medelvärde i km**
Avstånd till närmaste ridhus i eller i anslutning till stallet	713 (75,7%)	0 *	350	12,6

* Avståndet till närmaste ridhus anges vara från 0-350 kilometer. Den tolkning vi använder oss av, när det gäller avståndet till 0 kilometer, är att en del hästägare väljer att ha stall i anslutning till ridhus eller använder sig av de stallplatser som t.ex. ridklubbarna förfogar över i anslutning till ridhusen.

Gödsel

Förvaring

Förvaringen av gödsel ordnas vanligtvis genom förvaring på gödselplatta eller löst ute (se tabell 38). Av dem som utövar hästsporten professionellt förvarar majoriteten gödseln på gödselplatta, medan det är lika vanligt med förvaring på platta som löst ute hos hobbyutövarna (se tabell 40). Få av respondenterna har valt att uppge ett annat alternativ på gödselförvaringen än de i förväg uppsatta alternativen i enkäten (se tabell 39). Vid en indelning på antal hästar per person kan man se att förvaring löst ute är vanligast hos personer med få hästar, medan personer med stort antal hästar i hög utsträckning använder gödselplatta, container och stuka (se tabell 41).

Om förvaringen av gödsel delas in baserat på de olika hästtyperna kan man se att det är betydligt större andel av brukshästägarna som lägger gödseln på platta jämfört med snittet. Ponnyägarna ligger i sin tur betydligt under snittet (se tabell 42). Annat värt att notera är att brukshästägarna är den enda grupp som i någon större utsträckning förvarar gödsel i stuka (se tabell 42).

Tabell 38: Förvaringssätt för gödsel fördelat på undersökningens samtliga tillfrågade

Förvaringssätt	***Frekvens, av 942 möjliga***	***Procent***
Förvarar hästgödseln på gödselplatta	395	41,9%
Förvarar hästgödseln löst ute	359	38,1%
Förvarar hästgödseln i container	135	14,3%
Förvarar hästgödseln i stuka	29	3,1%
****Förvarar hästgödseln på annat sätt***	38	4,0%

*För på vilket annat sätt förvaras hästgödseln, se tabell 39.

Gödselförvaringen som inte passade in på de i förväg uppställda svarsalternativen redovisas i följande tabell:

Tabell 39: Tabell över alternativa förvaringssätt av gödsel som de tillfrågade (totalt 38 personer) använder sig utav (alternativ med minst 4 svarande)

Förvaringssätt	***Antal personer som svarat***
Förvarar gödseln i säckar	7
Förvarar gödseln på vagn	7
Förvarar gödseln på traktorskopa	4

Tabell 40: Koppling mellan hästsportens utövning och förvaring av hästgödsel (Respondenterna kan välja flera alternativ)

Fråga 15 / ***Fråga 1***	***Förvarar hästgödseln löst ute***	***Förvarar hästgödseln på gödselplatta***	***Förvarar hästgödseln i container***	***Förvarar hästgödseln i stuka***	****Förvarar hästgödseln på annat sätt***
Frekvens och % av de 121 som utövar hästsporten professionellt	30 (24,8%)	64 (52,9%)	24 (19,8%)	6 (5,0%)	4 (3,3%)
Frekvens och % av de 758 som utövar hästsporten som hobby	309 (40,8%)	298 (39,3%)	108 (14,2%)	19 (2,5%)	33 (4,4%)
Summa	339	362	132	25	37

*För på vilket annat sätt hästgödseln förvaras, se tabell 39.

För mer detaljerad information angående hur hästgödseln förvaras i relation till antalet ägda hästar och ägda hästtyper, se tabell 41 och tabell 42.

Tabell 41: Samband mellan hur många hästar ägs eller sköts och hur hästgödseln förvaras. 942 möjliga svar. Frekvens och procent beräknas på basis av en uppdelning i grupper enligt antal ägda hästar

Fråga 3 / ***Fråga 15***	***Har maximum 5 hästar***	***Har 6 till 10 hästar***	***Har 11 till 30 hästar***	***Har 31 eller fler hästar***
Antal svar av 942 möjliga	769	108	45	8
Hästgödseln förvaras lös ute	314 (40,8%)	31 (28,7%)	11 (24,4%)	1 (12,5%)
Hästgödseln förvaras på gödselplatta	296 (38,5%)	63 (58,3%)	28 (62,2%)	5 (62,5%)
Hästgödseln förvaras i container	113 (14,7%)	9 (8,3%)	5 (11,1%)	6 (75,0%)
Hästgödseln förvaras i stuka	16 (2,1%)	6 (5,6%)	7 (15,6%)	4 (50,0%)
****Hästgödseln förvaras på annat sätt***	34 (4,4%)	3 (2,8%)	1 (2,2%)	4 (50,0%)

*För på vilket annat sätt hästgödseln förvaras, se tabell 39.

Tabell 42: Förvaring av hästgödseln i relation till ägda hästtyper. Eftersom flera svarsalternativ är möjliga samtidigt kan procentsumman bli större än 100

Fråga 15 / ***Fråga 2***	***Förvarar hästgödseln löst ute***	***Förvarar hästgödseln på gödselplatta***	***Förvarar hästgödseln i container***	***Förvarar hästgödseln i stuka***	****Förvarar hästgödseln på annat sätt***
Av de 343 som har ridhäst	128 (37,3%)	132 (38,5%)	61 (17,8%)	9 (2,6%)	18 (5,2%)
Av de 95 som har brukshäst	42 (44,2%)	49 (51,6%)	1 (1,1%)	35 (36,8%)	4 (4,2%)
Av de 527 som har travhäst	194 (36,8%)	236 (44,8%)	70 (13,3%)	22 (4,2%)	20 (3,8%)
Av de 38 som har Islandshäst	15 (39,5%)	11 (28,9%)	6 (15,8%)	1 (2,6%)	8 (21,1%)
Av de 169 som har ponny	79 (46,7%)	60 (35,5%)	24 (14,2%)	6 (3,6%)	5 (3,0%)
****Av de 42 som har annan hästtyp***	18 (42,9%)	17 (40,5%)	4 (9,5%)	1 (2,4%)	2 (4,8%)

*För vilken annan hästtyp, se bilaga 4.
**För på vilket annat sätt hästgödseln förvaras, se tabell 39.

Tömningsintervall

Tömningsintervallen för gödseln varierar väsentligt i den tillfrågade gruppen, från tömning 1 gång per vecka till att gödseln aldrig töms (se tabell 43 resp. tabell 44). Vanligast uppgivna tömningsintervall är en gång per år samt alternativet *annat*, som dock i många fall har visat sig vara just 1 gång per år (se bilaga 4). Detta kan förklaras med att svarsalternativet "*tömmer gödseln en gång under stallperioden*" visade sig vara svårt att förstå för respondenterna vilket ledde till att ett flertal tillfrågade fyllde i alternativet *annat* och där uppgav 1 gång per år.

En jämförelse mellan hobbyutövare och professionella visar på inga markanta skillnader mellan dessa två grupper. Däremot går det att finna en viss skillnad i tömningsbeteende baserat på hästtyp. I detta fall är det brukshästägarna som avviker något från resterande grupper genom att i högre utsträckning än genomsnittet tömma en gång per år, samt i mindre grad än genomsnittet tömma varje månad (se tabell 46).

Tabell 43: Tömningsintervall för hästgödsel under stallperioden. 899 personer av 942 möjliga eller 95,5% har besvarat frågan

Svar / Fråga 16	*Frekvens*	*Procent*
Tömmer lagringsplatsen för gödsel ingen gång under stallperioden	171	18,2%
Tömmer lagringsplatsen för gödsel en gång under stallperioden	320	34,0%
Tömmer lagringsplatsen för gödsel varje månad under stallperioden	112	11,9%
Tömmer lagringsplatsen för gödsel varje vecka under stallperioden	54	5,7%
****Tömmer lagringsplatsen med andra intervall under stallperioden***	242	25,7%

*För vilka andra intervall, se tabell 44.

De respondenter som inte har valt något av de färdiga svarsalternativen redovisas i följande tabell:

Tabell 44: Tabell över alternativa tömningsintervall för hästgödsel under stallperioden (alternativ med minst 4 svarande)

Tömningsintervall	*Antal personer som svarat*
Tömmer lagringsplatsen 2-4 gånger/år	70
Tömmer lagringsplatsen 4-6 gånger/år	32
Tömmer lagringsplatsen ca var 14: e dag	14
Tömmer lagringsplatsen oregelbundet, vid behov	13
Tömmer lagringsplatsen varje vecka	7

För mer detaljerad information angående sambandet mellan tömmningsintervall för hästgödseln och hästsportsutövning respektive ägda hästtyper, se tabell 45 respektive tabell 46.

Tabell 45: Koppling mellan hästsportens utövning och hur ofta/år lagringsplatsen för hästgödseln töms under stallperioden. 879 personer har besvarat fråga 1: Hur hästsporten utövas

Fråga 1 / ***Fråga 16***	***Frekvens och % av de 121 som utövar hästsporten proffesionellt***	***Procent och % av de 758 som utövar hästsporten som hobby***
Tömmer lagringsplatsen för gödsel ingen gång under stallperioden	13 (10,7%)	144 (19,0%)
Tömmer lagringsplatsen för gödsel en gång under stallperioden	41 (33,9%)	253 (33,4%)
Tömmer lagringsplatsen för gödsel varje månad under stallperioden	15 (12,4%)	92 (12,1%)
Tömmer lagringsplatsen för gödsel varje vecka under stallperioden	11 (9,1%)	42 (5,5%)
****Tömmer lagringsplatsen med andra intervall under stallperioden***	31 (25,6%)	199 (26,3%)

*För på vilket annat intervall, se tabell 44.

Tabell 46: Koppling mellan hästtyp och hur ofta/år töms lagringsplatsen för hästgödseln under stallperioden. Möjligt för respondenten att uppge flera svarsalternativ eftersom flera hästtyper kan ägas samtidigt

Fråga 16 / ***Fråga 2***	***Tömmer lagrings-platsen för gödsel ingen gång***	***Tömmer lagrings-platsen för gödsel en gång***	***Tömmer lagrings-platsen för gödsel varje månad***	***Tömmer lagrings-platsen för gödsel varje vecka***	****Tömmer lagrings-platsen med andra intervall***
Frekvens och % av de 343 som har ridhäst	77 (22,4%)	99 (28,9%)	42 (12,2%)	17 (5,0%)	103 (30,0%)
Frekvens och % av de 95 som har brukshäst	19 (20%)	53 (55,8%)	3 (3,2%)	2 (2,1%)	15 (15,8%)
Frekvens och % av de 527 som har travhäst	78 (14,8%)	195 (37,0%)	60 (11,4%)	38 (7,2%)	133 (25,2%)
Frekvens och % av de 38 som har islands häst	9 (23,7%)	15 (39,5%)	5 (13,2%)	1 (2,6%)	7 (18,4%)
Frekvens och % av de 169 som har ponny	37 (21,9%)	60 (35,5%)	25 (14,8%)	6 (3,6%)	38 (22,5%)
****Frekvens och % av de 42 som har annan hästtyp***	5 (11,9%)	16 (38,1%)	2 (4,8%)	5 (11,9%)	10 (23,8%)

*För vilken annan hästtyp, se bilaga 4.
**För på vilket annat intervall, se tabell 44.

Borttransportering av gödsel

Borttransporteringen av gödsel sker i allmänhet i egen regi och gödseln transporteras till lantbruk. Relativt många, ca 55% tar även hjälp av lantbrukare för transport av gödseln. Mindre än 9% av de tillfrågade transporterar gödseln i egen regi till deponi (se tabell 47).

Skillnaderna mellan de olika grupperna baserade på hästtyp är generellt sett små. Den största påvisbara skillnaden är att brukshästägare i större omfattning än genomsnittet transporterar bort gödseln i egen regi till lantbruk (se tabell 50). Detta kan troligen förklaras med att en stor del av brukshästägare själva har lant- eller skogsbruk och därmed kan utnyttja egna maskiner till gödseltransporter.

Tabell 47: Transporteringssätt för hästgödseln bort från stallet. 942 möjliga svar

Svar / ***Fråga 17***	***Frekvens av alla 942 möjliga svar***	***Procent av alla 942 möjliga svar***
Transporterar gödseln i egen regi till lantbruk	513	54,5%
Transporterar gödseln i egen regi till deponi	78	8,3%
Transporterar gödseln med hjälp av lantbrukare	222	23,6%
****Transporterar gödseln bort på annat sätt***	129	13,7%
*****Kommentar***	31	3,3%

*För på vilket annat sätt gödseln transporteras, se tabell 48.
**För kommentarer, se bilaga 4.

De tillfrågade som har valt ett icke standardiserat svar på hur de får bort gödseln från stallet redovisas i följande tabell:

Tabell 48: Tabell över alternativa sätt att få bort gödseln från stallet (alternativ med minst 4 svarande)

Transporteringssätt för gödseln	***Antal personer som svarat***
Använder entreprenör som hämtar gödseln	18
Komposterar gödseln	15
Gödseln hämtas till förbränning	7
Ger gödseln till företag som hämtar och använder den i verksamheten	5

För mer detaljerad information angående sambandet mellan transporteringssätt för hästgödseln och hästsportutövning respektive ägda hästtyper, se tabell 49 respektive tabell 50.

Tabell 49: Koppling mellan hästsportens utövning och hur hästgödseln transporteras bort från stallet. 879 personer har besvarat fråga 1: Hur hästsporten utövas

Fråga 1 / ***Fråga 16***	***Frekvens och % av de 121 som utövar hästsporten proffesionellt***	***Procent och % av de 758 som utövar hästsporten som hobby***
Transporterar gödseln i egen regi till lantbruk	74 (61,2%)	403 (53,2%)
Transporterar gödseln i egen regi till deponi	11 (9,1%)	64 (8,4%)
Transporterar gödseln med hjälp av lantbrukare	20 (16,5%)	184 (24,3%)
****Transporterar bort gödseln på annat sätt***	16 (13,2%)	105 (13,9%)

*För på vilket annat sätt gödseln transporteras, se tabell 48.

En relativ stor del, ca 30 % av dem som utövar hästsporten professionellt och ca 40% av dem som utövar hästsporten som hobby får hjälp av t.ex. lantbrukare för att borttransportera hästgödseln (se tabell 50).

Tabell 50: Koppling mellan hästtyp och hur hästgödseln transporteras bort från stallet

Fråga 17 / ***Fråga 2***	***Transporterar gödseln i egen regi till lantbruk***	***Transporterar gödseln i egen regi till deponi***	***Transporterar gödseln med hjälp av lantbrukare***	****Transporterar gödseln bort på annat sätt***
Frekvens och % av de 343 som har ridhäst	173 (50,4%)	22 (6,4%)	83 (24,2%)	66 (19,2%)
Frekvens och % av de 95 som har brukshäst	78 (82,1%)	6 (6,3%)	14 (14,7%)	2 (2,1%)
Frekvens och % av de 527 som har travhäst	310 (58,8%)	45 (8,5%)	123 (23,3%)	50 (9,5%)
Frekvens och % av de 38 som har Islands häst	17 (44,7%)	4 (10,5%)	11 (28,9%)	3 (7,9%)
Frekvens och % av de 169 som har ponny	95 (56,2%)	23 (13,6%)	41 (24,3%)	22 (13,0%)
****Frekvens och % av de 42 som har annan hästtyp***	24 (57,1%)	2 (4,8%)	8 (19,0%)	8 (19,0%)

*För vilken annan hästtyp, se bilaga 4.
**För på vilket annat transportsätt, se tabell 48.

Gödseln som problem

Majoriteten av alla respondenter upplever inga problem med gödselhanteringen. Av dem som upplever problem så är de vanligaste gödselhanteringsproblemen att man saknar egen utrustning för hanteringen samt att kostnaderna i vissa fall upplevs som för höga. De som upplever att kostnaderna är för höga är främst personer som har många hästar i sitt stall (se tabell 51).

Vid en granskning av gödselhanteringen uppdelat på hästtyper visar det sig att islandshästägare i mycket större grad än de övriga saknar tillräckliga lagringsutrymmen för gödsel. Brukshästägarna upplever å sin sida i mycket högre grad än övriga problem med att få gödseln hämtad, de anger också i mycket stor utsträckning att kostnaderna är för höga (se tabell 53). Vad dessa tydliga skillnader beror på behöver kanske utredas ytterligare för att kunna besvaras.

Tabell 51: Problem med hästgödselhanteringen; antal svarande samt genomsnittligt antal hästar/person vid respektive problem. 942 möjliga svar

Svar / ***Fråga 2***	***Frekvens alla 942 möjliga svar***	***Procent av alla 942 möjliga svar***	***Medelvärde hästar/person***
Saknar tillräckliga lagringsutrymmen för gödsel	19	2,0%	4,47
Saknar egen utrustning för hantering av gödsel	72	7,6%	3,67
Har svårt att få hästgödseln hämtad	27	2,9%	5,44
För hög kostnad för hantering av gödseln	65	6,9%	9,98
****Annat problem***	10	1,0%	-

*För vilket annat problem, se tabell 52.

Få av de tillfrågade anser att gödseln på något annat sätt orsakar problem. De få som upplever andra problem kring gödselhanteringen anger följande problem:

Tabell 52: Tabell över övriga upplevda problem i samband med gödselhanteringen (samtliga svar redovisade)

Problem vid hanteringen av hästgödseln	***Antal personer som svarat***
Grannarna klagar	3
De som anlitas för bortskaffandet kommer ej direkt	2
Jobbigt att tömma	2
Ska bygga stall men inte vet hur gödselhanteringen ska ordnas	2
Fåglar sprider ut gödsel från högen	1

Tabell 53: Problem med hantering av hästgödseln kopplat till hästtyp. Procenten beräknas på totalt antal av respektive hästtyp. (Möjligt för respondenterna att uppge flera typer av hästar)

Fråga 18 / ***Fråga 2***	***Saknar tillräckliga lagrings-utrymmen för gödsel***	***Saknar egen utrustning för hantering av gödsel***	***Har svårt att få hästgödseln hämtad***	***För hög kostnaden för hantering av gödseln***
Frekvens och % av de 343 som har ridhäst	12 (3,5%)	28 (8,2%)	9 (2,6%)	30 (8,7%)
Frekvens och % av de 95 som har brukshäst	1 (1,1%)	6 (6,3%)	35 (36,8%)	35 (36,8%)
Frekvens och % av de 527 som har travhäst	8 (1,5%)	37 (7,0%)	12 (2,3%)	37 (7,0%)
Frekvens och % av de 38 som har Islands häst	18 (47,4%)	3 (7,9%)	1 (2,6%)	1 (2,6%)
Frekvens och % av de 169 som har ponny	6 (3,6%)	20 (11,8%)	13 (7,7%)	15 (8,9%)
****Frekvens och % av de 42 som har annan hästtyp***	1 (2,4%)	2 (4,8%)	2 (4,8%)	4 (9,5%)

*För vilken annan hästtyp, se bilaga 4.

Varför är hästsporten viktigt för dig?

Hästhållning och hästsport är viktigt för människor av olika skäl. Vissa prioriterar tävlingsdelen, andra samvaron med hästen. I denna undersökning framkom att samtliga hästsportsutövare anser att sköta hästen är den viktigaste delen i utövandet av hästsport. De professionella utövarna värderar tävlingsmomentet högre än vad hobbyutövarna gör, något som kanske kan förklaras med att de professionella utövarna ofta har sin försörjning kopplad till tävlingsmomentet inom sporten.

Samtliga på förhand satta alternativ värderades med minst 5 poäng på en skala mellan 1-7. Detta innebär att de tillfrågade anser att träning och skötsel av hästen, ridning i skog och mark, egen utveckling, tävlingsmomentet och den sociala samvaron med hästen är viktiga komponenter i hästsporten (se tabell 54).

Andra delar som angetts som viktiga är hästsporten som kunskapsutvecklare, som motion/hobby, som kontakt mellan människa och djur samt hästsporten som en källa för att stressa av (se tabell 55). Frasen *meningsfull fritid* kanske på enklaste sätt sammanfattar de vanligaste kommentarerna kring varför hästsporten upplevs som viktig.

Tabell 54: Tabell över vilka delar i hästsporten som är viktiga för hästsportsutövarna. 942 möjliga svar. Bedömningsskala 1: Inte så viktigt – 7: Mycket viktigt

Hur viktigt (skala 1-7) / ***Fråga 25***	***Antal svar***	***Lägsta satta poäng***	***Högsta satta poäng***	***Medelvärde***
Att sköta hästen är..	895	1	7	6,81
Att träna och utveckla hästen är..	889	2	7	6,61
Den sociala samvaron är..	887	1	7	6,25
Att utveckla sin skicklighet som kusk eller ryttare är..	876	1	7	5,89
Att rida i skog och mark är..	858	1	7	5,60
Tävlingsmoment är..	885	1	7	5,20
****Annat som är viktigt***	393	-	-	-

*För annat som är viktigt, se tabell 55 nedan.

Tabell 55: Tabell över övriga delar i hästsporten som är viktiga för utövare av hästsport (Alternativ som minst 4 personer svarat på redovisas)

Annat som är viktigt	***Antal personer som svarat***
Kunskapsutveckling	20
Som hobby och motion	20
Kontakten/samspelet mellan djur och människa	19
För avkoppling/stressa av	18
Tjäna pengar inom hästnäringen	11
Uppfödning	7
Bra rid/körvägar	5

För mer detaljerad information över vilka delar i hästsporten som är viktiga för respondenterna i relation till hästutövningsätt och ägda hästtyper, se tabell 56 respektive tabell 57.

Tabell 56: Tabell över vilka delar i hästsporten som är viktiga för professionella hästsportsutövare. 121 möjliga svar. Bedömningsskala 1:Inte så viktigt – 7: Mycket viktigt

Hur viktigt (skala 1-7) / ***Fråga 25***	***Antal svar***	***Lägsta satta poäng***	***Högsta satta poäng***	***Medelvärde***
Att sköta hästen är..	113	5	7	6,82
Att träna och utveckla hästen är..	114	3	7	6,77
Tävlingsmoment är..	113	1	7	6,20
Den sociala samvaron är..	111	1	7	6,20
Att utveckla sin skicklighet som kusk eller ryttare är..	110	1	7	6,11
Att rida i skog och mark är..	111	1	7	5,35
****Annat som är viktigt***	47	-	-	-

*För vad annat som är viktigt, se tabell 55.

Tabell 57: Tabell över vilka delar i hästsporten som är viktiga för hobbyutövare av hästsport. 758 möjliga svar. Bedömningsskala 1: Inte så viktigt – 7: Mycket viktigt

Hur viktigt (skala 1-7) / ***Fråga 25***	***Antal svar***	***Lägsta poäng***	***Högsta poäng***	***Medelvärde (skala 1-7)***
Att sköta hästen är..	727	1	7	6,81
Att träna och utveckla hästen är..	725	2	7	6,57
Den sociala samvaron är..	722	1	7	6,26
Att utveckla sin skicklighet som kusk eller ryttare är..	717	1	7	5,84
Att rida i skog och mark är..	702	1	7	5,66
Tävlingsmoment är..	725	1	7	5,03
****Annat som är viktigt?***	312	-	-	-

*Annat som är viktigt, se tabell 55.

Omgivningens syn på hästen

Hästsport skulle kunna vara en potentiell källa till störning för omgivningen eftersom hästhållning orsakar ljud, lukt, upptrampade stigar osv. Trots detta visar undersökningen att hästägarna själva anser att deras omgivning inte störs av hästhållningen, utan i själva verket är positiv till hästen som en del av omgivningen (se tabell 58). Många människor uppskattar levande djur som ett inslag i omgivningen och resultatet av frågan visar att inte bara hästsportsutövarna själva uppskattar hästhållningen utan även deras omgivning delar den positiva bilden av hästen i samhället. Dock måste man komma ihåg att frågan om allmänhetens reaktioner på hästsportsutövning är ställd till utövarna, inte till allmänheten, vilket påverkar poängsättningen.

Tabell 58: Hästsportsutövning och reaktioner från allmänheten. Bedömningsskala från 1 till 7; 1: Negativa reaktioner – 7: Positiva reaktioner

Fråga 1 / Fråga 26	Antal svar	Minimum poäng	Maximum poäng	Medelvärde Skala 1-7
Vad får du, som utövar hästsporten professionellt, för reaktioner från grannar och närmaste omgivning angående stallet?	79	1	7	6,10
Vad får du, som har hästsporten som hobby, för reaktioner från grannar och närmaste omgivning angående stallet?	518	1	7	6,17

Behov av kurser

Intresset för kurser varierar kraftigt. Utbildning i hästhantering/hästträning är av störst intresse, 66,7 % av dem som svarat är intresserade av utbildning i hästhantering. Utbildning i foderfrågor är också av stort intresse, närmare 60 % av de tillfrågade är intresserade av att få utbildning i foderfrågor (se tabell 59). Särskilt de som har hästen som hobby önskar få utbildning kring foder (se tabell 61). Lägst intresse röner utbildning i gödselhantering och miljöfrågor där nära 38 % av de tillfrågade anger att utbildningen inte behövs. De flesta tillfrågade föredrar kurser på kvällstid.

Vanligaste önskemålen bland de kurser som inte fanns uppsatta som fasta alternativ i enkäten var kurser om grundläggande hästvård, särskilt för förstagångs hästägare, samt kurser i hovvård och hovslageri. Även horsemanship intresserade många av respondenterna (se tabell 60).

Tabell 59: Önskvärda utbildningar och när det passar bäst att delta i dem. 942 möjliga svar

Tillfälle / ***Utbildningar***	***Dagtid***	***Kvällar***	***Helger***	***Behövs ej***
Utbildning i foderfrågor	60 (6,4%)	406 (43,1%)	89 (9,4%)	153 (16,2%)
Utbildning i gödselhantering, miljöregler mm	32 (3,4%)	215 (22,8%)	58 (6,2%)	357 (37,9%)
Utbildning i skötsel av beten, hagar, stängsel	43 (4,6%)	230 (24,4%)	63 (6,7%)	335 (35,6%)
Utbildning i juridik, lagar, kontrakt	50 (5,3%)	285 (30,3%)	72 (7,6%)	275 (29,2%)
Utbildning i avel	52 (5,5%)	323 (34,5%)	92 (9,8%)	236 (25,1%)
Utbildning i stallbyggnader, miljö	48 (5,1%)	267 (28,3%)	88 (9,3%)	271 (28,8%)
Utbildning i hästhantering/träning	77 (8,2%)	401 (42,6%)	150 (15,9%)	96 (10,2%)

Tabell 60: Övriga kursönskemål (alternativ som uppgetts av minst 4 svarande redovisas)

Kursönskemål	***Antal personer som svarat***
Grundläggande hästskötsel	24
Hovvård/hovslageri	23
Horsemanship	18
Brukskörning	14
Skadeförebyggande	13
Westernridning	12
Unghästträning	11
Körning med häst	9
Uppfödning/avel	7
Foder	6
Hästmassage	5
Företagande/ekonomi	4

Tabell 61: Önskvärda utbildningar för de professionella utövarna och när det passa bäst att delta i dem. 121 möjliga svar, de som inte har besvarat frågan är inte redovisade

Tillfälle / Utbildningar	Dagtid	Kvällar	Helger	Behövs ej
Utbildning i foderfrågor	11 (9,1%)	49 (40,5%)	6 (5,0%)	25 (20,7%)
Utbildning i gödselhantering, miljöregler mm	5 (4,1%)	33 (27,3%)	6 (5,0%)	42 (34,7%)
Utbildning i skötsel av beten, hagar, stängsel	7 (5,8%)	29 (24,0%)	10 (8,3%)	44 (36,4%)
Utbildning i juridik, lagar, kontrakt	8 (6,6%)	36 (29,8%)	8 (6,6%)	40 (33,1%)
Utbildning i avel	11 (9,1%)	41 (33,9%)	10 (8,3%)	31 (25,6%)
Utbildning i stallbyggnader, miljö	9 (7,4%)	35 (28,9%)	9 (7,4%)	34 (28,1%)
Utbildning i hästhantering/träning	12 (9,9%)	52 (43,0%)	14 (11,6%)	16 (13,2%)

Tabell 62: Önskvärda utbildningar för de som utövar hästsporten som hobby och när det passar bäst att delta i dem. 758 möjliga svar, de som inte har besvarat frågan är inte redovisade

Tillfälle / ***Utbildningar***	***Dagtid***	***Kvällar***	***Helger***	***Behövs ej***
Utbildning i foderfrågor	45 (5,9%)	341 (45,0%)	79 (10,4%)	123 (16,2%)
Utbildning i gödselhantering, miljöregler mm	24 (3,2%)	170 (22,4%)	47 (6,2%)	307 (40,5%)
Utbildning i skötsel av beten, hagar, stängsel	31 (4,1%)	190 (25,1%)	48 (6,3%)	282 (37,2%)
Utbildning i juridik, lagar, kontrakt	37 (4,9%)	235 (31,0%)	59 (7,8%)	229 (30,2%)
Utbildning i avel	37 (4,9%)	269 (35.5%)	78 (10,3%)	195 (25,7%)
Utbildning i stallbyggnader, miljö	34 (4,5%)	222 (29,3%)	74 (9,8%)	231 (30,5%)
Utbildning i hästhantering/träning	59 (7,8%)	337 (44,5%)	127 (16,8%)	76 (10,0%)

Behov och önskemål av tjänster

Vad saknar de tillfrågade?

Undersökningen visar att det finns ett antal tjänster som de tillfrågade saknar. Rådgivning och juridisk hjälp är tjänster som efterfrågas mest. När det gäller hästtyper och uppgivna behov/önskemål om tjänster kan vi konstatera att det inte finns så stora skillnader. Travhästägarnas tillgång till tjänster är bättre (än andra hästägares) men även dessa saknar tjänster. När det gäller behov/önskemål av vissa tjänster anger mellan 22-35% behov av att hyra hästtransport, beten och stall, leverans av foder samt hämtning av gödsel.

Tabell 63: Tabell över i vilken grad tjänster saknas i länet. 942 möjliga svar

Svar / ***Fråga 23***	***Frekvens och % av alla 942 möjliga***	***Svårt att få tag på***	***Saknar inte***	***Viktigt***	***Mindre viktigt***
Saknar hovslagare	9 (1,0%)	85 (9,0%)	737 (78,2%)	651 (69,1%)	17 (1,8%)
Saknar stationär hovslagare	197 (20,9%)	44 (4,7%)	447 (47,5%)	279 (29,6%)	282 (29,9%)
Saknar hästmassör	141 (15,0%)	51 (5,4%)	553 (58,7%)	290 (30,8%)	341 (36,2%)
Saknar opartisk rådgivning om hästhållning	175 (18,6%)	67 (7,1%)	463 (49,2%)	325 (34,5%)	271 (28,8%)
Saknar rådgivning om utfodring	151 (16,0%)	56 (5,9%)	544 (57,7%)	450 (47,8%)	169 (17,9%)
Saknar rådgivning om byggnader	162 (17,2%)	51 (5,4%)	523 (55,5%)	319 (33,9%)	285 (30,3%)
Saknar rådgivning om djurskydd	138 (14,6%)	40 (4,2%)	560 (59,4%)	414 (43,9%)	181 (19,2%)
Saknar juridisk hjälp	202 (21,4%)	60 (6,4%)	451 (47,9%)	318 (33,8%)	271 (28,8%)

För mer detaljerad information om tjänster som saknas i kombination med ägda hästtyper, se tabell 64 till tabell 68.

Tabell 64: Ridhästägarnas tillgång till tjänster

Svar / Fråga 23	Frekvens och % av alla 942 möjliga	Svårt att få tag på	Saknar inte	Viktigt	Mindre viktigt
Saknar hovslagare	2 (6,0%)	38 (11,1%)	277 (80,8%)	287 (83,7%)	2 (6%)
Saknar stationär hovslagare	95 (27,7%)	25 (7,3%)	157 (45,8%)	128 (37,3%)	115 (33,5%)
Saknar hästmassör	62 (18,1%)	15 (4,4%)	224 (65,3%)	134 (39,1%)	129 (37,6%)
Saknar opartisk rådgivning om hästhållning	83 (24,2%)	28 (8,2%)	170 (49,6%)	161 (46,9%)	85 (24,8%)
Saknar rådgivning om utfodring	70 (20,4%)	28 (8,2%)	205 (59,8%)	205 (59,8%)	55 (16,0%)
Saknar rådgivning om byggnader	82 (23,9%)	27 (7,9%)	189 (55,1%)	150 (43,7%)	100 (29,2%)
Saknar rådgivning om djurskydd	76 (22,2%)	23 (6,7%)	198 (57,7%)	187 (54,5%)	64 (18,7%)
Saknar juridisk hjälp	101 (29,4%)	34 (9,0%)	147 (42,9%)	131 (38,2%)	109 (31,8%)

Tabell 65: Brukshästägarnas tillgång till tjänster

Svar / Fråga 23	Frekvens och % av alla 942 möjliga	Svårt att få tag på	Saknar inte	Viktigt	Mindre viktigt
Saknar hovslagare	0 (0,0%)	10 (10,5%)	75 (78,9%)	67 (70,5%)	2 (2,1%)
Saknar stationär hovslagare	17 (17,9%)	8 (8,4%)	47 (49,5%)	28 (29,5%)	30 (31,6%)
Saknar hästmassör	17 (17,9%)	4 (4,2%)	44 (46,3%)	20 (21,1%)	46 (48,4%)
Saknar opartisk rådgivning om hästhållning	19 (20,0%)	5 (5,3%)	43 (45,3%)	34 (35,8%)	33 (34,7%)
Saknar rådgivning om utfodring	14 (14,7%)	6 (6,3%)	51 (53,7%)	37 (38,9%)	30 (31,6%)
Saknar rådgivning om byggnader	13 (13,7%)	6 (6,3%)	51 (53,7%)	35 (36,8%)	31 (32,6%)
Saknar rådgivning om djurskydd	13 (13,7%)	5 (5,3%)	49 (51,6%)	40 (42,1%)	22 (23,2%)
Saknar juridisk hjälp	17 (17,9%)	5 (5,3%)	36 (37,9%)	25 (26,3%)	33 (34,7%)

Tabell 66: Travhästägarnas tillgång till tjänster

Svar / Fråga 23	Frekvens och % av alla 942 möjliga	Svårt att få tag på	Saknar inte	Viktigt	Mindre viktigt
Saknar hovslagare	6 (1,1%)	39 (7,4%)	411 (78,0%)	316 (60,0%)	15 (2,8%)
Saknar stationär hovslagare	85 (16,1%)	15 (2,8%)	278 (52,8%)	146 (27,7%)	139 (26,4%)
Saknar hästmassör	78 (14,8%)	27 (5,1%)	303 (57,5%)	139 (26,4%)	183 (34,7%)
Saknar opartisk rådgivning om hästhållning	88 (16,7%)	31 (5,9%)	264 (50,1%)	132 (25,0%)	166 (31,5%)
Saknar rådgivning om utfodring	72 (13,7%)	22 (4,2%)	313 (59,4%)	212 (40,2%)	104 (19,7%)
Saknar rådgivning om byggnader	79 (15,0%)	21 (4,0%)	302 (57,3%)	148 (28,1%)	160 (30,4%)
Saknar rådgivning om djurskydd	60 (11,4%)	19 (3,6%)	327 (62,0%)	199 (37,8%)	102 (19,4%)
Saknar juridisk hjälp	95 (18,0%)	24 (4,6%)	278 (52,8%)	171 (32,4%)	134 (25,4%)

Tabell 67: Islandshästägarnas tillgång till tjänster

Svar / Fråga 23	Frekvens och % av alla 942 möjliga	Svårt att få tag på	Saknar inte	Viktigt	Mindre viktigt
Saknar hovslagare	1 (2,6%)	7 (18,4%)	29 (76,3%)	33 (86,8%)	0 (0,0%)
Saknar stationär hovslagare	9 (23,7%)	3 (7,9%)	17 (44,7%)	7 (18,4%)	21 (55,3%)
Saknar hästmassör	8 (21,1%)	4 (10,5%)	22 (57,9%)	15 (39,5%)	16 (42,1%)
Saknar opartisk rådgivning om hästhållning	8 (21,1%)	6 (15,8%)	19 (50,0%)	15 (39,5%)	13 (34,2%)
Saknar rådgivning om utfodring	7 (18,4%)	5 (13,2%)	21 (55,3%)	23 (60,5%)	7 (18,4%)
Saknar rådgivning om byggnader	5 (13,2%)	2 (5,3%)	24 (63,2%)	16 (42,1%)	13 (34,2%)
Saknar rådgivning om djurskydd	4 (10,5%)	0 (0,0%)	29 (76,3%)	20 (52,6%)	10 (26,3%)
Saknar juridisk hjälp	12 (31,6%)	2 (5,3%)	16 (42,1%)	16 (42,1%)	13 (34,2%)

Tabell 68: Ponnyägarnas tillgång till tjänster

Svar / Fråga 13	Frekvens och % av 169 möjliga	Svårt att få tag på	Saknar inte	Viktigt	Mindre viktigt
Saknar hovslagare	2 (1,2%)	12 (7,1%)	142 (84,0%)	126 (74,6%)	1 (0,6%)
Saknar stationär hovslagare	42 (24,9%)	3 (1,8%)	86 (50,9%)	44 (26,0%)	63 (37,3%)
Saknar hästmassör	29 (17,2%)	8 (4,7%)	110 (65,1%)	53 (31,4%)	67 (39,6%)
Saknar opartisk rådgivning om hästhållning	33 (19,5%)	14 (8,3%)	98 (58,0%)	68 (40,2%)	43 (25,4%)
Saknar rådgivning om utfodring	30 (17,8%)	11 (6,5%)	111 (65,7%)	94 (55,6%)	21 (12,4%)
Saknar rådgivning om byggnader	28 (16,6%)	10 (5,9%)	114 (67,5%)	71 (42,0%)	45 (26,6%)
Saknar rådgivning om djurskydd	24 (14,2%)	8 (4,7%)	117 (69,2%)	91 (53,8%)	24 (14,2%)
Saknar juridisk hjälp	35 (20,7%)	11 (6,5%)	95 (56,2%)	61 (36,1%)	51 (30,2%)

Tabell 69: Önskemål om större tillgänglighet av tjänster. 942 möjliga svar

Svar / Fråga 24	Ja	Nej	Viktigt	Mindre viktigt
Möjlighet att hyra hästtransport	330 (35,0%)	370 (39,3%)	275 (29,2%)	351 (37,3%)
Hämtning av gödsel	291 (30,9%)	386 (41,0%)	283 (30,0%)	330 (35,0%)
Hemleverans av stråfoder	240 (25,5%)	434 (46,1%)	229 (24,3%)	361 (38,3%)
Hemleverans av kraftfoder	211 (22,4%)	462 (49,0%)	195 (20,7%)	394 (41,8%)
Hyra beten	327 (34,7%)	368 (39,1%)	303 (32,2%)	307 (32,6%)
Hyra stall	254 (27,0%)	431 (45,8%)	240 (25,5%)	356 (37,8%)

Tabell 70: Övriga önskemål om viktiga delar inom hästsporten (alternativ som uppgetts av minst 4 svarande redovisas)

Önskemål	Antal personer som svarat
Ridhus med bra bokningsmöjligheter	22
Ridbanor	16
Veterinär som är lättillgänglig	11
Rid-/körvägar utan trafik	9
Tränare i ridning	9
Stall plats	7
Hästsportbutik	6
Rakbana för travhäst	5
Ridleder, dvs. längre sträckor med övernattningsmöjligheter	4
Hästtandläkare	4

Företagsdrömmar

Vilka verksamheter är de tillfrågade intresserade att starta upp? De vanligaste kommentarerna i enkäten är att intresse finns för att starta upp avel/uppfödningsverksamhet, träning av hästar och travträning. Även förslag om vård och behandling i form av rehabilitering och alternativ behandling av hästarna är ett populärt svar. 40 personer anger att de redan har ett företag inom hästnäringen (se tabell 71). En stor del av de tillfrågade, 417 personer eller ca 44%, svarade på frågan, *Om du skulle starta ett företag inom hästnäringen, vad skulle det i så fall vara?* Undersökningen visar vilka typer av verksamheter som näringsutövarna själva ser som lönsamma och attraktiva. Detta är exempelvis avel eller uppfödningsverksamhet, träning och rehabilitering.

Tabell 71: Typ av företag som de tillfrågade är intresserade av att starta upp (alternativ som minst 10 personer svarat)

Typ av verksamhet	***Antal personer som var intresserade***
Avel-/uppfödningsverksamhet	86
Träning av häst	54
Travtränare	53
Rehabilitering	42
Har redan ett företag	40
Turism	31
Utbildning (av människor i hästrelaterade ämnen)	21
Inkörning av travhästar/unghästträning	21
Butik med hästtillbehör/foder	19
Alternativ behandling av häst som t ex chiropraktik, massage och akupunktur.	14
Skogskörning	13
Boxuthyrning	12
Uppstallning av fölston och unghästar	11

Vad vill de tillfrågade ha satsningar på i regionen?

De vanligaste förekommande synpunkterna som de tillfrågade har kring vilka satsningar som bör göras inom hästsporten kan sammanfattas i fem typer (se bilaga 4):

- att synliggöra sporten,
- att satsa på ridhus,
- att skapa samarbete över gränserna,
- att förbättra den ekonomiska situationen
- att skapa ridleder

För mer detaljerad information, se tabell 72.

Synliggöra sporten
Det vanligaste förslaget på hur man kan lyfta fram hästsporten är att ge hästen mer plats i media. Även fler evenemang typ *hästens dag* efterlyses för att på så sätt synliggöra hästsporten. Flera av de tillfrågade poängterade vikten av att tydliggöra hästnäringens betydelse för levande landsbygd, personlig rekreation och dess betydelse för foderproducenterna.

Satsa på ridhus och ridbanor
En mycket vanlig kommentar är att man efterlyser träningsanläggningar för ridhästar med tillgång till ridhus och ridbana. Många privatryttare har svårt att få ridtider i de ridhus som ridskolorna förfogar över, dessutom är det ofta långt att åka till ridhusen.

Skapa samarbete
Många av de tillfrågade upplever att hästsporten skulle gynnas genom ökat samarbete mellan de olika klubbarna, hästraserna och grenarna av hästsport. Förslag på gemensamma arrangemang, kurser och anläggningar förekommer frekvent.

Förbättra den ekonomiska situationen
Hästsport är dyrt, det är en åsikt som delas av många av de tillfrågade. Många förslag på att ge bidrag till ridskolor och större kommunala/statliga satsningar förekommer i enkätundersökningen, för att öka tillgängligheten för mindre köpkraftiga grupper till exempel ungdomar. Ett förslag för att öka lönsamheten är att införa EU-bidrag för hästen som en del av lantbrukets djur. Travintresserade efterlyser högre prispengar i de mindre travloppen för att på så sätt öka lönsamheten.

Skapa ridleder
Flera av de tillfrågade efterlyser särskilda ridleder i området, gärna långa sträckor med möjlighet att övernatta, med fördel förlagda till kulturhistoriskt intressanta/natursköna områden.

Synpunkterna (med fler än 10 svarande) från enkätundersökningen har sammanställts i följande tabell:

Tabell 72: Vad vill de tillfrågade ha satsningar på inom regionen? (Alternativ som minst 10 personer svarat)

Synpunkt	***Antal personer som svarat***
Ge hästen mer plats i media	30
Satsa på ridhus	22
Skapa samarbete över gränserna	20
Evenemang typ ”hästens dag"	19
Högre prispengar i de mindre travloppen	17
Mer bidrag från t ex kommunen, större satsningar	16
Skapa ridleder	16
Att det blir EU-bidrag på hästar	12
Göra sporten billigare	12
Tydliggöra hästnäringens betydelse för levande landsbygd, personlig rekreation och för foderproducenterna	10

Lantbrukarna i Gävleborgs län och hästnäringen

Enkätundersökningen med inriktning på lantbrukare i Gävleborgs län har resulterat i 199 besvarade enkäter. Enkätens samtliga frågor finns redovisade tillsammans med våra tolkningar. På så sätt belyses lantbrukets situation i Gävleborgs län med fokus på frågor som på ett eller annat sätt kan kopplas till hästnäringen.

Bakgrundsdata om gården

Lantbrukets omfattning

I undersökningen tillfrågades lantbrukarna: *Vilken omfattning har ditt lantbruk*? Svaren visar att heltidslantbruken är den vanligaste verksamhetsformen i länet med knappt 43 % av lantbruken, men även deltids- och fritidslantbruk är relativt vanliga former av lantbruk (se tabell 73). Detta kan kanske förklaras med hänvisning till lantbrukens ekonomiska situation. För att få en hållbar ekonomi väljer många lantbrukare att komplettera lantbruket med andra sysslor.

Tabell 73: Lantbruksomfattning. 189 av alla 199 lantbrukare eller 96% har besvarat frågan

Fråga 1 / ***Svar***	***Har heltids lantbruk***	***Har deltids lantbruk***	***Har fritids lantbruk***
Antal svar	85	63	43
Fördelning i procent	42,7	31,7	21,6

Gårdens åkerareal

Gårdarnas åkerareal i Gävleborgs län har enligt undersökningen ett genomsnitt på 37,8 ha, varav vallodling står för 22,5 ha. Totalt brukar de 191 personerna, som besvarade frågan om åkerarealen, ca 7 220 ha mark. Den största gården står för 268 ha av den totala markanvändningen och den minsta brukar 3 ha mark (se tabell 74). Spridningen mellan minsta och största gård är därmed relativt stor.

Tabell 74: Storlek på åkerarealen och hur mycket av den som är vallodling. 199 möjliga svar från lantbrukarna

Svar / ***Fråga 2***	***Antal svar***	***Minimum åkerareal i ha***	***Maximum åkerareal i ha***	***Summa åkerareal i ha***	***Medelvärde åkerareal i ha/lantbrukare***
Storlek på åkerarealen som brukas totalt	191	3,0	268,0	7 219,6	37,8
Andel av den åkerarealen som är vallodling	190	0	120,0	4 268,8	22,5

Typ av produktion

Lantbruken i området har i stor utsträckning vallodling (72,4%) som en del av sin produktion, även spannmålsodling (60,8 %) och skogsbruk (67,8%) är vanliga komponenter i lantbrukets sammansättning. Drygt 28 % av de tillfrågade har hästar på gården, medan drygt 20 % av gårdarna helt saknar djur (se tabell 75).

Tabell 75: Tabell över lantbrukarnas typ av produktion. 199 möjliga svar. Respondenterna kan ha angett flera av de nämnda svarsalternativen

Svar / ***Fråga 3***	***Antal svar av 199 möjliga***	***Fördelning i procent av alla 199 möjliga***
Har kreaturslös produktion	42	21,1
Har vallodling	144	72,4
Har spannmålsodling	121	60,8
Har mjölkproduktion	47	23,6
Har dikoproduktion	41	20,6
Har hästhållning	56	28,1
Har skogsbruk	135	67,8
Gården har helt/delvis ekologisk inriktning	74	37.2
****Har någon annan produktion på gården***	41	20,6

*För vilken annan produktion, se tabell 76.

Tabell 76. Tabell över övriga typer av produktion (samtliga svar redovisade)

Typ av produktion	***Antal personer som svarat***
Får	11
Köttdjur	7
Potatis	2
Grisar	1
Nötkreatur som markvård	1
Hjortar	1

Egen hästhållning

De flesta lantbrukarna saknar egna hästar på sin gård. Cirka 35,2 % av lantbrukarna har egna hästar på gården (se diagram 4). Vanligaste typen av häst bland hästägande lantbrukare är ridhäst som 30% eller 32 stycken av lantbrukarna har på sin gård (se diagram 5).

Diagram 4: Hästägande. 167 lantbrukare eller 83,9% har besvarat frågan

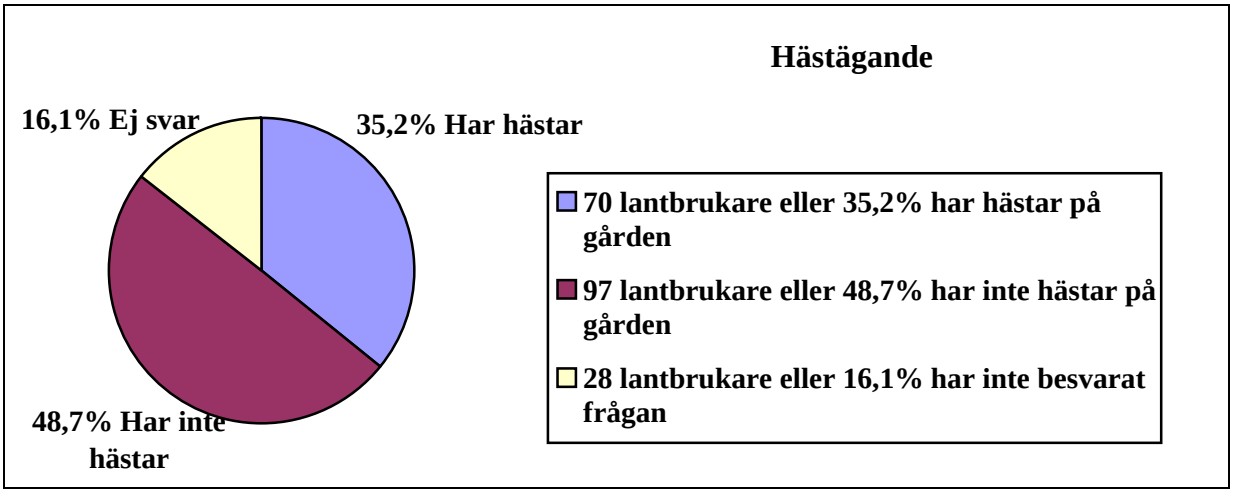

Diagram 5: Hästtyper. 199 möjliga svar från lantbrukarna

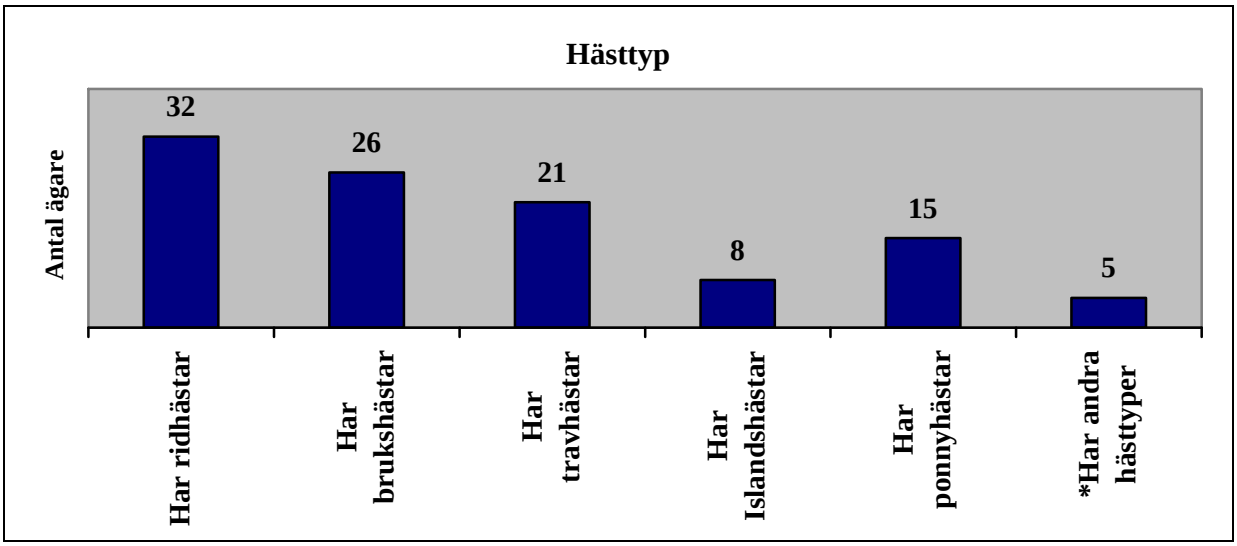

*För vilka andra hästtyper, se bilaga 5.

Tabell 77: Samband mellan hästtyp som finns på gården idag och antalet ägda hästar. 199 möjliga svar från lantbrukarna

Svar / ***Fråga 5 och Fråga 6***	***Antal svar***	***Procentuell fördelning***	***Minimum hästar/lant brukare***	***Maximum hästar/lant brukare***	***Summa hästar av aktuell hästtyp***	***Medelvärde hästar/lant brukare***
De som har ridhästar på gården	29	14,6%	1	10	93	3,21
De som har brukshästar på gården	26	13,1%	1	19	79	3,04
De som har travhästar på gården	20	10,1%	2	20	141	7,05
De som har Islandshästar på gården	8	4,0%	1	14	58	7,25
De som har ponnyhästar på gården	13	6,5%	1	8	40	3,08
****De som har andra typer av hästar på gården***	5	2,5%	3	10	26	6,50

*För vilka andra hästtyper, se bilaga 5.

Intresse för uthyrning av stallplatser för hästar

Lantbrukarnas möjlighet och intresse för att hyra ut stallplatser är intressant för hästnäringen eftersom det i visa fall är brist på lämpliga stallplatser. Uthyrning av stallplatser borde även vara intressant för lantbrukare då det skulle kunna vara en ny möjlig inkomstkälla. Undersökningen visar att nära 70 % av lantbrukarna redan i dag hyr ut stallplatser, ca 54 % av alla lantbrukare är dessutom intresserade av att öka antalet uthyrda stallplatser/börja hyra ut stallplatser. Över 90 % av respondenterna anger att de har byggnader som skulle kunna anpassas till häststallar vilket vi tolkar vara ett gott underlag för framtida ökningar av antalet stallplatser hos lantbrukare i regionen (se tabell 78).

Tabell 78: Uthyrning och anpassning av stallplatser. 199 möjliga svar från lantbrukarna

Svar / Fråga	Antal svar av 199 möjliga	Minimum hästplatser/lantbrukare	Maximum hästplatser/lantbrukare	Summa hästplatser/lantbrukare	Medelvärde hästplatser/lantbrukare
Fråga 7: Har inhyrda eller uthyrning av stallplatser på gården (hur många)	139 (69,8%)	0	74	192	1,38
Fråga 8: Har intresse/möjlighet att öka antalet inhyrda hästar el. hyra ut fler stallplatser (hur många)	108 (54,3%)	0	10	91	0,84
Fråga 9a: Har befintliga byggnader som skulle kunna anpassas till stallplatser	184 (92,5%)	1	2	267	1,45
Fråga 9b: Kommentarer kring befintliga byggnader som skulle kunna bli stallplatser	29 (14,6%)				
Fråga 10: Har intresse att hyra ut stallplatser på gården (hur många)?	107 (53,8%)	0	15	209	1,95

Foderproduktion för hästar

Många av lantbruken har flera typer av foderproduktion: vanligaste enskilda grödan är spannmål som 116 lantbrukare eller mer än 58 % producerar, följt av 94 lantbrukare eller 47,2% som producerar ensilage. En relativt stor del av lantbrukarna (23,1 %) har uppgett att de även producerar någon typ av gröda som inte fanns med som fast alternativ i enkäten (se diagram 6 och tabell 79). Vid en närmare granskning visar det sig att dessa svar till 90 % består av svaret *skulltorkat löshö* (se tabell 80). Totalt odlar en stor majoritet av lantbrukarna någon form av stråfoder (hö eller ensilage i någon form) och en något mindre del av de tillfrågade har även spannmålsproduktion.

Foderförsäljningen till hästnäringen gäller främst hö i småbalar (27,1 % av de tillfrågade). Även hö i rundbal samt spannmål uppges säljas till hästnäringen av mer än 10 % av lantbrukarna (se diagram 7 och tabell 81). Ensilage i rundbal som är en relativt stor produkt inom lantbruket och produceras av närmare hälften av lantbruken (se diagram 6 och tabell 79), säljs till hästnäringen i liten omfattning, (se diagram 7 och tabell 81). Detta kan troligen förklaras med att endast en liten del av hästägarna använder ensilage som stråfoder. Hållbarheten på öppnade balar är kort vilket gör att ensilage lämpar sig bäst för djurägare med många djur, t ex bönder med nötboskap.

Intresset för att börja sälja foder till hästnäringen alternativt öka sin försäljning är relativt stort. Av dem som redan säljer foder till hästnäringen är knappt 40 % intresserade av att öka sin försäljning, medan 46 % av dem som i dagsläget inte säljer foder till hästar är intresserade av att göra det i framtiden. En relativt stor del av de tillfrågade har dock valt att inte besvara frågan (över 30%). Troligtvis är intresset för försäljning av foder till hästar till stor del beroende på villkoren i handeln (priser, distributionskanaler osv.). Att så pass många av respondenterna ej besvarat frågan kan bero på att villkoren för försäljningen inte framgår av frågeställningen.

Diagram 6: Produktion av grödor. 199 möjliga svar

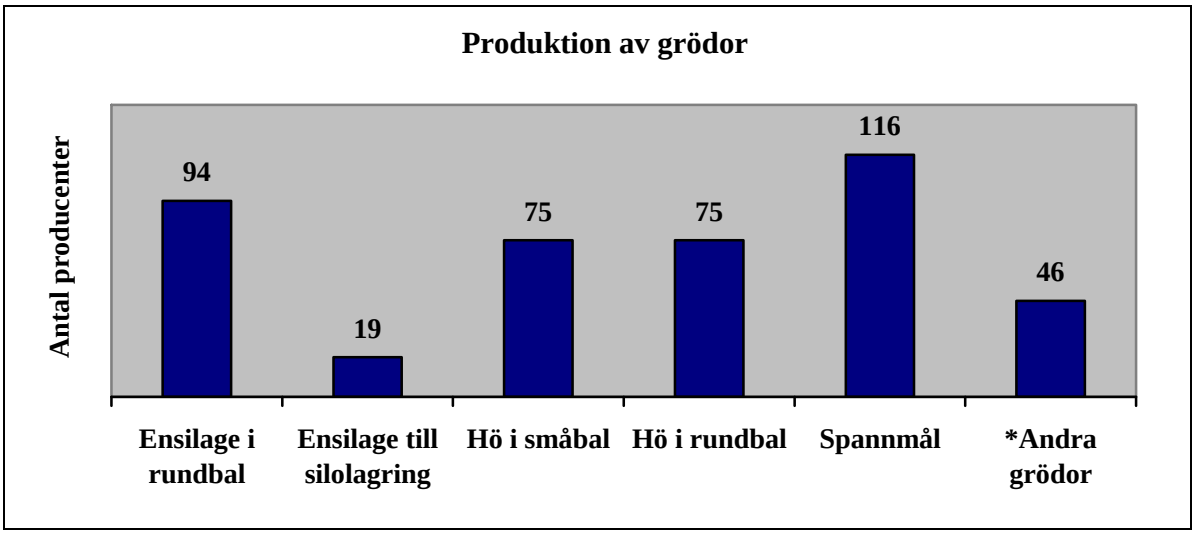

*För vilka andra grödor som produceras, se tabell 80.

Tabell 79: Foderproduktion. 199 möjliga svar från lantbrukarna

Fråga 12 / ***Svar***	***Producerar ensilage i rundbal i dag***	***Producerar ensilage till silolagring i dag***	***Producerar hö i småbal i dag***	***Producerar hö i rundbal i dag***	***Producerar spannmål i dag***	****Producerar andra grödor i dag***
Antal svar	94	19	75	75	116	46
Procentuell fördelning	47,2%	9,5%	37,7%	37,7%	58,3%	23,1%

Tabell 80: Tabell över andra typer av foderproduktion

Typ av foderproduktion	***Antal svar***
Skulltorkat löshö	25
Hö på rot	1
Hö som bortskänkes	1
Grönfoder i rundbal (ärt-havre)	1

Diagram 7: Försäljning av produkter till hästnäringen

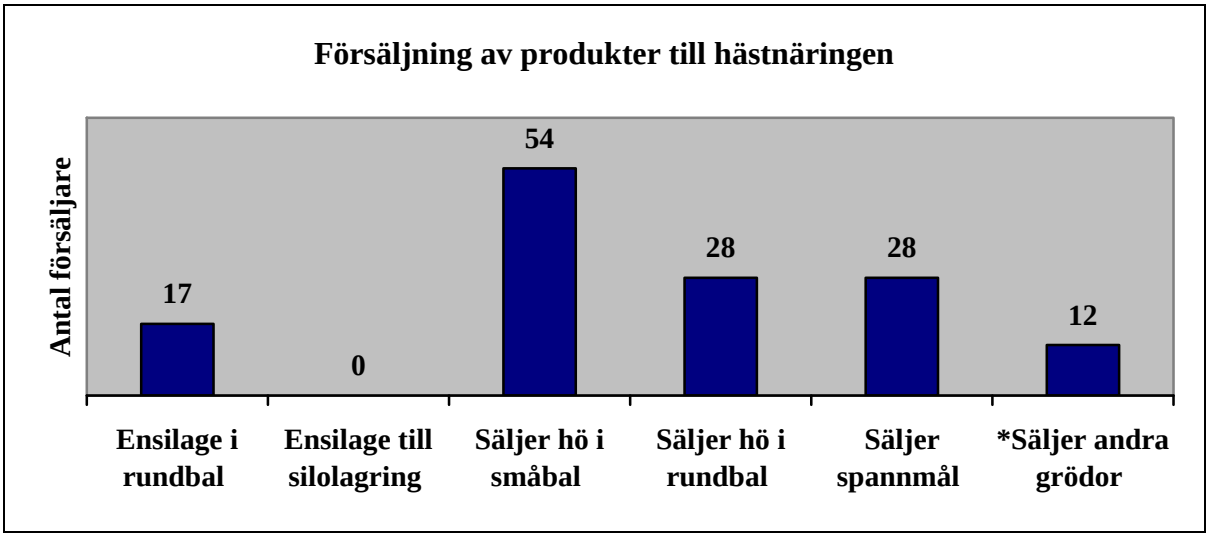

*För vilka andra grödor som säljs, se bilaga 5.

Tabell 81: Försäljning av produkter till hästnäringen. 199 möjliga svar från lantbrukarna

Fråga 13 / Svar	Säljer ensilage i rundbal	Säljer ensilage till silolagring	Säljer hö i småbal	Säljer hö i rundbal	Säljer spannmål	*Säljer andra grödor
Antal svar	17	0	54	28	28	12
Procentuell fördelning	8,5%	0%	27,1%	14,1%	14,1%	6,0%

*För vilka andra grödor som säljs, se bilaga 5.

Tabell 82: Intresse för att öka försäljning av produkter till hästnäringen och eventuellt intresse av försäljning i framtiden

Fråga13f,g och Fråga 14 / Svar	Du som säljer grödor idag, är du intresserad att öka försäljningen?	Om du inte säljer hästfoder idag, skulle du kunna tänka det sälja i framtiden?
Ja, antal svar av 199 möjliga	79 (39,7%)	92 (46,2%)
Nej, antal svar av 199 möjliga	50 (25,1%)	29 (14,6%)
Ej svar	70 (35,2%)	78 (39,2%)

Hästgödsel i lantbruket

I ett kretsloppsanpassat samhälle eftersträvas att olika typer av avfall ska kunna användas som insatser i en annan del av produktionen (Kretsloppsdelegationen, 1997, s 22-24). Hästgödsel i ett kretsloppsperspektiv hör därför inte hemma på exempelvis deponier utan ska användas som gödning på åkrar eller på annat sätt återanvändas/återvinnas. Undersökningen visar att en femtedel av lantbrukarna är intresserade av hämtning, transportering och lagring av hästgödsel. Intresset för att få tillgång till hästgödsel är högre, drygt 40 % säger sig vara intresserade av hästgödsel (se tabell 83). Hästgödseln värdesätts enligt respondenterna främst utifrån typen av strö som är blandad med gödseln (se tabell 84). Enligt de skriftliga kommentarerna ogillar en del av lantbrukarna spån i gödseln (se bilaga 5), vilket är ett vanligt strömedel vid hästhållning.

Tabell 83: Lagringsutrymme, hantering och intresse för tillgång till hästgödsel. 199 möjliga svar från lantbrukarna

Fråga 16, 17,18 / ***Antal svar***	***Finns outnyttjat lagringsutrymme för fastgödsel på gården?***	***Kan du tänka dig att hämta, transportera och lagra hästgödsel?***	***Är du intresserad av att få tillgång till hästgödsel till gården?***
Ja	40 (20,1%)	41 (20,6%)	81 (40,7%)
****Nej***	145 (72,9%)	133 (66,8%)	96 (48,2%)
Ej svar	14 (7,0%)	25 (12,6%)	22 (11,1%)

*För kommentarer rörande lagring, hantering och intresse för gödsel, se bilaga 5.

Tabell 84: Värdering av stallgödsel. 199 möjliga svar från lantbrukarna, flera svarsalternativ var möjliga samtidigt

Värderar du stallgödsel utifrån:	***Vilken typ av strömedel som är inblandat***	***Mängden strö i gödseln***	***Förmultningsgrad***	***Närings ämnen***	***Att den höjer mullhalten i jorden***	***Något annat****
Antal svar	96	55	26	28	42	9
Procentuell fördelning	48,2%	27,6%	13,1%	14,1%	21,1%	4,5%

*För andra värderingsgrunder för stallgödseln, se bilaga 5.

Beten för hästar

Bra betesmarker till hästar kan i vissa fall vara en bristvara. Knappt 24 %, eller 47 stycken av lantbrukarna uppger att de har tillgång till betesmarker som de inte utnyttjar. Tillsammans äger de 323 ha betesmark (se tabell 85). Vid frågan om de är intresserade av att hyra ut den mark de inte använder ställer sig 45 personer positiva till uthyrning (se diagram 8).

Tabell 85: Betesmark som inte utnyttjas idag. 199 möjliga svar från lantbrukarna

Har du tillgång till betesmarker som du inte utnyttjar idag?	***Antal svar***	***Minimum ha betesmark/ lantbrukare***	***Maximum ha betesmark/ lantbrukare***	***Summa ha betesmark***
Ja	47 (23,6%)	0	100	323
Nej	124 (62,3%)	-	-	-
Ej svar	28 (14,1%)	-	-	-

Diagram 8. Intresse för uthyrning av betesmark. 62 lantbrukare, av 199 respondenter, eller 31,1% har besvarat frågan

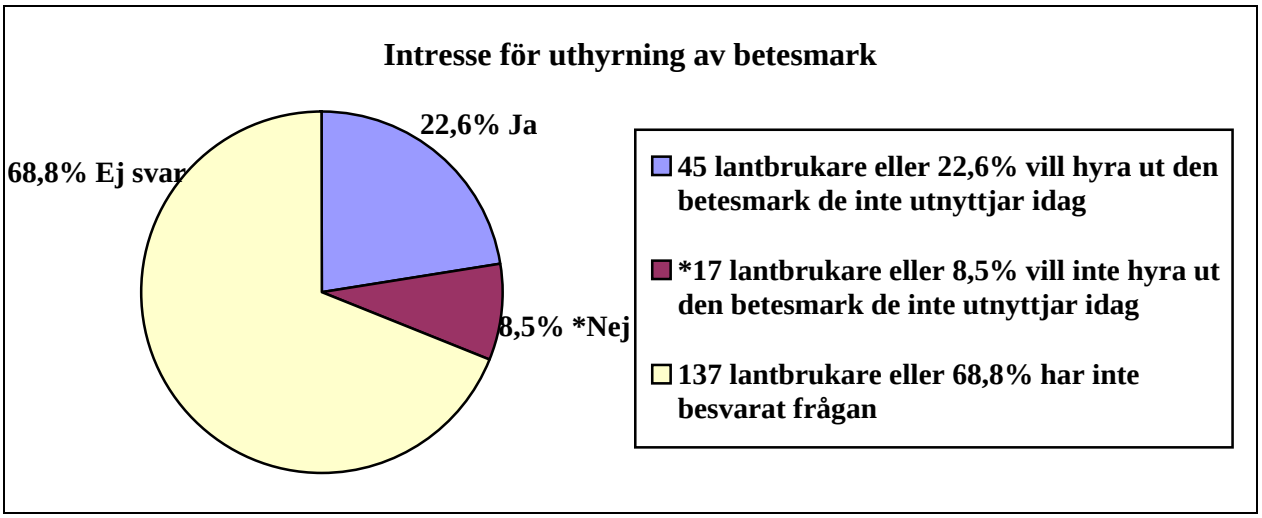

**För skäl till varför lantbrukarna inte vill hyra ut outnyttjad betesmark, se bilaga 5.*

Lokalisering av lantbruken i undersökningen

Var ligger de gårdar som deltagit i undersökningen? *Vilken tätort ligger närmast Din gård* (se tabell 86) tillfrågades lantbrukarna. De vanligaste tätorterna som uppges är Bollnäs, Hudiksvall och Sandviken. I genomsnitt ligger lantbruken drygt 13 km utanför tätorten (se tabell 87).

Tabell 86: Tätort som ligger närmast lantbrukarnas gårdar. 175 av alla 199 lantbrukare eller 87,6% har besvarat frågan

Närmaste tätort till lantbrukargård	*Antal svar*	*Procent*
Alfta	9	4,5
Alfta/Edsbyn	1	0,5
Arbrå	1	0,5
Bergsjö	4	2,0
Bollnäs	31	15,6
Delsbo-Hudiksvalls	1	0,5
Delsbo	5	2,5
Edsbyn	10	5,0
Fjärila	2	1,0
Färila	2	1,0
Färlia	1	0,5
Gnarp	5	2,5
Gävle	8	4,0
Gävle Sandviken Sala	1	0,5
Harmånger	3	1,5
Hassela	1	0,5
Hedesunda	1	0,5
Hofors	1	0,5

Närmaste tätort till lantbrukargård	*Antal svar*	*Procent*
Hudiksvall	19	9,5
Iggesund - Hudiksvall	1	0,5
Järbo	1	0,5
Järvsö	5	2,5
Kilafors	8	4,0
Lingbo	2	1,0
Ljusdal	9	4,5
Näsviken	1	0,5
Ockelbo	7	3,5
Sandviken	15	7,5
Strömbacka	1	0,5
Sundsvall	1	0,5
Söderhamn	12	6,0
Torsåker	2	1,0
Valbo	1	0,5
Vallsta	2	1,0
Österfärnebo	1	0,5

Tabell 87: Avstånd i kilometer till tätorten närmast lantbrukarnas gårdar. 175 av alla 199 lantbrukare eller 87,6% har besvarat frågan

Svar / Fråga 23a	*Antal svar*	*Minimum km till närmaste tätorten*	*Maximum km till närmaste tätorten*	*Medelvärde km till närmaste tätorten*
Hur många km har lantbrukarna till närmaste tätorten	170	1	60	13,10

Behov av utbildning

Undersökningen har kartlagt lantbrukarnas intresse att vidareutbilda sig inom de hästrelaterade ämnena, *Anpassning av byggnader till häststallar*, *Utfodring/foderproduktion*, *Utnyttja hästgödsel i lantbruket* samt *Hästhållning.*

En majoritet av lantbrukarna (54,8%) har inte behov att lära sig mer om anpassning av byggnader till häststallar. Det finns ett visst intresse av att lära sig mer om anpassning av byggnader till häststallar främst genom enskild rådgivning, men även via kurser (se diagram 9).

Av alla de som har svarat önskar 74 lantbrukare eller 36,6% att lära sig mer om utfodring och foderproduktion (41 lantbrukare eller 20,6% vill lära sig mer om utfodring/foderproduktion genom enskild rådgivning och 31 lantbrukare eller 15,6% vill lära sig mer om utfodring/foderproduktion i kurser, 2 stycken eller 1 % vill lära sig mer om utfodring på ett annat sätt). 95 lantbrukare eller 47,7% har svarat att de inte känner behov att lära sig mer om utfodring/foderproduktion (se diagram 10).

Intresset för utbildning kring användning av stallgödsel från häst i lantbruket är ganska stort, ca en tredjedel av de tillfrågade uppger att de vill lära sig mera (se diagram 11).

Utbildning inom hästhållning röjer inte lika stort intresse från lantbrukarnas sida. Runt 10 % av de tillfrågade är intresserade av olika kurser som berör t.ex. uppstallning, ekonomi och marknadsföring/försäljning av produkter (se tabell 88).

Diagram 9: Intresse att lära sig mer om anpassning av byggnader till häststallar. 167 av alla 199 lantbrukare eller 84,0% har besvarat frågan

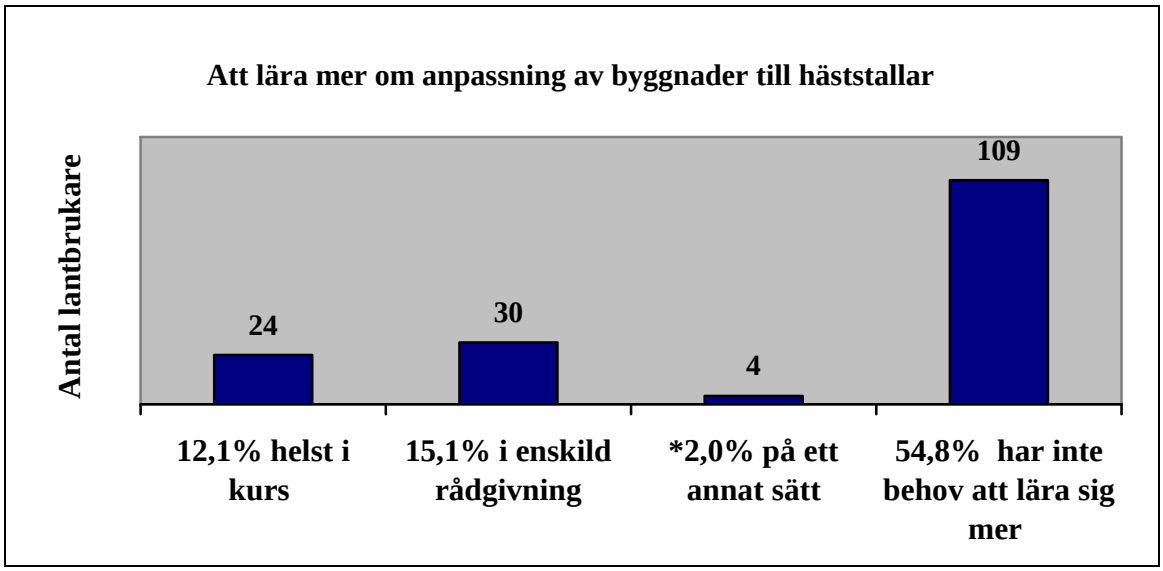

*På vilket annat sätt lantbrukarna vill lära sig mer om anpassning av byggnader till häststallar, se bilaga 5.

Diagram 10: Intresse för att lära sig mer om utfodring/foderproduktion. 169 av 199 lantbrukare eller 84,9% har besvarat frågan

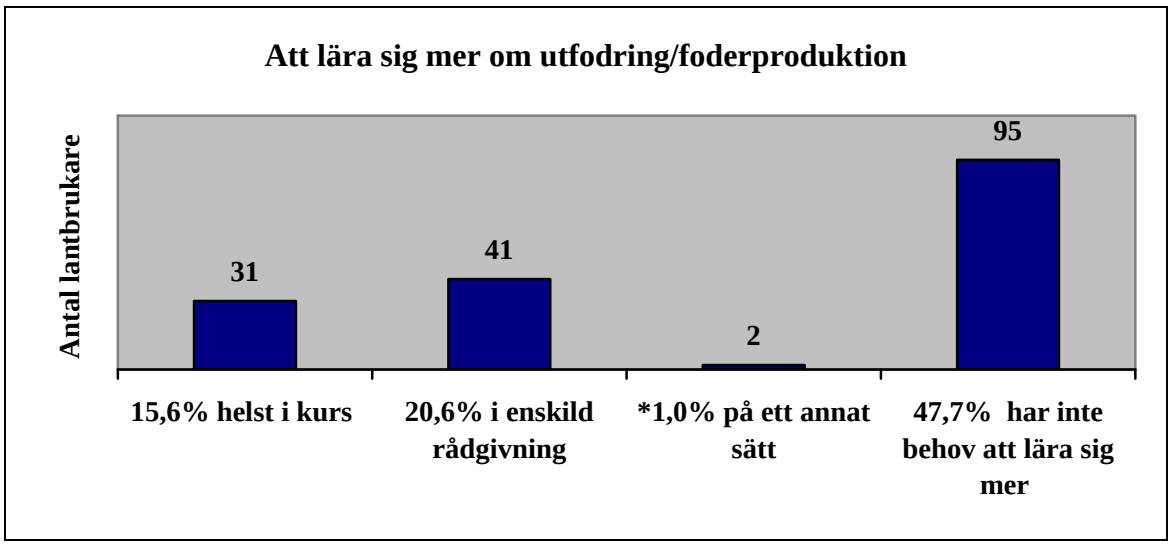

*På vilket annat sätt lantbrukarna vill lära sig mer om utfodring/foderproduktion, se bilaga 5.

Diagram 11: Intresse för att lära sig mer om hur stallgödsel från hästar utnyttjas bäst i lantbruket. 162 av alla 199 lantbrukare eller 81,4% har besvarat frågan

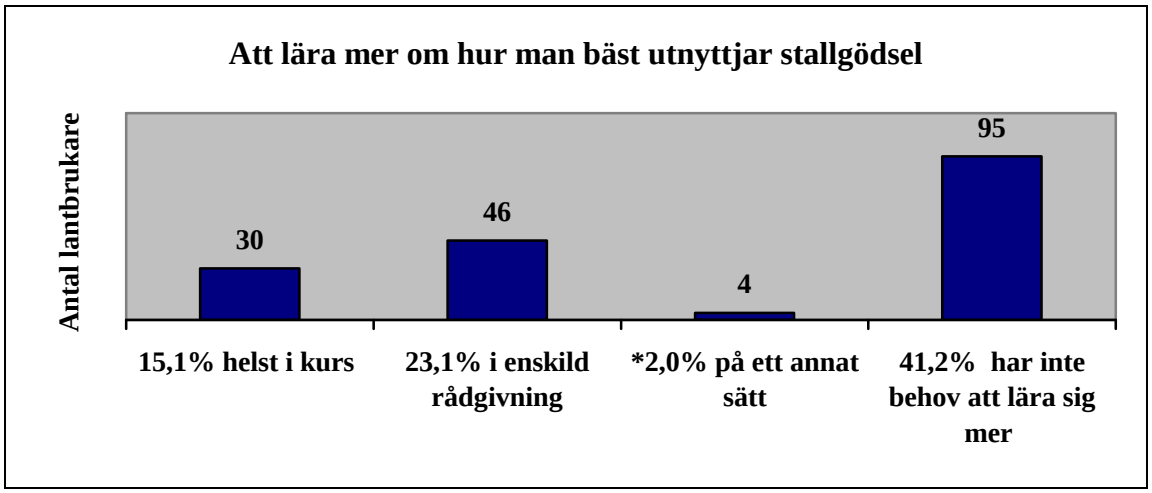

*På vilket annat sätt lantbrukarna vill lära sig mer om hur stallgödsel bäst utnyttjas i lantbruket se bilaga 5.

Tabell 88: Intresse om att lära sig mer om hästhållning genom olika aktiviteter

Ämne / ***Aktivitet***	***Stallbyggnader och hästens närmiljö***	***Utomhusmiljö t.ex. rasthagar, beteshagar, ridbanor mm.***	***Juridisk rådgivning t.ex. lagstiftning, regler, kontrakt***	***Ekonomisk rådgivning t.ex. prissättning av foder/stallplats***	***Marknads-föring och försäljning av produkter***
Köpa tjänster	1 (0,5%)	0 (0%)	1 (0,5%)	2 (1,0%)	1 (0,5%)
Enskild rådgivning	19 (9,5%)	14 (7,0%)	14 (7,0%)	22 (11,1%)	18 (9,0%)
Kurser	23 (11,6%)	19 (9,5%)	20 (10,1%)	25 (12,6%)	18 (9,0%)

Det är endast 16 lantbrukare eller 8,0% av alla 199 som har kommentarer kring frågor de anser är viktiga t.ex. intresse att köpa/sälja tjänster, delta i enskild rådgivning eller i kurser om hästhållning (se bilaga 5, fråga 26). Dessa anger bland annat intresse att arrendera ut mark, sälja foder, eller erbjuda stallplats till andra hästägare.

Slutsatser

Bearbetningen av enkätsvaren ger vid handen att det finns intresse för hästnäringen i Gävleborg. Av alla tillfrågade utövar ca 86% hästsporten som hobby och ca 14% utövar hästsporten professionellt.

Det finns hästägare som lägger ner ett hundra timmar per vecka åt hästsporten och hobbyutövarna lägger ner ca 20 timmar per vecka i medeltal. Att sköta hästen utger samtliga utövare som viktigast i utövandet av hästsporten. Detta tolkar vi som en indikation på hästens sociala betydelse för regionen.

De tillfrågade anger önskemål/behov av tjänster som de saknar eller har svårt att få ta i. Tjänster som t.ex. stationär hovslagare, rådgivning eller juridisk hjälp förs fram. Det efterfrågas också tjänster som hästtransport, beten och stall, leverans av hästfoder samt hämtning av gödsel. Vår bedömning är att detta visar att utrymme finns för dessa tjänsters utveckling i form av företagsetableringar. Detta tolkar vi som en indikation på hästens framtida ekonomiska betydelse för regionen.

Undersökningen visar att ca 35% av lantbrukarna har hästar på gården. Lantbrukarna hyr ut stallplatser idag men ca 54% anger att de kan tänka sig öka antalet inhyrda hästar. Det anges också att det finns byggnader som kan anpassas till stallplatser. Lantbrukarna anger att de har intresse att sälja foder och att producera mer hästfoder. Det finns betesmarker som lantbrukarna kan tänka sig hyra ut och de anger att de är villiga att hämta hästgödsel från andra hästägare.

Lantbrukarna efterfrågar tjänster som rådgivning för anpassning av stallbyggnader, uppstallning och ekonomi.

Sammanfattningsvis visar studien att det finns stort intresse för hästen både av professionella yrkesutövare och hobbyutövarna. Studien visar att det finns intresse och kunskap hos lantbrukarna att bidra med stallplatser, betesmarker och gödselhantering. Enligt studien finns behov av utbildningar i olika former och nödvändiga tjänster saknas.

För att summera, vår slutsats är att det finns potential för företagsetableringar som kan tillgodose hästnäringen med behövliga tjänster och produkter. Det finns resurser och utrymme för fler hästar i regionen. Många hästägare anger att de önskar bättre tillgång till ridhus och ridbanor på samma gång som drygt hälften av lantbrukarna i regionen säger sig vara intresserade av att hyra ut stallplatser. Att anlägga ridhus/ridbanor i lantbruks täta områden vore ett sätt att gynna båda grupperna, enligt vår mening. Vi tolkar detta som en möjlighet till att utveckla en levande landsbygd med både fler hästar och hästägare samt lantbrukare i regionen.

Vår förhoppning är att denna studie skall öka förståelsen för hästens sociala och ekonomiska betydelse i Gävleborg och bidra till nya projekt som även fortsättningsvis kan ställa hästens situation i fokus. Att utgå från hästägarnas situation och ställa deras behov i centrum kan, enligt vår mening, underlätta planeringen av framtidsåtgärder till gagn för näringens och regionens utveckling.

Vi hoppas att gjorda observationer skall kunna tas tillvara och utnyttjas i framtiden.

Bilaga 1- Länsstyrelsens projektbeskrivning

Ansökan förstudie 2002

2002-04-04

Lantbruks- och veterinärenheten

Länsstyrelsen Gävleborg
Regionalekonomiska enheten
801 70 Gävle

Förstudie under 2002 till projektet: Hästhållning idag och i framtiden – betydelse för regional- och ekonomisk utveckling, jämställdhet, biologisk mångfald, kulturmiljö, ekologisk produktion samt landsbygdsutveckling.

I. Inledning

Hästpolitiska utredningen (HPU) (SOU 2000:109), miljö- och landsbygdsprogrammet för Sverige år 2000 – 2006 (LBU), idrottspropositionen (1998/99:107) samt förslaget till statsbudget för 2002 stämmer väl in med de värden och problem som hästnäringen representerar. Hästnäringen har förutsättningar att medverka till en ekologiskt, socialt och ekonomiskt hållbar utveckling av landsbygden.

Jämställdhet tas upp i regeringens idrottsproposition (1998/99:107) och där det slås fast att jämställdhetssträvanden skall genomsyra all idrottsverksamhet. Regeringen har fastställt efter kvinnokonferensen i Peking 1995 att ”mainstreaming” är den metod som skall genomsyra beslut och genomförande, allt måste analyseras utifrån konsekvenser för kvinnor och män.

I Jordbruksdepartementets plan för miljö-och landsbygdsåtgärder för Sverige förs fram att för att uppnå regional balans och att bevara en levande landsbygd krävs åtgärdsprogram som skapar förutsättningar för ett differentierat näringsliv och en integrerad utveckling av hela landsbygden. Målet är en ekologiskt, ekonomiskt och socialt hållbar utveckling av landsbygden. Utökad miljöanpassning, sysselsättning, regional balans och uthållig tillväxt samt natur- kulturvärden skall värnas. Utan människor och djur kommer inte landsbygden att kunna utvecklas och erbjuda attraktiva boendemiljöer och sysselsättning för kommande generationer.

II. **Presentation**.

Syfte

Förstudien till projektet ”Hästhållning idag och i framtiden – betydelse för regional- och ekonomisk utveckling, jämställdhet, biologisk mångfald, kulturmiljö, ekologisk produktion samt landsbygdsutveckling” skall inventera hästnäringens situation i Gävleborgs län och hästnäringens framtidsutsikter. I förstudien skall även olika intressenter, t ex hästägare, hästsporten och lantbrukare informeras. Dessa gruppers synpunkter skall också tas tillvara till projektet.

Projektgrupp

Ridsportförbundet Gävleborg och Lantbrukarnas länsförbund (LRF) ingår tillsammans med Länsstyrelsen i styrgruppen till förstudien. Länsstyrelsen utför det operativa arbetet.

Projektet har informations- och utbildningsanknytning till Sveriges lantbruksuniversitet (SLU) och Högskolan i Gävle genom ekonomer, agronomer och veterinär expertis, forskare och föreläsare.

III. **Projektplan**

Projekttid: april 2002 t o m december 2002.

Hästnäringens situation

Länsstyrelsen har idag ingen vetskap om hur hästägarnas och hästnäringen situation ser ut i Gävleborg, dess förutsättningar, betydelse för kvinnor och män, för det rika odlingslandskapet, djurskydd etc. En landsövergripande undersökning har dock gjorts på regeringen uppdrag genom HPU och bör vara ett gott underlag för vidare arbeten och undersökningar på regional nivå. Utövare inom hästsporten är inte en homogen grupp, därför är det mycket viktigt att inventera önskemål och identifiera kunskapsbehov hos varje grupp för sig. Utövare av travsport och ridsport organiserar sig dessutom i olika föreningar. Detta gör att enskilda och grupper bör kontaktas och en anpassad enkätstudie tas fram. Genom enkätstudien finns ett bearbetningsbart grundmaterial där informationen kan hämtas vid planering av aktiviteter senare i projektet. Kunskapen om samhällsnyttan av ridsporten kan beskrivas i både monetära och icke monetära termer och övriga spin-off effekter. Det är troligt att den främsta drivkraften bland utövarna inom ridsporten är ett icke kommersiellt fritidsintresse. Inom travet däremot har man vanligtvis ett mer affärsmässigt sätt att se på verksamheten. Dessa utövare agerar i företag och är mycket specialiserade.

Kartläggning av situationen

Kontakt tas i enkätform och/eller via direkta intervjuer med enskilda näringsidkare och intresseorganisationer, den kommunala tillsynen, länsveterinären, länsstyrelsernas lantbruks- miljö- och kulturenheter, för att komma fram till hur många hästar och hästägare som finns i länet (N), hur regelverket påverkar hästägarna, om samarbetet fungerar mellan dem och myndigheter och hur de ser på vidareutbildning, vägledning samt vilka möjligheter och hinder det finns för en utveckling av näringen. Tidigare undersökningar av hästnäringen med utvidgningar studeras.

Förutsättningar

Genomgång av hästnäringen. Arbetet skall göras tillsammans med aktuella intressenter.

Arbetet bör omfatta:
- Inventering av hästhållare
- Genomgång av hur många hästar de har per enhet, raser och åldrar
- Inventering om vilka olika former av hästhållning
- Genomgång av hästhållare och näringsidkares och lantbrukares erfarenheter

Ovanstående grupper kommer att tillfrågas via enkät eller intervjuas om bl a:
- Omfattning och inriktning samt sysselsättningsgrad i rid- och travverksamhet.
- Kunskapen om positiva och negativa externa miljöeffekter av ridsporten.
- Inventering av kontaktytorna mot lantbruksföretagen.
- Behovet av en marknad för lokalproducerade förnödenheter.
- Syn på möjligheter och hinder för utvecklingen av sporten i länet.
- Behovet av anläggningar och övriga långsiktiga investeringar
- Behovet av utbildningar
- Intresse för att utveckla sitt företag
- Om hästen används som betesdjur

Marknadsundersökningar

Ridsportens utövare kan indelas i flera undergrupper beroende på hästraser och tävlingsinriktningar vilket kommer att kräva anpassning av marknadsundersökningen. Ingående i enkäten kommer frågor som tar upp: efterfrågan av stallplatser och foder; årliga betalningsviljan för ridlektioner; årlig kostnad att hålla egen

ridhäst med foder och stallplats i länet; var i länet saknas ridanläggningar för ridmöjligheter under vinterhalvåret etc. Viktigt är att få hög svarsfrekvens på enkäten, vilket är troligt då den vänder sig till en intressegrupp och till verksamheternas organisationer.

Andra metoder bör användas för att undersöka hur travverksamheten påverkar den regionala ekonomin. Travet har vanligtvis ett mer affärsmässigt sätt att se på verksamheten. Många travutövare agerar i företag som är mycket specialiserade. En inventering av företagen skall göras för att erhålla kunskaper om förutsättningarna för nyetablering i branschen.

Fortsatt projekt

För att utreda möjligheterna till ett fortsatt projekt ”Hästhållning idag och i framtiden – betydelse för regional- och ekonomisk utveckling, jämställdhet, biologisk mångfald, kulturmiljö, ekologisk produktion samt landsbygdsutveckling”, skall ett brett förankrat och finansierat projekt arbetas fram under förstudien. En projektplan för detta skall redovisas.

IV. Konsekvensanalys

Sammanställning av förstudien och analys med slutledning kommer att ligga till grund för projektet: Hästhållning idag och i framtiden – betydelse för regional- och ekonomisk utveckling, jämställdhet, biologisk mångfald, kulturmiljö, ekologisk produktion samt landsbygdsutveckling.

Mats Hindström Margareta Stéen

Bilaga 2 – Enkät och följebrev till hästägare

Lantbruks- och Vet.enheten
Mariana Femling
Tel: 026-17 11 14
Mobil: 070-646 61 51
mariana.femling@x.lst.se

Bästa Hästägare/ Hästhållare!

Enkät om hästhållning i Gävleborg

Länsstyrelsen Gävleborg

Frågesvaren behandlas konfidentiellt. Inga enskilda svar kan identifieras! Om Du vill komma i
kontakt med oss kan Du ange namn och adress på sista sidan.

För enkelhetens skull är de flesta frågorna konstruerade med kryssalternativ. Vissa vill vi gärna att Du
besvarar med siffror eller text. Vissa frågor kan besvaras genom ett eller flera alternativ markeras. Lämna gärna egna synpunkter i slutet av enkäten.

Frågor

1. Hur utövar du hästsporten? a) ❑ Professionellt b) ❑ Som hobby
2. Vilken eller vilka hästtyper har Du?
a) ❑ Ridhästar b) ❑ Brukshästar c) ❑ Travhästar
d) ❑ Islandshästar e) ❑ Ponnyhästar
f) ❑ Annan?…….
3. Hur många hästar äger eller sköter Ni totalt?……..st
4. Hur många timmar i veckan ägnar Du åt hästsport? ca…….timmar per vecka.
5. Hur ordnas uppstallningen?
a) ❑ I egen regi b) ❑ Hyrd stallplats
c) ❑ På annat sätt, hur?…….
6. Hur står hästen/hästarna uppstallade? Flera alternativ kan markeras.
a) ❑ Box b) ❑ Spilta c) ❑ Utebox d) ❑ Lösdrift
e) ❑ På annat sätt, hur?……..
7. Vilket stråfoder använder Du?
a) ❑ Hö b) ❑ Ensilage c) ❑ Hösilage
d) ❑ Annat, vad?…….…….

8. På vilket sätt skaffar Du stråfoder?
a) ❑ Odlar egen vall b) ❑ Köper av foderhandlare c) ❑ Köper från lantbrukare
d) ❑ Annat, Vad?……..
9. Hur förvaras stråfoder?
a) ❑ Skulle b) ❑ Lada c) ❑ Ute
d) ❑ Annat, Vad?……..
10. Vilket strömedel använder Du i stallet?
a) ❑ Spån b) ❑ Torv c) ❑ Halm
d) ❑ Annat, Vad?……..
11. Hur förvaras ströet?
a) ❑ Löst ute b) ❑ Löst inne c) ❑ I balar/ säckar
d) ❑ Annat, Vad?…….
12. Hur skaffar Du kraftfoder till hästen/hästarna?
a) ❑ Odlar egen spannmål b) ❑ Köper av foderhandlare
c) ❑ Köper spannmål av lantbrukare d) ❑ Annat, vad?……
13. Vilka av de föreslagna bekvämligheterna i tabellen nedan har Du tillgång till i eller i anslutning till stallet?
Svara även på hur viktig den är för Dig?
Fråga Bekvämligheter Ja Nej Viktigt Mindre viktigt
a) Rinnande vatten
b) Vattenkoppar
c) Varmvatten
d) Tvätt och spolplats
e) WC
f) Dusch, omklädningsrum
g) Uppvärmning i stallet
h) Ventilation
Kommentarer:……
……
……
……...
14. Vilka utrymmen/ anläggningar har Du tillgång till i eller i anslutning till stallet? Svara även på hur viktig den är för Dig?
Fråga Utrymmen Ja! Nej! Viktigt Inte viktigt
a) Sadelkammare
Selkammare
b) Redskapsförråd
c) P-plats för fordon och släp
d) Större förråd för t ex: hinder, sulkys, vagnar mm
e) Ridbana
f) Ridbana med belysning
g) Ridvägar
h) Körvägar
i) Ridhus
j) Hur långt har du till närmaste Ridhus i antal km. ……km
k) Rund/rakbana för
travhästträning
Kommentarer:……
……

……

15. Hur förvaras hästgödseln vid stallet?
a) ❑ Löst ute b) ❑ På gödselplatta c) ❑ I container c) ❑ I stuka
d) ❑ Annat,
vad?……
16. Hur ofta måste Du tömma lagringsplatsen för hästgödsel under stallperioden?
a) ❑ Ingen gång b) ❑ En gång c) ❑ Varje månad d) ❑ varje vecka
e) ❑ Annat, hur
ofta?……
17. Hur transporteras hästgödseln bort från stallet?
a) ❑ I egen regi, gödseln återförs till lantbruk b) ❑ I egen regi, till deponi
c) ❑ Tar hjälp från lantbrukare
d) ❑ Annat, vad?
……..
Kommentarer:……
……
……
……..
……
……...Länsstyrelsen Gävleborg 4
18. Är hanteringen av hästgödsel ett problem för Dig? Fyll i så fall i orsaken till det nedan.
a) ❑ Saknar tillräckliga lagringsutrymmen b) ❑ Saknar egen utrustning för hantering
c) ❑ Har svårt att få hästgödseln hämtad d) ❑ Kostaden är hög för hantering av gödsel
e) ❑ Annat,
vad?……....
……
……
19. Har Du tillräckligt stort utrymme i nuvarande rasthagar till hästen/hästarna? a) ❑ Ja b) ❑ Nej
20. Har Du tillräckligt med sommarbete till hästen/hästarna? a) ❑ Ja b) ❑ Nej
21. Om ja vilken/ vilka typer av sommarbete?
a) ❑ Åkermark:……...ha b) ❑ Hagmark:……...….ha
c) ❑ Andra typer av beten, vad?
……
……
……
22. Om nej, försök förklara orsaken till betesbristen?
a) ❑ Äger inte tillräckligt med mark b) ❑ Kan inte arrendera beten i närheten
c) ❑ Är förhindrad att beta min mark av andra skäl, vilka?
……
……
23. Vilken eller vilka av följande tjänster *saknar* Du eller har svårt att få tag på? Sätt kryss för det alternativ som stämmer för Dig. Svara även på hur viktig den är för Dig?
Fråga Tjänster Saknar Svårt att få tag på Saknar ej Viktigt Inte viktigt
a) Hovslagare
b) Stationär hovslagare
c) Hästmassör
d) Opartisk rådgivning om hästhållning
e) Rådgivning om utfodring

f) Rådgivning om byggnader
g) Rådgivning om djurskydd
h) Juridisk hjälp.Länsstyrelsen Gävleborg 5
24. Vilken eller vilka av följande praktiska tjänster vill Du skall bli *mer tillgängliga* i länet? Sätt kryss för det alternativ som stämmer för Dig. Svara även på hur viktig den är för Dig?
Fråga Tjänster Ja! Nej! Viktigt Inte viktigt
a) Möjlighet att hyra hästtransport
b) Hämtning av gödsel
c) Hemleverans av stråfoder
d) Hemleverans av kraftfoder
e) Hyra beten
f) Hyra stall
Kommentera om det är det något annat Du som hästsportsutövare saknar i Din närmaste omgivning?……
..
25. Varför är hästsport och hästhållning viktig för Dig? Ange vad Du tycker är viktigt genom att gradera
följand påståenden på en skala mellan 1-7. Om 7 anges är påståendet mycket viktigt.
a) Att träna och utveckla hästen
Inte så 1 2 3 4 5 6 7 Mycket
viktigt ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ viktigt
b) Att utveckla sin skicklighet som kusk eller ryttare
Inte så 1 2 3 4 5 6 7 Mycket
viktigt ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ viktigt
c) Tävlingsmomentet
Inte så 1 2 3 4 5 6 7 Mycket
viktigt ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ viktigt
d) Att sköta hästen
Inte så 1 2 3 4 5 6 7 Mycket
viktigt ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ viktigt
e) Att rida i skog och mark
Inte så 1 2 3 4 5 6 7 Mycket
viktigt ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ viktigt
f) Den sociala samvaron
Inte så 1 2 3 4 5 6 7 Mycket
viktigt ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ viktigt
g) Annat, vad? ….……
Inte så 1 2 3 4 5 6 7 Mycket
viktigt ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ viktigt.
Länsstyrelsen Gävleborg 6
26. Vad får du för reaktioner från grannar och den närmaste omgivningen vad gäller stallplatsen och området runt omkring den?
Negativa 1 2 3 4 5 6 7 Positiva
☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐
27. Vad får du för reaktioner från grannar och den närmaste omgivningen när du rider eller kör ut i omgivningarna?
Positiva 1 2 3 4 5 6 7 Negativa
☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐

28. Vilka utbildningar tycker Du vi ska ordna? När passar det Dig bäst att delta i utbildningar?
Fråga Typ av utbildning Ja, dagtid Ja, kvällar Ja, helger Nej
a) Foderfrågor
b) Gödselhantering, miljöregler mm
c) Skötsel av beten, hagar, stängsel
d) Juridik, lagar, kontrakt
e) Avel
f) Stallbyggnader, miljö
g) Hästhantering/träning
h) Annat, vad?
Kommentarer:……
……
……
……
29. Har Du förslag på utbildning eller annat som skulle kunna bidra till utveckling av hästsport och hästhållning i Ditt distrikt ?
……
……
……
30. Har Du förslag på något annat som skulle kunna lyfta fram hästsporten?
……
……

……
31. Om du skulle starta ett företag inom hästnäringen, vad skulle det i så fall vara?
……
……

Övriga kommentarer
……

……

Vi vill ha ditt svar så snart som möjligt dock senast 30 augusti
Vi tackar för Din medverkan!

Lantbruks- och Vet.enheten

Lantbruks- och Vet.enheten
Mariana Femling
Tfn: 026 17 11 14
Mobil: 070 646 61 51
mariana.femling@x.lst.se

Till hästägare/hästhållare i Gävleborgs län

Vi är en projektgrupp som har påbörjat en förstudie till ett framtida hästprojekt i länet. I den här förstudien vill vi kartlägga och lyfta fram hästens / hästnäringens betydelse för Gävleborgs län.

Det vi behöver veta är hur stor hästsporten / hästnäringen är och ta reda på vilket behov av utbildning, stöd, rådgivning, m.m. som finns inom hästsektorn. Vi vill också få reda på vilka hinder och möjligheter som finns för att utveckla hästsporten.

Vi är därför mycket intresserade av att få kontakt med så många ”hästmänniskor” som möjligt. Vet Du någon mer i Din omgivning som vill ha en enkät att fylla i, gå in på www.x.lst.se eller ring 026 17 11 14 så skickar vi en. Med *Dina* synpunkter och önskemål hoppas vi att projektet ska få ett bra innehåll och förslag på utbildningar, aktiviteter, service, framtidssatsningar m.m.
Det är viktigt att så många som möjligt svarar så att vi får ett bra underlag att arbeta vidare utifrån.

Hör gärna av Dig om Du har frågor om enkäten, behöver fler enkäter eller om Du hellre vill komma med muntliga synpunkter och förslag.

Tack för att du tog Dig tid.

Med vänliga hälsningar

Mariana Femling, Projektledare 026 17 11 14 eller 070 646 61 51

I styrgruppen ingår också:
Karina Adolfsson – Hörberg, Travsporten.
Lillian Axelsson, Lantbrukarnas Riksförbund, LRF.
Mats Hindström, Länsstyrelsen.
Rolf Krok, Bruks/skogshästarna.
Anky Lüdke, Svenska Ridsportsförbundet.

Bilaga 3- Enkät och följebrev till lantbrukare

Mariana Femling
Tel: 026-17 11 14
Mobil: 070-646 61 51
mariana.femling@x.lst.se

Bästa Lantbrukare!

Enkät om hästhållning och lantbruk i Gävleborg

Länsstyrelsen Gävleborg

Frågesvaren behandlas konfidentiellt. Inga enskilda svar kan identifieras! Om du vill komma i kontakt med oss kan du ange namn och adress på sista sidan.

För enkelhetens skull är de flesta frågorna konstruerade med kryssalternativ. Vissa vill vi gärna att du besvarar med siffror eller text. Vissa frågor kan besvaras genom att flera alternativ markeras.

Frågor

Bakgrundsdata om gården

1.) Vilken omfattning har Ditt jordbruksföretag?
A) ❑ Heltids lantbruk b) ❑ Deltids lantbruk c) ❑ Fritids lantbruk
2.a) Hur stor åkerareal brukar Du totalt?……...ha
2.b) Hur mycket av den arealen är vallodling?…….ha
3.) Vilken produktion har Du på gården idag? Markera de alternativ som stämmer för Dig.
a) ❑ Kreaturslöst b) ❑ Vallodling c) ❑ Spannmålsodling
d) ❑ Mjölkproduktion e) ❑ Dikoproduktion f) ❑ Hästhållning
g) ❑ Skogsbruk h) ❑ Gården har helt/ delvis ekologisk inriktning
i) Annat, vad?……....

Om hästar finns på gården idag?

4.) Har Du egna hästar på gården idag? a) ❑ Ja b) ❑ Nej
5.) a) ❑ Ridhästar b) ❑ Brukshästar c) ❑ Travhästar
d) ❑ Islandshästar e) ❑ Ponnyhästar f) ❑ Annan?…….
6.) Om ja, hur många hästar? .....
7.) Har Du inhyrda hästar eller uthyrning av stallplatser på gården ?
a) ❑ Ja …….antal hästar b) ❑ Nej
8.) Finns intresse och möjlighet att öka antalet inhyrda hästar eller att hyra ut fler stallplatser på gården ?
a) ❑ Ja, med.…….antal hästar. b) ❑ Nej.

Byggnader för hästar

9) Har du befintliga byggnader som skulle kunna anpassas till stallplatser?
a) ❑ ja b) ❑ nej
Kommentar:……
……
……
……

10.) Om ja, finns intresse och möjlighet att hyra ut stallplatser på gården ?
a) ❑ Ja, med.…….antal hästar. b) ❑ Nej
11.) Skulle Du vilja lära dig mer om anpassning av byggnader till häststallar?
a) ❑ Ja , helst kurs b) ❑ Ja , helst enskild rådgivning c) ❑ Nej
d)
❑ Annat?……
……

Foderproduktion för hästar

12.) Vilka grödor producerar du idag?
a) ❑ Ensilage i rundbal b) ❑ Ensilage till silolagring c) ❑ Hö i småbal
d) ❑ Hö i rundbal d) ❑ Spannmål
e) ❑ Annat, Vad?……..
13.) Säljer du någon av följande produkter till hästnäringen idag?
a) ❑ Ensilage i rundbal b) ❑ Ensilage till silolagring c) ❑ Hö i småbal
d) ❑ Hö i rundbal d) ❑ Spannmål
e) ❑ Annat, Vad?……..
Är Du intresserad av att öka försäljningen? f) ❑ Ja g) ❑ Nej
14.) Om du inte säljer hästfoder idag, skulle det kunna vara en möjlighet i framtiden?
a) ❑ Ja b) ❑ Nej
15.) Skulle Du vilja lära dig mer om utfodring/ foderproduktion till hästar?
a) ❑ Ja , helst kurs b) ❑ Ja , helst enskild rådgivning c) ❑ Nej
d)
❑ Annat?……
…….

Hästgödsel i lantbruket

16.) Finns outnyttjat lagringsutrymme för fastgödsel på gården? a) ❑ Ja b) ❑ Nej
17.) Kan du tänka dig att hämta, transportera och lagra hästgödsel? a) ❑ Ja b) ❑ Nej
18.) Är Du intresserad av att få tillgång till hästgödsel till gården? a) ❑ Ja b) ❑ Nej
Om nej, varför?
……
……
……
……..
19.) Hur värderar du stallgödsel från hästar?
a) ❑ Utifrån vilken typ av strömedel som är inblandat b) ❑ Mängden strö i gödseln
c) ❑ Förmultningsgrad d) ❑ Näringsämnen e) ❑ Höjer mullhalten i jorden
d) ❑ Annat, Vad?……
20.) Skulle Du vilja lära dig mer om hur man bäst utnyttjar stallgödsel från hästar i lantbruket?
a) ❑ Ja , helst kurs b) ❑ Ja , helst enskild rådgivning c) ❑ Nej
d)
❑ Annat?……
……

Beten för hästar

21.) Har Du tillgång till betesmarker som du inte utnyttjar idag?
a) ❑ Ja …….antal ha b) ❑ Nej
22.) Om ja är Du i så fall intresserad av att hyra ut dessa? a) ❑ Ja b) ❑ Nej
Om nej, varför?
……
……

……
……...Länsstyrelsen Gävleborg 4

Satsningar för att få inkomster från hästhållning

23.) a) Vilken tätort ligger närmast Din gård?……..

b) Hur många kilometer har Du till tätorten?……km

25.) Skulle Du vara intresserad att av köpa tjänster, delta i enskild rådgivning eller kurser om hästhållning?

Sätt kryss för det alternativ som stämmer för Dig.

Fråga Tjänster, enskild rådgivning, kurser

Köpa tjänster

Enskild rådgivning

Kurser

a) Stallbyggnader och hästens närmiljö

b) Utomhusmiljö t ex rasthagar, beteshagar, ridbanor m.m.

c) Juridisk rådgivning t ex lagstiftning, regler, kontrakt

d) Ekonomisk rådgivning t ex prissättning av foder och stallplatser, bidragskalkyler

e) Marknadsföring och försäljning av produkter

Kommentarer……
……
……
……

Övriga kommentarer

……
……
……
……
……
……
……
……

Vi vill ha ditt svar så snart som möjligt dock senast 15 augusti.

Vi tackar för Din medverkan!

Lantbruks/Vet.enheten
Mariana Femling
Tfn: 026.17 11 14
mobil 070 646 61 51
mariana.femling@x.lst.se

Bästa Lantbrukare i Gävleborgs län

Hästnäringen i länet har under de senaste åren utvecklats och antalet hästar speciellt i områdena runt tätorterna har ökat kraftigt. Idag kan vi räkna med cirka 8 000 hästar i vårt län.

Beroende på den här utvecklingen har det uppstått olika behov. En stor marknad har skapats för olika produkter och tjänster med service kring bl.a. foderproduktion, transporter, gödselhantering, uthyrning av byggnader, beten, m.m.

I takt med låg lönsamhet och strukturförändringar inom lantbruket upphör många gårdar med djurhållning. Ett alternativ till kreaturslös växtodling kan vara att förse det växande antalet hästar och hästägare med ovan nämnda varor och tjänster. Länets 8 000 hästar konsumerar foder och strö för cirka 80 miljoner kr. Idag köps en betydande del av detta in utanför länet.

Vi är en grupp i länet som fått uppdraget att undersöka hur hästnäringen ser ut idag och vilka önskemål som finns. Vi vill också skapa oss en bild av Lantbrukets intresse av service kring hästnäringen som en affärsverksamhet och behovet av utbildning kring detta.

För att få de rätta signalerna för fortsatt arbete är det värdefullt att du fyller i enkäten.

Har Du frågor om enkäten eller vill Du lämna Dina svar och åsikter per telefon, ring projektledare Mariana Femling.

Tack för att Du tar Dig tid.
Med vänliga hälsningar

Mariana Femling, Projektledare 026/17 11 14 eller 070 646 61 51

I styrgruppen ingår också:

Karina Adolfsson – Hörberg, Travsporten.
Lillian Axelsson, Lantbrukarnas Riksförbund, LRF.
Mats Hindström, Länsstyrelsen.
Rolf Krok, Bruks/skogshästarna.
Anky Lüdke, Svenska Ridsportsförbundet.

Bilaga 4 – Frisvarsalternativ från hästhållning

Fråga 2: *”Vilken annan typ av häst har du?”*

- Ardenner
- Ardenner
- Ardenner
- Fölston
- Travras som nu är ridhäst
- Före detta travhäst som ridhäst
- Travhästar ej i träning
- F.d. kallblodstravare
- Westernhästar, appalooser
- Körhäst
- Nordsvensk ras
- Nordsvenskar som bruks- och ridhästar
- Inga hästar
- Tinker
- Westernhäst (tävling)
- Travhästar omskolade till ridhästar
- Westernhästar, uppfödning
- Körhäst
- Quarter-western
- Nordsvensk.
- Ponnytravare
- Promenadhäst (skadad som föl)
- Hobby, avel
- Western
- Travhästar som även används till + ridning & bruks
- Gamlingar som bara går i hage
- Nordsvensk
- Kallblod
- Ridponny
- Sigge B
- Fölsto, Ridhäst
- Kallblod
- Quarter
- Kallblodstravare
- Skogskörning.

Fråga 5: *”På vilket annat sätt ordnas uppstallning”*

- Hyr ett stall som jag sköter själv
- Hos professionell tränare
- Utleasad för tillfället
- Samarbete med annan person

- Vissa hästar i proffsträning periodvis
- Hästen jobbar heltid som lektionshäst på ridskola
- I träning hos landslagsryttare
- Hos kompis
- Tidigare i egen regi, nu hos fodervärd
- På mina föräldrars gård
- Professionell träning
- Står i privatstall med 2 andra
- Bete (ute från april/maj till september)
- Arrenderat stall
- Grannen
- I samma stall som min kompis
- Kooperativ
- Har en häst på ridskolan +2 hemma
- En häst utlånad på foder
- I hästtransporten
- Hästen är just nu utlånad
- Prof. travhäst
- Lånad stallplats
- Hos mina föräldrar (bondgård)
- En häst hos proffstränare
- Sommar ute dygnet runt, vinter ute dagtid
- Proffsträning
- Hos proffstränare
- Hos proffstränare
- Hos pappa och mamma
- Föräldrahem
- Föreningsdriven ridskola
- Travtränare
- Uppstallad hos släkting
- Man har väl resurser
- Uppfödning samt hos travtränare
- Professionell travtränare
- Hyr ett stall
- Dom är ute hela dagar, beroende på väder
- Hos en son som delägare 3 hästar
- En häst i prof. träning på Gävletravet
- Fodervärd på annat håll
- En häst utleasad
- Hos travtränare
- Proffstränare
- En häst i proffsträning, föl + märr hemma.

Fråga 6: ***”Hur står hästen/hästarna uppstallade?”***

- Hage
- Stor hage med vindskjul, ute så långt vädret tillåter

- Box vintertid natt, hage dag. Sommartid – ute dygnet runt med tillgång till vindskydd
- En ett- åring och en två – årig hingst på lösdrift/bete
- Ridskolan – boxar + spilta
- Går ute dygnet runt på sommaren
- Bete
- Hage
- Bara under nätterna
- Utedrift
- Ute på sommartid
- Box + Hage.

Fråga 7: *”Vilken annan typ av stråfoder använder du?”*

- Lucern
- Luzern, halm
- Papper
- Lucemspellets
- Havre
- Mull
- Lusern
- Bete
- Lusern
- Havrekross
- Kraftfoder
- Lusernhack
- Ridskolan hö + ensilage
- Luzern – hack
- Havre, belfor
- Vitamin/mineraler, kalk, krossad havre
- Kraft grov.

Fråga 8: *”På vilket annat sätt skaffar du stråfoder?”*

- Ingår i stallhyran
- Ridklubben köper in från lantbrukare
- Hyresvärden köper in
- Genom professionell tränare
- Ingår i stallhyran
- Hel inackordering
- Bekanta
- Av stallägaren
- Köper av stallägaren
- Sambon är lantbrukare
- Köper av hyresvärd
- Ingår i stallhyran
- Ingår i stallhyran

- Höet köps av ridskolan där vi hyr in våran häst. Vi får betala så mycket hö som hästen äter
- Ingår i stall hyran
- Får strö på stallplatsen
- Tränaren odlar eget
- Ingår i stall hyran
- Ingår i stallhyran
- Ingår i stallhyran och har egna åkrar
- Ingår i stallplats
- Ingår i stallhyran
- Ingår i stallhyran
- Morfar
- Ingår
- Ingår i stallhyra
- Ingår i hyran
- Kontakter
- Ingår i stallhyran
- Genom kooperativ
- Ridskolan odlar
- Ridskolan tillhandahåller
- Ingår i stallhyran
- Ingår i hyran
- Ingår i stallhyran
- Stallägaren fixar
- Ingår i stallhyran, hyresvärden köper av bonde
- Hämtas till hela stallet
- Ingår i stallhyran
- Ordnas av ridklubben där min häst är uppstallad
- Ordnas av uthyraren
- Ingår i stallhyran
- Får av mina föräldrar (bönder)
- Av hyresvärden
- Ingår i hyran
- Höförråd
- Ingår i stallhyran
- Köper hö
- Ingår i stallhyran
- Av en bekant
- Stall ägaren
- Stallvärd odlar och köper
- Köper genom hyresvärden
- I ett rum i stallet
- Ingår i stallhyran
- Ingår i stallhyran
- Travtränaren
- Ingår i stallhyran
- Ingår i hyran

- Ingår i stallhyran
- Hyresvärd tillhandahåller
- Ingår i stallhyran
- Arrende
- Resurser
- Byter tjänster med min arrendator
- Den som har hästen i träning har egen vall
- Får av min morfar
- Ingår i stallplatsen
- Boxuthyraren köper från lantbrukare
- Tillhandahålles av travtränare
- Tränaren skaffar hö från lantbrukare
- Av arrendator
- Arbetsbyte med släkten
- Ridskolan fixar
- Med hjälp av lantbrukare
- Uppstallningsvärden står för fodret
- Uppstallningsvärden står för foder
- Ridskolan vi hyr boxen tar eget hö från arrende
- Köps in av ridskola
- Ingår i stallhyran. Bonden vi hyr av har eget hö
- Höförråd/foder hemma
- Ridskolan står för det!

Fråga 9: ”På vilket annat sätt förvaras stråfoder?”

- Inne i stallet, i boxen bredvid
- Genom professionell tränare
- Skjul
- Plastad
- Förråd
- Hö Ensilage ute
- I stallet
- I plastbalar
- I mån av plats (ibland ute)
- Plastat
- På logen
- Typ transport
- Crossvagnen
- Stor luftad container
- Container
- Förrådsbod
- Container
- Inplastat ute
- Foderkammare
- Loge

- Höloft
- I stor hall (kall hall)
- Förråd i anslutning till stallet
- Rundbal
- Inplastad hösilage ute
- I en bod
- Inplastning
- Förrådsbyggnad
- Höbod
- Crossvagn
- Hos bunden, hämtar lite i taget
- I stallet
- Foderrum i stallet
- Under plåttak med pressening… väggar
- I stallet
- I vedboden
- Särskild avd i stallet
- Carport.

Fråga 10: ***”Vilket annat strömedel använder du i stallet?”***

- Genom professionell tränare
- Rivet papper
- Papper
- Papper
- Papper
- Papper
- Pappersströ
- Mull
- Mull
- I foderkammaren
- Papper
- Pappersströ
- Pappers strö
- Står inomhus på lada
- Försöker få tag i pappersströ pga. allergi
- Råspån i uteboxen/vindskyddet
- Mull
- Papper
- Råspån
- Kutterspån
- Utedrift sommarbete
- Ibland papper
- Papper.

Fråga 11: ***”På vilket annat sätt förvaras ströet?”***

- I container med pressening över
- I container
- I container
- Genom professionell tränare
- Hel inackordering
- Bekanta
- Av stallägaren
- Spånvagn
- I hyrd container
- I traktorvagn
- Strö i 12 kubiksvagn
- I vagn
- I vagnar
- Spånvagn
- I container
- Skjul
- Täckt släpvagn
- Täckt släpvagn
- Täckt släpvagn
- Spånvagn
- Traktorvagn med presenning
- I traktorvagn med presenning
- Löst på vagn
- Spånvagn
- I container
- Ute under tak
- Container
- Container
- Halmbalar
- Container
- Container
- I container utomhus
- Täckt traktorkärra
- Spånvagn
- Lastbilflak, löst
- Tjock spånbädd i boxen/utedriften
- Täckt lastbilsflak
- Container ute
- I ett speciellt skjul
- I container ute
- Ute under tak
- I container
- Traktorvagn
- Ute under tak, byggnation av torvlada pågår
- Täckt vagn

- I en stor spånvagn med tak
- I spånvagn ute
- Ute löst under tak
- Kärra, stor
- I släpvagn
- På släpvagn
- Stora balar
- Spånvagn ute
- Som det är
- I spånficka med tak och väggar
- Container
- Under tak
- Container
- I container under presenning
- Spånhus
- Löst inne i ett gammalt ridhus i anslutning till stallet, används ej som ridhus längre
- I lådor (plywood)
- Vagn
- I ett traktorsläp med presenning över ute
- Övertäckt spånvagn står ute
- I spannmålsvagn
- Spånvagn
- Under tak, löst
- Spån och halmbod med tak
- Vagn
- Spånvagn
- Vagn
- På vagn med tak
- Spånförråd
- Spånförråd
- Container
- Spånkärra
- Spån i vagn med tak
- Står inomhus på lada
- Spånförråd
- Löst i öppen lada
- Container
- Under tak + 3 väggar
- Vagn (spån)
- Vagn
- Löst i spånskjul
- Ingår i stallhyran (havre)
- I containrar
- Samköper av proffstränare som är granne med sin rörelse
- Löst i container
- På släpvagn
- På övertäckt släpvagn

- Löst i en stor vagn
- Löst under tak
- I släpvagn
- Som dem kommer
- Traktorvagn med pressening
- Spånvagn
- Container
- I en spånfinka som är täckt
- Övertäckt i vagn ute
- På traktorvagn under presenning
- Separat spån förråd
- I spånficka
- Container
- På vagn
- På vagn
- Container
- Bil släp med höga lemmar
- Spån låda
- Minicontainer ute
- Spånficka under tak
- Under tak ute
- Spånvagn 10m^3
- Löst i container/stor
- Täckt vagn
- I spånkärra
- I ett skjul ute
- I container
- I container
- I container i stallet
- Löst under tak ute.

Fråga 12 ”På vilket annat sätt skaffar du kraftfoder till hästen/hästarna?”

- Hästar för hobby behöver inget kraftfoder
- Köper av stallägaren
- Köper av stallägaren
- Ingår i stallhyran
- Ingår i stallhyran
- Säljer Dodsson och Horrel så mina äter det.
- Ingår i stallhyran
- Får foder på stallplatsen
- Granngården
- ODAL-Lantmanna
- Ingår i stallhyran
- Köper lite färdigt foder på Odal
- Ingår i stallhyran och han köper från foderhandlare

- Ger ej kraftfoder till hästarna
- Ingår i stallhyran
- Havre, ingår i stallhyran
- Kraft från granngården
- Bara hö
- Granngården
- Ingår i stallhyra
- Odal
- Ingår i stallhyran
- Ridskolan köper
- Ridskolan tillhandahåller
- Ingår i stallhyran
- Ingår i hyran
- Ingår i stallhyran
- Stallägaren fixar det
- Genom stallhyran
- Ingår delvis i stallhyran
- Havre och korn ingår i stallhyran, hästekraft köper jag av foderhandlare och betfor på Granngården/Odal
- Ingår i stallhyran
- Fixas av ridklubben
- Ordnas av uthyraren
- Ingår i stallhyran
- Korn
- Korn
- Ingår i hyran
- Granngården (lantmanna)
- Ingår i hyran
- Ingår i hyran
- Stallägaren
- Havre ingår i hyran
- Travtränaren
- Ingår i stallhyran
- Kraft från Grangården
- Ingår i stallhyran
- Hyresvärd tillhandahåller
- Arrende
- Ingår i stallhyran
- Odal
- Odal – Granngården
- Får av min morfar
- Från kvarn
- Ingår i stallplatsen
- Granngården
- Genom hyresvärd.
- Ridskolan fixar
- Ridskolan köper spannmål från lantbrukare

- Uppstallningsvärden står för detta
- Uppstallningsvärden står för detta.

Fråga 13: *”Kommentarer kring bekvämligheter i stallet”*

- Har min box i garaget hemma på gården så egentligen har jag nära till varmvatten och WC.
- Toa oviktigt eftersom huset ligger nära stallet.
- Allt finns hos den professionella tränaren jag anlitar
- Ingår i hyrd stallplats.
- Hästarna värmer stallet själv.
- I stallet finns i anslutning till bostäder med WC, ventilation = självdrag.
- Har även tillgång till torkrum för täcken etc. VIKTIGT! Skulle vilja att det fanns fler som hade uteboxar eller lösdrift i området.
- Dusch och WC finns i boningshuset intill.
- Bättre kontroll på hur mycket vätska hästarna får i sig när dom dricker ur hinkar. WC och dusch finns nära i huset.
- Bättre kontroll på hur mycket vätska hästarna får i sig när dom dricker ur hinkar.
- Har ett litet stall med 3 boxar, duschar + tar dricksvatten i garaget (varmgarage).
- Stallet ligger på tomten självklart har vi varmvatten hemma men inte i stallet. Ingen WC, däremot mulltoa, ventilationen är självdrag aldrig problem med dålig luft.
- Det mesta finns men fungerar inte tillräckligt bra.
- De dricker inte tillräckligt ur vattenkopp, toa osv. finns i bostaden, har alltid dörren till stallet öppen för ventilation.
- Uppvärmning i stallet: i foderkammare, sadelkammare.
- Har ej elektrisk ventilation bara ventilationsluckor.
- Ger vatten i hink för att se hur mycket de dricker.
- Transporterar dagligen vatten i plastdunkar för vattenbehovet.
- H självdrag, A ej vintertid då bara vatten i vattenkopparna, C skulle vilja ha varmvatten.
- Bor nära stallet och behöver ej dusch och omklädningsrum där.
- Har två hästar stående på ridskolan i Bollnäs. Därför har vi mycket bekvämligheter. Det är bra.
- De här frågorna är jätteviktiga om man har ganska långt till stallet, för att för att både jag själv och hästen ska trivas. Men om man har nära till stallet är det inte lika viktigt.
- Stallet finns på tomten med ca 20 m till bostadshuset.
- Just nu står hästen i kallstall, vi tar vatten från en brunn. Vintertid tas vattnet från hemmet (ljummet), tvättas med vatten från hemmet.
- Har uteboxar dvs. mycket god ventilation. Skulle gärna vilja ha vattenkoppar för min egen bekvämlighets skull. Är av den åsikten att hästarna duschas för ofta så att man förstör deras naturliga fettskydd i pälsen. Det räcker gott med att svampa av dem.
- c, e, f finns i bostaden bredvid stallet, h ventilationen är av typen självdrag.
- Har tillgång till huset på gården där wc mm finns.
- a endast på sommaren, b hinkar, c finns i huset bredvid, ca 20 m.
- Jag har stora 50 liters hinkar istället för vattenkoppar då jag är rädd att hästarna har sönder dom och hästar dricker bättre (större mängd) ur hinkar. Wc/dusch har jag inne i huset som ligger alldeles bredvid stallet.

- Pannrum ca 20 m från stallet innehållande kallt och varmt vatten + wc. Ca 20 meter till bostaden med tillgång till dusch, omklädning sker i anslutning till selkammaren.
- 4 boxplatser hemma på jordbruket, resterade tillgång på Hillstagården. 4 nej gäller hemma på gården.
- Ventilation genom självdrag. Undviker utsug, fläktar och avfuktare.
- Har en fläkt i stallet som slås igång när det är ihållande kallt för att inte vattnet ska frysa.
- Har stall på gården, därför wc, varmvatten och dusch
- Wc är inne i huset ca 50 m från stallet.
- Jag vattnar mina hästar med hink.
- Jag bor på samma ”gård” som stallet (dusch, wc mm).
- Vi har ingen ventilation p.g.a. att vi har så många ”lufthål” och dörrar.
- SIGGE står i det finaste stallet i Sverige. Behövs ingen ventilation det finns ju dörrar och fönster.
- Har stall bredvid bostadshuset på våran gård.
- 3 av boxarna har vattenkoppar, 1 vattnas med hink, sommartid spolas hästarna ute med slang.
- Ventilation genom slang.
- Jag har en större typ av skogstall på gården. Det går ej att ha så många bekvämligheter då även om man skulle vilja. Hästarna dricker u hinkar. Vatten hämtar jag från huset.
- Har vattenhinkar i boxarna som fylls på dagligen.
- På fråga g: uppvärmning är viktig men kanske ändå inte just för oss som står så många hästar i stallet. Det blir så att säga varmt ändå.
- Står i ”gammalt” stall med ständigt öppen dörr/öppna fönster under större delen av året varför man väl får anse stallet naturligt ventilerat.
- Eftersom hästarna står på gården behövs ju ingen wc, dusch etc. Varmvatten kan hämtas inne i huset.
- Då jag har eget stall på gården har jag dusch, wc och varmvatten inne. Annars hade det varit nödvändigt i stallet.
- Rinnande vatten och varmvatten är viktig för hästens hygien. Uppvärmning använder jag infravärme efter träning när det är kallt. Annars är inte uppvärmning i stallet viktigt bara det håller plusgrader. Ventilation är MYCKET viktig för hästarnas hälsa. Vattenkopparn är inte alls nödvändigt då jag anser att hästen dricker bättre ur hink.
- Omklädningsrum men ej dusch.
- Har eget stall. Allt som är förprickat nej finns i bostaden på samma tomt. Ej tvätt och spolplats, ordnas med slang vid behov.
- Har inga anställda + att det tar ca 10 sek att gå upp och duscha. Hästarna duschas på stallgången som har avrinning. Stallet håller +8- +14 grader vintertid utan uppvärmning. Vattnar i hink för att kunna kontrollera åtgången för varje häst… ypperliga upplysningar om hästens hälsa.
- H) självdrag
- Saknar särskilda uppställningsplatser för skötsel. Ej tillåtet att stå i stallgången. Skötsel måste i regel ske inne i boxen vilket inte är lämpligt och säkert i alla lägen. Saknar även spolplats inomhus. Svårt att rengöra hästarna under vissa perioder, särskilt vår, vinter och höst.
- Takventilation utan fläkt.
- Stall i anknytning till hemmet där dusch, wc finns.
- Huset sitter ihop med stallet.

- Mitt yrke ger mig många möjligheter liksom mitt jobb som ger mig möjligheter till dessa bekvämligheter.
- Uppvärmning sker genom värmefläkt i stallet på vintern.
- Håller på att dra in varm och kallvatten till stallet.
- Uppvärmt stall är inte viktigt däremot uppvärmt sadelkammare vilket jag inte har.
- Bor på gården och har även mjölkkor, därför har vi personalutrymme med dusch och toalett.
- Bor bredvid stallet, med varmvatten, dusch och toalett.
- Är hemma.
- Uppvärmning en värmande hängfläkt.
- Bor bredvid stallet.
- Har hinkar istället för vattenkoppar, tillräcklig värme genom bra isolering, dusch och varmvatten i huset bredvid som jag bor i.
- Omklädningsrum har jag i sadelkammaren. Wc kan jag låna av uthyraren i huset.
- Just nu har jag ett avelssto. När jag tränar hästen vill jag ha stall med tillgång till varmvatten och spolplats.
- Varmvatten och tvättplatsen är önskemål. Uppvärmning i stallet = fläktar.
- Hästarna dricker ur hink, mindre plaskande och blött i boxen. Bor intill stallet.
- Norm/utvärdering på hur en ventilation i en stallmiljö ska vara. Det finns för många ”hals” hästar tycker jag.
- Man skall helst inte ha ett uppvärmt stall. Ventilation är A och O.
- Jag har hästen hemma som sagt var så frågorna e tom f är inte viktigt. Vatten finns med det bara fryser på vintern. Fråga d har tillgång till det en bit ifrån. Annars sommartid.
- Jag har stallet på egen gård dvs. tillgång till värme, dusch osv. hemma.
- Byter om och duschar hemma.
- Boningshuset räknar jag som omklädningsrum eftersom vi har stallet hemma.
- Gäller tävlingshästarna.
- På ridskolan med många hästar och många elever är c, d, e, f viktig. Privat behövs inte dessa.
- Stallet under om och tillbyggnad för bättre komfort för människor och hästar.
- Detta i mitt eget stall! Helt andra förutsättningar på mina arbetsplatser där ja skall kryssas i på alla.
- Vi spolar våra hästar ute sommartid, men inte vintertid, omklädningsrum har vi men inte dusch.
- Står i privatstall, WC, dusch, omklädningsrum, varmvatten finns i boningshuset.
- Stallet ej färdigbyggt ventilation ska sättas in. WC, omklädningsrum, varmvatten har jag inne eftersom jag har stall hemma.
- e) och f) bostaden ej i stallet.
- Stallet värmehälla är ett 500w element.
- Har valt bort vattenkoppar och använder vattenhinkar då hästarna föredrar detta samt att jag får större koll på hur mycket de dricker/dygn. Värmer bara upp i de utrymmen där vattenpump och kranar finns för att förhindra fruset vatten på vintern övrig uppvärmning anser jag inte behövs då det ej ska vara för stor skillnad på ute och inne temperatur för hästarna.
- Jag har en vattenhink till min häst.
- e) och f) finns i anslutning till stallet – bostaden.
- Omklädningsrum finns.

- Har allt utom vattenkoppar 20m. Från stallet (i garaget).
- Bor bredvid stallet.
- Bostadshuset ligger nära stallet, därav tillgång till WC + dusch.
- Har ett timmerstall med naturlig ventilation.
- Tyvärr inget utrymme i äldre stall för spolplats.
- g) värmefläkt vid behov.
- c), e), f) bor i anslutning till stallet, därför ej i behov. Hästar dricker bättre ur hink och vattenkoppar är bara till besvär vintertid.
- Eftersom vi har hästarna på egen gård och inte har några inhysningar anser vi inte att det behövs toalett och dusch i stallet.
- Har stallet vid huset så WC/dusch mm finns, men inte i stallet.
- Fönster har man väll som går att öppna.
- Har stall henna och har därmed tillgång till alla hemmets bekvämligheter med WC/dusch osv.
- WC = torrtoalett
- Ventilation är lika viktig för folk som för hästar och hygien.
- Bostadshus med varmvatten dusch WC 25 m från stallet.
- Har huset 2 m från stallet, varmvatten för avspolning/dusch finns där.
- Har ej rinnande vatten i stallet. Men boningshuset ligger ca 10 m från stallet och där finns lite kran med kalt vatten.
- Hästarna får gå ut och in i ladugården som dom vill. Hagen ligger i anslutning till ladugården = bra ventilation. WC, dusch, varmvatten mm = inne i bohuset som sitter fast i ladugården.
- Är inte byggt till att spola men det går om man sopar ut vattnet sen.
- Egen gård
- Trumma i taket.
- Hästarna värmer upp stallet själva. Fast ibland om vintern måste vi ha värmefläkt.
- Wc/dusch i bostad 20m från stallet.
- Håller på med ombyggnation det skall bli A, B, C, och D inom kort.
- Omklädning och wc finns separat.
- Utebox
- Har 25 meter till bostad, där vatten hämtas varmt och kalt. Där även ombyte sker.
- WC och omklädningsrum finns i bostaden in till stallet.
- Vatten och tvätt och spolplats, wc, dusch, omklädningsrum finns i nära anknytning till stallet
- Tvätt och spolplats är viktigt om man har t.ex. en skadad häst som måste rengöras/sår osv.) annars klarar man sig bara utan.
- Har frågat hon som är fodervärd.
- Stallet i anslutning till ordinarie bostad med dess bekvämligheter.
- Jag har stallet vid gården så jag har inget behov av WC och dusch och varmvatten.
- Jag ger hästarna vatten i hink för de dricker bättres då så jag ha inget behov av vattenkoppar heller.
- Uppvärmning i sadelkammare och fikarum.
- Ger vatten i spann – bättre koll på hur mkt hästarna dricker.
- Stallet ligger på egen gård så WC, omklädningsrum etc. finns i bostadshuset.
- Varm sedelkammare, ja viktigt!
- Vi har bar luft i vårt stall, har luckor i taket som ventilerar luften.

- Ett fungerande ventilationssystem är det viktigaste av allt, för att få bort fukt och råhet i stallet samt bra luft!
- Nybyggt stall (eget) och därför är det vi inte har av mindre vikt – vi har ju själva valt och planerat stall 10 m från boningshus och där finns självklart toa, dusch etc.
- Ventilationen är mycket viktig! Lagom värme i stallet är också viktigt.
- Eftersom jag har mina hästar hemma så har jag tillgång till dusch och toa inne.
- WC, dusch är på G. Det enda som är uppvärmt är sadelkammaren.
- När det gäller ströet (spån) så är balarna alldeles för tung för en kvinna att hantera ½ bal betalar gärna 10-20 kr/bal extra.
- Har dock tillgång i bostadshuset till vatten + varm vatten o toa. Uppvärmning av stall = sjuka hästar, skulle aldrig sätta in värme i stallet. Mina hästar är ovanligt friska, den äldsta är 24 år och pigg som en unghäst.
- b) Hästarna dricker mer från hink vilket är att föredra. Ej har 100m till bostaden.
- Vårt bostadshus är på samma gård så alla bekvämligheter finns naturligtvis där!
- Det viktiga är att hästen har det bra. För mig personligen är inte min bekvämlighet viktig även om jag erkänner att det underlättar arbetet i stallet betydligt.
- Har stall hemma. Ang g) Då det är kallblod vi har så är det inte nödvändigt med värme annat än för sin egen skull. Ang b) vattenkoppar bara ställer till problem, fryser!

Fråga 14: *”Kommentarer kring utrymmen/anläggningar i anslutning till stallet”*

- Eftersom jag enbart rider dressyr så anser jag ej att körvägar är så viktigt för mig Håller på att bygga ett ridhus i Rengsjö.
- Allt finns hos den professionella tränaren jag anlitar.
- Redskapen till stallet grepar sopar och dyl. förvaras på en särskild plats istället.
- Har egen träningsbana för hästar.
- Bra ridvägar är A & O Hoppas på fler privata ridhus inom närområdet.
- Jag har tillgång till travbana, ridbana samt andra träningsvägar.
- Viktigt med ridbana som går att använda året runt, med belysning och bra underlag. Kalla mörka vintrar går det omöjligt att träna bra. Jag ridtränar mina ridhästar.
- Rid- och körvägar speciellt för hästar, nu rider jag på vanliga byvägar och ibland är det mycket trafik.
- Tränar med Pullert
- Skulle vilja att skogsägarna/skogsbolagen ändrar attityd så att skogsvägarna öppnas i större utsträckning för hästkörning.
- Ridbanorna behöver läggas om.
- Skulle vilja ha tillgång till kombinerad rund- och rakbana så jag slipper vara ute efter vägarna så mycket.
- Rund/rakbanan är Hagmyrens travbana i Hudiksvall. När man har unghäst är det bra om man kan besöka banan ibland.
- Inga ridhästar, banor på travbanan för träning.
- Har önskemål om en rakbana.
- Tränar på privat rakbana/rund närmaste travbana är Bollnäs ca 3 mil.
- Jag vill ha större utrymme till foder spån redskap och tillbehör.
- Skulle gärna se en rakbana i Bergsjö.
- Vi har hästen i stall 2,5 mil från hemmet vilket inte är närmaste ridhus.

- Oisolerat ridhus, vore önskvärt med isolering och grundvärme.
- Saknar förråd för vagnar.
- Östanbo Travteam har rak, rundbana, motionsslinga, sandbana ca 2 km och backe ca 500 meter.
- Vintertid travbana på isen.
- Förråd för tävlingsvagn finns.
- Långt till ridhuset samt svårt att boka tid i ridhuset (oftast fullt).
- Cirka 3 km till rid och körväg. Går längs hårt trafikerad väg.
- Problem med skick på grusvägar. Bilvägarna i skogen får grus som är för grovt för att köra häst – skogsbolagen tar ej hänsyn till annat än långtradare.
- Finns både rak och rundbana.
- K under vintertid.
- Tillåt mig säga att jag plågas av hästar stående (gå) i vatten. Saknar skydd mot regn och stekande sol -grisar är grupp….
- Varför rida på ridbana när det finns massvis med skog? Det räcker med ridhus en gång i veckan.
- Har utrymme i direkt anslutning till stallet som sadelplats dock ej avgränsad sadelkammare.
- Det blir lite dubbelt. Då jag ej har tillgång till ridhus och ridbana i hemmastallet. Men har det vid ridskolan där min ena häst står.
- Närmaste ridhus är i Österfärnebo jag bor i Hedesunda.
- Har 5 km till privat ridhus (lägre standard ej isolerat sämre botten).
- Mitt enda behov av utrymmen är egentligen hagmark, eftersom jag enbart ägnar mig åt avel. Dock promeneras fölstona i skogen för trivselns skull och motionens. Unghästarna logeras.
- Jag tycker ett bättre samarbete mellan trav och rid ”folk” behövs. Tillgång till rakbana är något jag saknar.
- Genomgående dåligt underlag i ridhus och på ridbana, som bäddat för skador tyvärr.
- Jag tycker att det är extra viktigt att ha ridvägar/skog för varierad ridning/träning och uppbyggnad av hästen samtidigt som den mår psykiskt bra av variation mellan skog och banridning. Lite dåligt med hagar av bra storlek tyvärr.
- Jag har sadelkammare i kallutrymme, skulle vara bra med det.
- Ridbana med belysning är på gång att byggas där min häst är uppstallad.
- Bor bra i förhållande till dessa olika alternativ. Nära till allt. Vilket är bra för min egen och för min häst träning.
- Sadelkammaren ej uppvärmd tyvärr.
- Vi tränar regelbundet i ridhus och det är viktigt att det inte är för långt dit. Skulle behöva belysning på vår ridbana.
- Rid -körvägar finns men de är få och inte så bra.
- Har ca 5-6 mil till närmaste travbana (lika långt till 2 stycken) om jag vill köra snabbjobb med mina hästar.
- Rakbana under uppbyggnad i anslutning till stallet.
- Skogsvägar, 2 km rundbana på åkarna. Vintertid inkörning.
- Jag transporterar mina hästar som tränas ca 4 km för att kunna köra utan att vara på trafikerade vägas.
- Står på ridskolan 30m från Ridhuset.
- Får blanda oss med andra trafikanter för att ta andra ridvägen. Jägar och gång/cykelbom.

- Hinderförråd på ridskolan viktigt.
- Närmaste ridhus finns i Österfärnebo.
- Se föregående kommentar.
- 12 – 15 km till stallet, där min häst står och där ridhuset finns.
- Har ridhäst. ”körvägar” berör inte mig.
- Önskemål om rakbana + ridvolt.
- Dåligt med träningstider i ridhus.
- Bra träningsmöjligheter. Skulle vilja ha en längre slinga på skogen att köra på.
- Kan åka 18 km till närmaste travbana.
- Har eget stall på Hagmyren.
- Har ej valt selkammare, ej viktigt i nuläget, har hästtillbehör i stallet.
- Tränar och kör efter byvägar och skogsvägar.
- Även en rakbana hemmavid.
- Tar endast 3 boxar i mitt stall, foder redskap och spån förvaras i lada 20m. Från stallet.
- För tillfället har vi inga ”ström” ridhästar. Tidigare var vi i stort behov av ridhus då jag tävlade och tränade. Om det finns ett ridhus på ”ridavstånd” skulle vi besöka det oftare.
- Önskas ridvägar som kan anläggas vid cykelbanor.
- Jag har både ridhus och belyst ridbana inom 1,5 km.
- Ovalbana – islandshästar 3 mil, viktigt!
- 50 km. till närmaste travbana.
- Vi har ingen egen ridbana och långt till ridhus. Däremot finns många fina rid och körvägar häromkring, det kräver dock trafikvana hästar. Önskvärt med ridbana eller ridhus, helst vid träning av unghästar till tre årstest etc.
- Har ca 4 km. till ovalbana och ca 500 m. Till ridbana/lektion.
- Har även belyst ridbana på ca 1 km. avstånd.
- Inom 5 min rid/kör tillgång till rid/kör väg samt rund & rakbana för travhästträning.
- Rakbana 2km, rundbana Gävle 4,5 mil
- Ridbana, ridhus finns i närheten
- Otaliga mil ca 6 mil tror jag de är till Sundsvalls ridklubb
- Det är inte livsviktigt men det hade varit väldigt trevligt att haft en ridbana att kunna rida till och träna på.
- PKT. d) endast delvis, pkt g och h efter att korsa väg 83 alt norra stambanan
- Önskar att det fanns möjlighet till rakbana
- Positivt om möjligheter kunde ges till anordnande av rakbana el. likn. på orter där fler travhästar finns för att minska resor till trav banor för träning.
- Travhästträning utföres på skogsväg ca 1 km lång med varierande stigningar och rak väg. Där även ridning förekommer men rider även i skogen och på stigar. Har just nu bara fölsto, lite ridning.
- 6 km till bana för från 900 längd.
- Tränar och kör efter byvägar och skogsvägar.
- Rund/rakbana finns 20km från stallet.
- Ev. kommer ett ridhus att tas i bruk ca 2,5 km från bostad.
- Avstånd till travbana ca 1,5 mil därför känns inte rundbana så viktig hemma.
- Sadelkammare- om man inte har uppvärmt och väl ventilerat stall.
- Har frågat hon som är fodervärd.
- Ska jag tvätta och träna så åker jag till ridhuset eller ridbanan som ligger 5 km från stallet, det blir för dyrt för att bygga eget.

- 25 km till travbana.
- Finns ”aldrig” lediga tider! Tyvärr (Ridskolan i Bollnäs).
- Alla utrymmen är naturligtvis bra att ha.
- Redskapen förvaras i en tom box. Ridbana med belysning 5 minuters gångavstånd i idrottsklubbens regi.
- Använder hästarna på egen gård med omnejd.
- Plats för bil finns, ganska få ridvägar, skulle önska att ridhus fanns inom skrittavstånd.
- E och I är viktigast.
- Kör i skogen och på åkerbruk.
- Ridbana + ridhus i närheten, dock ej ingående i vårt stall.
- Ridhus är viktigt – vinterhalvåret, även sommartid för att kunna trimma när det då är kallare i ridhuset (sommaren 2002). Utomlands har dom även air condition i ridhusen.
- Har stallplats till min häst 22 km från hemmet även om det närmsta stallet är betydligt närmare.
- Ridbana med belysning inom ridavstånd ca 20 min.
- H) skulle önska fler mindre trafikerade vägar.
- Synd att skogsvägarna körs sönder av 4-hjulingar och andra skogsmaskiner som gör skogen totalt oframkomlig både för ridväg samt promenad.

Fråga 15: *”På vilket annat sätt förvaras hästgödseln vid stallet?”*

- I släpvagn.
- Dyngesta´n under stallet.
- Under stallet.
- I traktorskopa.
- Körs ut på åker regelbundet eller hämtas av bonde.
- Kommunen hämtar + bonde.
- I säckar.
- I traktorvagn.
- I säckar som slängs på soptipp.
- Bredvid växthuset.
- På gödselhögen.
- På vagn som tippas.
- Läggs på vagn (täckt) och körs bort.
- Blandar lite i komposten.
- I gödselutrymme inomhus, men ska byta till container.
- I säckar.
- Blandas i torv/sand/kalk till matjord angående.
- Sprids på åker.
- Traktorkärra.
- I traktorskopa.
- I gödselbrunn.
- Tar direkt ut på åker för att lagras i hög.
- I traktorskopa.
- Ute på åkern där den sprids på våren.
- Vår och höst.
- 1 ggr/år.

- Just nu – utedrift= ingen gödselhantering. Till vintern har vi inte bestämt hur vi ska göra.
- En djup slänt som vi försöker fylla ut.
- På traktorvagn.
- 1 ggr/år (på våren).
- Körs iväg direkt.
- Mockar på säck!
- Mockar på säckar.
- Bredvid växthuset.
- Ca en gång/år.
- Under logen.
- Släpvagn.
- Används av bonde.
- I hagen.
- Traktorskopa.
- Köper pellets.
- Plastsäckar.
- I säckar som görs till tippen 1 gång/veckan.
- Under tak på platta.

Fråga 16: ***”Vid vilka andra tidsintervaller måste du tömma lagringsplatsen för hästgödsel under stallperioden?”***

- Vartannat/vart tredje år
- Var 6: e vecka
- Vet ej
- Genom professionell tränare
- Varannan månad
- En gång vart annat år
- 2-3 gånger per år
- 2 ggr. per år
- Oregelbundet
- Cirka 3 ggr. per år
- Vartannat år
- Var fjortonde dag
- Ca varannan månad
- 4-5 ggr/år
- Höst, vår
- 2 ggr per år
- 3 ggr per år
- Varje/varannan dag
- Vid behov
- 1 gång/14: e dag
- 2gg/år
- 2 ggr/år
- Varje halvår
- Varannan månad

- Ca varannan månad
- Vet inte, ingår i stallhyran
- 2 ggr per år
- 2 ggr per år
- 2 ggr per år
- Vart 3: e år
- 1 gång per år
- Vart 3: e år
- Varannan månad
- 3-4 gånger per år
- Vart annat år
- 4 ggr/år
- Var 3: e dag.
- Ca varannan vecka
- Ingår i stallhyran
- 3 ggr/år
- En gång/år
- 1-3 ggr
- 4 ggr/år
- Hästvärden fixar den delen
- En gång per år
- Var 3: e månad
- Varannan månad
- Plöjer ner det på våren
- 2 ggr/år
- 2 ggr/år
- 6 ggr/år
- Så fort containern är full
- Varannan – beroende på installningstid
- Ett par ggr/år
- Varje år
- Varannan månad
- 2 ggr
- 1 ggr/år
- Lantbrukare hämtar lite oregelbundet
- 1 ggr/år
- 2 ggr/vecka
- Gödselstacken tas bort ca 2ggr/år.
- Det sköter hyresvärden ca 2 ggr/mån
- Varannan vecka på plattan
- 2 ggr/år
- 2 ggr/år
- 2 ggr/år
- Vet inte de är ju olika
- Det sköter ridskolans personal
- Vet ej
- 2 ggr/år

- Varje höst grävs gödselplattan ren
- När det är fullt
- 3-4 ggr/år
- Ridskolan tömmer
- Ridskolan ordnar så jag vet ej
- Varierande
- Ingen aning
- Ordnas av stallägaren
- 2 ggr/år
- 2-3 ggr/år
- 3 ggr
- Var 3:e vecka
- 2-3 ggr/år
- Var 14: e dag
- Varannan månad ca
- Varannan månad
- Var 3: e månad
- 2 ggr/år
- Var 3: e månad
- Vartannat år
- Hyresvärden sköter detta. Tror det är varje vecka
- Vet ej, första året i egen regi
- Stallet tömmer utan min inblandning, vet ej hur ofta?
- Ca var 3:e månad
- Vid behov
- 2 ggr per år
- 2 ggr månad
- Höst o vår
- 1-2 ggr/år
- 1 ggr/år
- 3 ggr/år
- Det är olika, vi har stor platta som räcker i alla fall ett halvår
- 1-2 ggr/år
- Vid behov
- 2-3 ggr/år
- 3 ggr/år
- Var tredje månad
- Ca 2 ggr/månad
- 2 ggr i månaden
- Vet ej, sköts av stallägaren
- 2 ggr och år
- Var tredje stallperiod
- En gång i halvåret
- Höst och vår
- Två gånger/år
- 4 ggr / år
- En gång per år

- 6 gånger per år
- Cirka varannan månad
- Vid behov.
- Varannan 3-e månad
- Vartannat år
- Bonde hämtar när det är fullt.
- Sköts av stallägare.
- 2 –3 ggr/år.
- 2 ggr/år men det finns inget ”måste”.
- Vet ej anläggning tar hand om det.
- Ridskolan kör bort gödsel ofta ca var/14 dag.
- 2 ggr. Per stallperiod.
- Skötes av stallvärd.
- Var 3-e vecka.
- 1 ggr/år.
- Varannan månad.
- Använder det gamla spånen som går till att gödsla och plöja upp nya åkrar med.
- Körs ut på åkern på hösten.
- Sköts av bonden på gården.
- Sköts av personal på anläggningen.
- 1 ggr/år.
- 1 ggr/år.
- 2 ggr/år.
- 2 ggr/år.
- 2 ggr/månad.
- 4 ggr/år
- 1 ggr/kvartal.
- 2 ggr/år.
- Stallägaren sköter detta.
- Tömmer 1 ggr/år.
- Det gör uthyraren.
- Se fråga 15.
- 1 ggr/år
- 1 ggr/år
- ggr/år.
- Ca varannan månad.
- Vår och höst samt vinter.
- Har inte blivit sådana mängder att det är aktuellt.
- Vet ej – hyresvärd ombesörjer.
- 2 ggr/år.
- Varje dag.
- När det behövs.
- Våren på vall.
- 2 gånger.
- 1gg/år.
- 2 ggr/år.
- 5-7 gånger per år.

- Var tredje månad.
- Var 3 månad.
- Höst eller vår när jag plöjer.
- Vart 3-4 år.
- En gång i kvartalet.
- 2ggr/år.
- Vartannat år.
- Vet inte, - då vi hyr boxar.
- En gång per år.
- Ingår i hyran.
- 4ggr per år.
- Boxuthyraren ombesörjer tömning.
- Det sköter han som jag hyr av.
- 1 gång/år.
- 3år. Blir till jord och förs ut på åkrar.
- 2ggr/år.
- Höst + vår.
- 1 gånger/år.
- Ca 2 ggr/år.
- 4 ggr/år.
- Varje höst och vår.
- 3 ggr om året.
- 3 gånger om året.
- 1 gång per år.
- Vid mockning på täkter
- Ibland en till två gånger per år.
- Ett par ggr/år.
- Alla dagar.
- Varannan månad ungefär.
- Ca 2 veckor.
- 3 ggr per år.
- Töms av hyresvärden.
- Vid behov.
- 1 ggr/år.
- Vet ej, vid behov antar jag, jag är inhyrd.
- 2 ggr per år.
- Vet ej, det är vår första ”hästvinter”.
- Ridskolan fixar.
- Ridskolan tömmer.
- Det sköter hyresvärden 1 ggr/vecka.
- Töms gemensamt för alla i stallet.
- Flera ggr/v, sköts av stallet.
- Varannan vecka.
- ca 1-2 ggr/år.
- Vart annat år.
- Var tredje månad.
- Sköter ägare av stallet.

- Två ggr.
- En gång per år.
- Ca 3 ggr/år.
- Sköter stallägaren om.
- Tömmes 2 ggr/år.
- 2 ggr/år.

Fråga 17d): ***”På vilket annat sätt transporteras hästgödseln bort från stallet?”***

- Sköter ridskolan om.
- Hämtas av ett företag som använder det som förbränning.
- Containerbil.
- Sita hämtar och tömmer containern.
- Genom professionell tränare.
- Skänker bort till ett Hudik företag.
- Gödselpatrullen hämtar och kör till åkrar.
- Grannarna hämtar all dynga på våren och gödslar sina trädgårdsland.
- Detta gör av stallägaren.
- Stallägaren sköter detta.
- Entreprenör ”Container”.
- Via Gävles renhållare.
- Vet ej, det sköter stallägaren.
- Containerhämtning av åkare.
- Värmeverk hämtar.
- Hämtas av entreprenör.
- Gödseln används i växthus till tomatodlingar.
- Bilspedition.
- Olika värmeverk kommer och hämtar.
- Till kompost för trädgård.
- Sköts av hyresvärden.
- Komposteringsföretag.
- Ett komposteringsföretag tar det mot en mindre kostnad.
- En entreprenör hämtar den och den används sedan för att vara komponent till matjordstillverkning.
- Hämtas.
- Ombesörjes av klubben som har avtal med industri som bränner den.
- Maskin hämtar.
- Av mottagaren för uppeldning i ett värmeverk.
- Ägarna ordnar.
- Tar hjälp av företag.
- Vet ej.
- Vet faktiskt inte sköter inte det.
- Vet ej.
- Kommunala renhållare.
- 2 ggr/år.
- Så fort containern är full.
- Säljs.

- Hyresvärden sköter detta.
- Tar hjälp av åkare.
- Två ggr/år.
- Ägaren fixar det.
- Vet ej, ombesörjs av ridklubben – hyresvärden.
- Den hämtas av StoraEnso.
- Svampodlare hämtar.
- För förbränning.
- Använder själv och släkt, vänner, grannar.
- Trädgårdsodlare hämtar.
- Traktor, lämnar på åkrarna som gödning.
- Traktor.
- Vet ej (kontakta Högbo ridklubb).
- Grannar hämtar för gödsling av land.
- Vi komposterar.
- Kooperativ fixar detta.
- Hämtas med traktor och körs till renhållningsstation för återvinning.
- Ridskolan sköter.
- Ridskolan ordnar.
- Kommer med lastbil och hämtar gödslet.
- Ingen aning.
- Antigen kör vi el lantbrukare ut dem på åkern.
- Återanvänds av Ovako.
- Får brinna till jord som används på egna tomten.
- Gör stallägaren.
- Jag vet inte hur vår gödsel tas om hand. När vi hade torv gick det tillbaka och när vi har spån kommer ett företag som heter Devatec.
- Vet ej sköts av stallet.
- Lastbil hämtar, vet ej vart det går.
- Ordnas av stallägare.
- Lastbil som kör det till tippen.
- Lastbil hämtar containern och tömmer den.
- Container hämtas, hjälp tas utifrån.
- Har ej tömt så länge vi varit där.
- Ordnas av stallägaren.
- Sköts av Hagmyrens Travbana.
- Kommunen tar hand om det till fyllning.
- På ridskolan där jag hyr har vi en bonde som odlar tillhörande mark åt oss och som tömmer gödselplattan o kör ut det på både vår o egen mark.
- Fri hämtning.
- Tar hjälp av maskin.
- Tar hjälp av åkare.
- Tar hjälp av åkare.
- Fyllning.
- Dewatec (Pewatec) hämtar och kör till soptippen i Forsbacka gratis.
- Med lastbil och blandas upp med jord av åkare.
- Hyresvärd ordnar.

- Containerlastbil.
- Var annan till var 3-3 vecka.
- Hämtas till industrisanering.
- Vi har en hög som blir jord kompost.
- Se svaret ovan.
- Sköts på samma sätt som i fråga 16.
- Vet ej.
- Ombyggnad av lagringsplats skall snart påbörjas.
- Anlitar åkare.
- Stallägaren sköter detta.
- Se fråga 15.
- Vet ej.
- Hämtas till skogskyrkogården för jordförbättring.
- Ingår i stallhyran.
- Tar hjälp av containeruthyraren.
- Ridskolan sköter det.
- Traktor.
- Återvinnarna.
- Av frakt företag.
- Hyr in maskinringen, återförs till åker.
- Vet inte – då vi hyr boxar.
- Devatec hämtar där och blandar ut det med slam. Blir då till jordförbättring.
- 2ggr år.
- Tas till rötslam.
- Ska användas som gödsel på egen mark.
- I egen regi med bil och släp till soptipp.
- Lastbilscontainer.
- Lastbilscontainer.
- Komposteras och används vid odling.
- Vet ej.
- Egen regi till soptippen.
- Återföres till lantbruk genom hyresvärden.
- Ridskolan fixar.
- Till Stora som återbränner/använder dyngan.
- Torvhandlare hämtar den förbrukade torven.
- Vet ej.
- Uppstallningsvärden fixar detta, men vet inte hur.
- Det hämtas o förbränns av någon industri.
- Sita Renhållning AB.

Fråga 17e): *”Kommentarer kring hur hästgödsel transporteras bort från stallet*”

- Hämtas och används för att elda med i t ex värmeverk
- Har nyss flyttat hit, har inte hunnit tömma ännu.
- Torv är det bästa ströet –tillbaka till naturen där det gör nytta igen. Mina grannar har mycket blommor i sina trädgårdar.
- Gödseln transporteras till Fredriksskans

- Vet ej, det sköter stallägaren
- Används till slamblandning
- Vi försöker fylla ut ett stenigt parti på tomten stallgödseln är toppen, det blir fin jord.
- Lagrar något år tills det blir jord och vart fjärde år sprids det ut på betena och plöjs ner.
- Gödseln sprids på våra åkrar och plöjs ner. Anlitar farmartjänst alt annan lantbrukare.
- Stora maskiner
- Man har väl resurser som inte stadsbor har
- Till Forsbackatippen som gör gödning av det
- Vet ej vad de gör med gödslet efter hämtning. Vi har ej fått något svar på det.
- Lantbrukaren jag köper hö av. Kör bort gödseln (i hemmastallet) och sprider på åkrarna.
- Stallägaren har eget jordbruk utan jord
- Bor på jordbruk
- Nedbrukas vid omläggning av vallarna.
- Viss del tas om hand
- Återanvänder den gödsel vi får, för att minska användningen av handelsgödsel. För att få ett miljövänligt jordbruk utan kemiska tillsatser
- Vi håller på att ändra gödselhanteringen från att ha haft ett gödselrum där vi slängt in gödseln direkt på marken till att vi nu skall förvara gödseln i en container i detta rum. Just ni har vi gödseln i en container utomhus.
- Åkeri.
- Sköts av Hagmyrens Travet
- Egen regi = stallvärden.
- Getab transporterar till Ovako.
- Sköts av stallpersonal.
- All gödselhantering sköts av stallägaren och det återanvänds i lantbruket.
- Hästgödsel från alla små stall runt om borde kommunen vara intresserad av. Det finns stora anläggningar om i dag eldar med hästgödsel.
- Gödseln hämtas av kommunens sopstation som använder den i sin återvinnings hantering på bränslesidan.
- Lånar traktor av jordbrukare.
- Utföras av hyresvärd.
- Mycket utegång, lite gödsel vid stallplats
- Har frågat hon som är fodervärd.
- Har spån som strömedel – varvid gödslet läggs vid åkerkant för att brinna ihop – bör ligga 2-3 år enligt lantbrukare innan lämplig att gödsla åkern med.
- Tas hjälp från annan leverantör som hämtar och tömmer containern 2 ggr/vecka. Det står 45 hästar i stallet.

Fråga 18: *”På vilket annat sätt är hanteringen av hästgödsel ett problem för dig?”*

- Sprids på åker
- Mycket kråkor och kajor som plockar med sig gödseln överallt
- Genom professionell tränare
- Viss olägenhet för grannar
- Gnälliga grannar

- Vet inte, har inte ansvar över det.
- Har inte eget ansvar för hanteringen
- Vid plöjning används gödseln, inget problem.
- Svårt att svara eftersom vi inte har ansvar för gödseln.
- Grannarna
- Jag säljer det mesta av gödseln.
- Inget problem, gödseln är en tillgång som är mycket värdefull för oss.
- Med eget jordbruk är inte hanteringen något problem.
- Har en djup sänka som är sank där vi fyller ut med gödsel. Den ”brinner” ihop varje år.
- Har en djup sänka som är sank där vi fyller ut med gödsel.
- Lagringsplattan snart fylld, dyrt leja lastbil och chaufför
- Nej, eftersom ridskolan ordnar detta
- ”Månskensbonde” tar det. Har inte alltid tid att komma när det behövs.
- Stallägaren fixar det
- Vet ej ännu
- Det har tagit väldigt lång tid för stallhyresvärden att se till att gödslet transporterats bort. Vilket har varit ett problem. Det har blivit överfullt.
- Börjar bli svårt att tömma skottkärran, är snart ute i hagen.
- Många bänder vill inte ha gödsel med spån i, dyrt att köra bort.
- Har egen mark
- Nej, ligger ute på en åker och blir till jord
- Lantbrukaren har gödseln ut på åkarna
- Inget problem.
- Sprids på åker.
- Bökigt att tömma.
- Inga problem.
- Inget problem.
- Nej.
- Hämtning oftare nu 2ggr/år.
- Ingår i stallhyran.
- För tillfället sköts detta med onödigt mycket handkraft, blir inte till problem då annan utrustning införskaffas.
- Vi tar hand om det själva.
- Utföras av hyresvärd.
- Se fråga 15, har ännu ingen erfarenhet, men antar att det blir lite krångligt.
- Jag vet ej det är Thure som har hand om detta.
- Ridskolan.
- Åter till åkern.
- När vi ska skaffade torv är det lätt att bli av med (spån lär inte bra för lantbruk)
- Behöver inte bry mig då vi hyr box.
- Inget problem
- Ska bygga ett eget stall och vet ej hur gödselhanteringen skall ordnas.
- Ska snart bygga eget stall och vet ej hur vi ska orda detta.
- Vet ej, Bollnäs Ridsällskap ansvarar för detta.
- Sita Renhållning kommer inte direkt, man ringer.

Fråga 21: ***”Vilken annan typ av bete har du tillgång till?”***

- Skogsbacke 0.5 ha
- Renar mellan små åkrar
- Travhästar behöver inte så mycket bete
- Skogsbete ca 3 ha.
- Skog 9 ha
- Släpper ut dom efter höskörd
- Hästarna skall tävla därför går dom ej på bete direkt men går i hagar med lite gröngräs.
- Lite åker, lite skog
- Hyr in hästarna på beten
- Bete upplåten av lantbrukare
- Arrenderar sommarbete 1 km hemifrån
- Sommarbete med en annan
- Skogsmark (även hage o åker, inga ha uppgivna)
- Vi lånar mark av grannen och håller marken öppen
- Kontrollerad betesgång p.g.a. fång
- Skogsbete
- Åkermark
- Ängsmark
- Tar hem hästen på sommaren, 3 ha bete finns att tillgå.
- Naturbete
- Hagmark
- Betar ca ½ dagarna, inne nattetid, går i annan hage ca ½ dagarna.
- Åkermark, hagmark
- Hagmark
- Skogsbete ca 1 ha.
- Hagmark
- Tillräckligt för 23 hästar i 4 veckor.
- Hagmark
- Åkermark
- Hagmark
- Hagmark
- Går i samma mycket stora gräshage året runt.
- Åkermark, hagmark
- Skogsmark 3 ha
- Ängs, skogsmark
- Åkermark, skogshage (äng)
- Hagmark
- Hagmark
- Hagmark
- Hagmark
- Åkermark
- Hagmark
- Åkermark, stort med skog. Alla beteshagar (3 st) är stora med skog till.
- Travhästar går ej på bete. Fölmärr med föl betar.

- Stor hage med tillräckligt grönt för att inte bli lerig och tävlingshästarna får inte mera bete än så.
- Hagmark
- Hagmark
- Gräshage, travhästar går inte på bete när de tävlar
- Hyr in hästen hos andra om de skall gå på åkermarksbete
- Travhästar i tävlingsform går inte på bete
- Lånar en fotbollsplan
- Typ ängar
- Skog och tomt
- Gräs så det räcker till alla
- Gräs så det räcker till alla
- Skogsbete
- Ingår även skogspartier med ekdungar, barr och lövträd.
- Ängsmark
- Skogshage 1 ha
- Går på bete med annan häst
- Åker + skogsmark
- Olika bete beroende på var jag finner sommarbete
- Skog och äng
- Strandbete
- Blandhage med åker och lövskog
- Skogsbete
- Del av skogsbete för att främja naturen och dess innevånare.
- Många olika små hagar
- Brukar bli erbjuden beten på flera ställen, olika sorters mark
- Hon går på stora sommarbeten med andra hästar.
- Jag tar hem min häst på sommaren. Där går hon på gamla obrukbara åkrar vid mitt hus. Det betet räcker ca 2 mån med hjälp av stödfodring.
- Hon har stor hage vet ej ha. Men hon har så hon klarar sig och mer där till om det skulle behövas.
- Har endast små paddockar på gården ca 10x30m. Sommararbete hos annan hästägare.
- Går på vall som det tas hö på.
- Igenvuxna åkrar med busk men mycket gräs, som ej blir betade.
- Vet ej antal hektar, växelbruk.
- Imperdiment skog-äng 10ha, 6 är ridskolans hästar har sommarbete hos mig.
- Olika från år till år.
- Skogmark.
- Hyr plats
- Björk skog med gräs och blommor.
- Hyr in hästarna hos markägare sommartid.
- Möjlighet att använda 5 ha om jag så önskar.
- För tillfället 3 ha Hagmark finns utrymme för mer sommarbete, rasthagarna är ca 2 ha och kan även de utökas.
- Kulturbete 2 ha + andra betesmarker.
- Travhästar i tävling betar ej.
- Skogsbeten/ Naturbeten 1 ha.

- Skog & åker.
- Skogshagar ca 1 ha
- Skogsmark 0,5 ha
- Bygrannars bete
- Skogsarbete
- Odlar 20 ha så det är inga problem
- Skogsmark + återmark
- Gott om betesmark det är bara att prata med lantbrukare där man bor.
- Skog 1ha, 2 ha åker
- Tävlar regelbundet sommartid bara rantas i hagar dagtid (?)
- Skickar på t.ex. hingstbete
- Ibland betesbrist
- Skog äng
- 2 ha arrende
- Lånar marker av andra, olika från år till år men ser till att ha så att det räcker till hästarna.
- Har 0,5 ha hage, hästarna går sedan på återväxt efter höslåtter, skogshage vintertid.
- Hästen får kraftfoder + hö vid behov under betesgången.
- För närvarande har vi samma (stor gräshage) hage året om, plus 2 mindre rasthagar.
- Vet inte vad, men det är tillräckligt för min häst (på ridskolan).
- Även lite skog.
- Skog/hagmark ca 2ha.
- Tomt till bostaden samt hagen som jag hyr av SJ.
- Vill ej ha för mycket bete till hästarna lagom för dem att plocka i.
- Sjöäng.
- Inägor, skogshagar.
- 1 ha skogshage blandat med åkermark.
- Skogsdungar.

Fråga 22: *”På vilket annat sätt är du förhindrad att beta din mark?”*

- Grannar som inte tål hästar intill sin tomt
- Bönderna i närheten är så rädda om sina bidrag så hästbete är stört omöjligt i vår närhet.
- Sankmarker
- Järnvägen mellan bostad och hagar
- Har tränarhästar som inte går på bete och är ibland inte hemma i staket/hagarna utan borta på träning.
- Vart annat år får jag beta hos bonden som har sin mark i anslutning till min
- Vadå nej, har man resurser så har man!!
- Har ett fullblod som blir mager av att gå på bete han bara springer och min ponny har fång.
- Ridskolan har inte tillräckligt med mark
- Bönders mark i närhet till stall har EU-bidrag. Detta år –02 skall marken ligga i träda enligt EU: s lag. Vi har heller ej 1: a tjing på den marken. Så det ser mörkt ut.
- Betesplats ordnas på annan plats från sommar till sommar.
- Har inte hästarna på bete, äter det som finns i hagen och rids hela sommaren.

- Ordnar det själv olika från sommar till sommar
- Vi har sammanlagt 30ha
- Finns åkrar i närheten, men vi får varken köpa eller arrendera marken.
- Höskörd är sedan beroende av återväxten för bete.
- Jag tävlar hela summaren därför går hästen ej på bete. Hämtar in gräs i boxen istället.
- Vill inte ha något bete till tävlingshäst.
- Ridskolan/hyresvärden ombesörjer detta.
- Har inge hunnit stängsla tillräckligt än.
- Försöker få mera mark, är ganska ”nyinflyttad”.
- Man vill alltid ha men, ju mer mark desto bättre
- Arbete pågår för att förbättra sommararbetet sår ca 1 ha till hösten
- Marken utarrenderad under flera år
- Får beta hos en granne men det är inte tillräckligt
- Tävlingshästar som jag har brukar inte gå på bete. Om dom inte blir skadade eller dylikt.
- Hästen är hindrad av matte p.g.a. att han blir för tjock. För vila har vi istället vintervila i november då han vistas i flock med andra islänningar. En bra lösning för oss.
- Marken ägs av kommunen. Kommunen ger bara vad den anser är riktigt ur deras synpunkt för en ridskola.

Fråga 24: *”Kommentarer kring något som du som hästsportutövare saknar i din närmaste omgivning”*

- Det finns inte många transporter att hyra och stallplats är det inte lätt att få tag i.
- Ridbanor, ridhus, ridvägar i Bomhus/Järvstaområdet finns stort behov. Massor av fotbollsplaner som ej används finns dock.
- Tränare i del olika grenarna (hopp, dressyr, fälttävlan)
- Tillgång till att träna i ridhus på vintern efter kl. 16.00, det finns inte!
- Tillgång till tränare. Tillgång till hindermaterial.
- Hastighetsbegränsning eller breddning av Norrbergsvägen Kungsgården. Vägen är i dag en 90 väg; smal med djupa diken på båda sidor, mycket tung trafik.
- Rakbana med bra underlag för travhästar
- Rund- och rakbana för snabbjobb
- Information till bilister om vilka skyldigheter dom har gentemot djur.
- Fler mindre ridhus och stora ridbanor att köra på. Ridleder i Gästrikland, saknar lösdriftsstall.
- Veterinär
- Veterinär, akut – mer lättillgänglig.
- Upplever det svårt att bli tagen på allvar av en del ridhus när det gäller kurser som ska hållas i horsemanship-western.
- Ridsportaffär med westerninriktning. Ridleder med övernattningsmöjligheter
- Mer kör- och ridvägar utan bilar
- Träningsanläggning
- Kvalificerad veterinär
- Rakbana
- Den viktigaste frågan: Hur och var man avlivar hästen när den tiden kommer på ett sätt som ej orsakar hästen något lidande varken psykiskt eller fysiskt.

- Kurser o studiecirklar som har med hästar både ridning, körning, foderlära o byggnadslära.
- En belyst ridbana inom ridavstånd samt tillgång till medryttare
- Veterinärer
- Tillgången på billigare kutterspån, hästutrustning, sadlar etc.
- Tillgång på bra bilfria vägar för träning + rakbana i närheten
- En BRA veterinärklinik som kan göra lite mer (kolikhästar, enklare operationer mm)
- Bussförbindelse (mellan centrum och stallet) till stallet
- Länsstyrelsen borde vara mera aktiva genom att tillsammans med ridklubbarna arrangera temakvällar och liknande. Länsstyrelsen måste synas, höras för att skapa förtroende. De kan lätt uppfattats som polisiära.
- Stora beten
- Önskar det vore lättare att få tag på tränare eller att det fanns ett större utbud av utbildning (i ridning)
- Veterinär, har 5-6 mil till närmaste
- Pengar till att utveckla verksamheten
- För långt till stall
- Svaren gäller för egen del men är viktiga för andra
- Hästtandläkare som är skicklig
- Bättre körvägar, tävlingar (kör)
- Möjlighet till mindre lokala tävlingar tillgängliga fler unghästar.
- Rakbana!
- Fler träningsmöjligheter hopp/dressyr, ordas alldeles för lite kring Storvik/kungsgården
- Inte så viktigt just för mig men det är viktigt i stort.
- Backträning ex slalombacke borde få utnyttjas sommartid. Längre ridväg typ leder med bra underlag.
- Fler ridhus, fler stall
- Ridbana
- Man har väl bilar att hämta själv eller har inte alla det så är det dags att skaffa det.
- Allt detta sköts av ridskolan. Har svårt att svara har aldrig stått privat eller haft eget stall.
- Fler ridbanor ute. Det borde inte vara så svårt att få hjälp av kommunen att anlägga nya!
- Ridbanor på hemmaplan (Hamrånge) Övergripande info om aktuella föreläsningar, clinics mm som sker ute i klubbarna exempelvis via Arbetarbladets hästkraftsida.
- Ridbanor, ridhus, grusvägar, elljusspår i skogen
- Har inga problem
- Mer tävling på vinterhalvåret.
- Större rasthagar, beteshagar. Trafikskylt och lägre hastighet för fordon
- Ett ridhus! Då slipper jag ha min ena häst 2,8 mil bort och åka till honom varje dag.
- Hästtandläkare, ridlärare
- Körkurser. Utbildning till bandomare körsporten. Tävlingar i olika former.
- Utbyte mellan uppfödare och utbildare/tävlingsryttare. Kollektiv lösdrift för unghästar/till bra pris.
- En kommunal anläggning (ridbana med korrekt underlag och hus för föreläsning) som man kan hyra för ridkurser.

- Lång/distansritter möjlighet till led typ gästrikeleden att rida, köra långsträckor med övernattningsmöjligheter typ bed & breakfast.
- Mera kurser om islandshästar. Hästpensionat för gamla hästar, ovalbana
- Finna ett ställe att bygga en ”hästby”. Ett område där det finns hästfolk, lägenheter/stall/hus som i Umeå.
- Om man skall på semester skulle man vilja få tag på kunnigt folk som kan sköta hästarna.
- Större hagar
- Jag har hästen stallad på ridskola där det är svårt att få tillgång till gräshage. Har idag en järnhage 5*4 m på grus på stallplanen. Hästen rör sig inte i denna hage och behöver därför större hage, vilket är svårt att ordna pga. många hästar som inte går tillsammans p.g.a. skaderisk och att klubben inte delar av de större hagarna.
- Instämplad ridbana bra skyltade ridvägar.
- Ridhus för privata – ridskolans är alltid fullbokade m sena tider vardagar
- Alternativa ridbanor, belysning. Dålig vägskyltningsrisk.
- Ridhus
- Har ej problem med några av de ovan nämnda tjänsterna
- Utbildade hästtandläkare
- Sommarbete för sto +föl.
- Riktig hästklinik med veterinärer som specialister på hästar. Typ ATG-klinik.
- Försäljning av tillskottsfoder ex fibergi.
- Tandraspning.
- Ridhus för privat träning, Bollnäs kan ej erbjuda tillräckligt mkt ridhustider
- Goda grannar
- Jag saknar någon som kan besiktiga hästar innan man skall köpa häst
- Hästaffärer
- Fälttävlans bana. Ponny galopp för barnen, då även killarna kan bli intresserade. Flera western instruktörer på ridskolorna.
- Mitt behov av bete och stall är tillgodosett men behovet finns runt i kring.
- Alla tjänster är viktiga men för egen del har jag löst dom.
- Terrängbana.
- Jag tycker att allt ovan är mycket viktiga för dem som ej har tillgång till det!
- Bristen på utbildade hovslagare.
- Bra tränare.
- Alla alternativ har jag tillgång till, fast för övriga som ej har jordbruk mm. Så är det jätte viktigt att dessa alternativ är lättsamma och lätt tillgängliga.
- Svårigheten att vissa perioder få tag på strö.
- Aktiviteter kring westernridning och mycket viktigt VETERINÄR.
- Ridhus på orten vore underbart!
- Tillgång till träningstider i ridhus vintertid. gårdar till häståkning.
- Respekt från bilister.
- Saknar utbildningsmöjligheter.
- Allt ingår i stallplatsen.
- Uteridsmöjligheter.
- Mer tillgång till ridhus/ridbanor, ridskolorna är alltid överfulla – svårt att få ridtider!
- Saknar inget av ovanstående.
- Ridhus.
- Ridhus.

- Förståelse från allmänheten. Ridvägar é att allemansrätt gäller etc.
- Hemkörning av spån.
- Svårt att svara på eftersom vi har eget bruk av allt detta. Att tillgången till ridhus ska bli billigare för privathästar.
- Sponsorer.
- Ridbana, ridhus, utbildad hovslagare och tränare/instruktör på ”hemmaplan”. det sistnämnda kräver dock ridbana/ ridhus, men det skulle vara skönt att slippa åka till Gävle för att rida för instruktör.
- Nej innebär att det fungerar tillfredsställande.
- Tillgång på spån under vinterhalvåret. Anläggning för körträning med häst, körinstruktör.
- Tillgång på spån under vinterhalvåret. Anläggning för körning, körinstruktör.
- Bättre tillmötesgående för körning på skogsbilvägar.
- Att trafikanter visar större hänsyn till hästen i trafiken, fler skyltar, mer trafikupplysningar. Kampanjer för uppmärksamma problemet?
- Tillgång till veterinär som kommer hem.
- En rundbana som ligger närmare än 4,5 mil bort. Enbart träning.
- Pengar
- En ridbana som alla vuxna skulle kunna rida på utan att behöva boka eller behöva lasta hästen och transportera.
- Ridhus
- Hopptränare
- Stallar
- Fasta tider för motorcykel ökning i skogen resp. hästkörning
- Veterinär till vettigt pris
- Kunna hyra hästtransportvagn och täckt transport för löspressat hö.
- Tillräckligt bra
- Vill få hit fler bra travtränare!
- Ridbana/ridhus, närmaste finns på 1 mils avstånd.
- Ett ridhus som det finns bra tillgång till, ridhustider.
- Omkringboendes förståelse för unghästar på väg att hästen är ett djur med egen vilja och ingen maskin.
- För mig är allt detta viktigt för att spara tid, som hästarna behöver.
- Har aldrig behövt något av ovanstående.
- Secondhand ridsportaffär.
- Med ”inte viktigt” menar jag att jag för närvarande ej är i behov av det.
- Drömmen vore en ovalbana för islandshästar. Fler skickliga alternativbehandlare i förebyggande syfte.
- Hästsportaffär.
- Komma i kontakt med veterinär på kvällar och helger.
- a) Har egen transport b(ingår i stallhyran, e,f) saknar fler helinackorderingsstall i närheten av ridhuset.
- Kan inte svara på då jag inte känner till läget i länet. Jag hyr ut 2 stycken transporter i J-dal/BSÖ.
- Stora hyrstallar där många hästmänniskor kan samlas.
- Riktiga rid- och körleder så att man kan vara ute flera dygn.
- Utbildade hovslagare.
- Tillgång till auktoriserade tränare.

- Ridhus, rakbana, riktiga ridvägar och körvägar.

Fråga 25: *”Vad annat är viktigt för dig inom hästsport och hästhållning?”* Graderad skala 1-7

- Bra ridvägar(7)
- Motionera, ha kul, kompisar (7)
- Att kunna få hjälp och råd.
- Ekonomin, ekonomin och ekonomin (7)
- Att kunna ta sig fram med häst och vagn dvs. lägga skidspår på ena kanten av vägen istället för på mitten (7)
- Att få rida på f.d. motionsslingor t ex. (6)
- Öppna landskap
- Tjäna pengar (7)
- Egen teoretisk utv. (7)
- Föda upp hästen (7)
- Att hålla landskapet öppet (7)
- Ge barn och ungdom respekt och känsla för djur. (7)
- Att ha en hobby (7)
- Livskvalitet (7)
- Kärlek till hästen (7)
- Attityd mot varandra inom hästsporten och hästhållningen (7)
- Bra körvägar (7)
- Turistverksamhet, körturer (7)
- Vår födkrok (7)
- En ventil ur stressen/kommunikation med kroppsspråk, utan ord! (7)
- Att utbilda och informera om hästhållning (7)
- Som påfyllnad av energi (7)
- Avkoppling från arbetet, se årstiderna (7)
- Att hålla den frisk (7)
- Rekreation (7)
- Avkoppling från den dagliga stressen (7)
- En fin hobby (7)
- Att föda upp tävlingshästar (7)
- Nätverk mellan hästägare för att kunna hjälpa varandra (6)
- Att utbilda goda ryttare med ett bra ”horsemanship” (7)
- Ett sätt att koppla av och släppa vardagen ()
- Att jobba för bättre kontakt mellan olika hästinriktningar (7)
- Att bli en bättre hästmänniska till en rimlig kostnad (7)
- Spridd kunskap om brukshästen (7)
- Fodergivan (7)
- Mycket prispengar (7)
- Hästen (7)
- Uppfödning och se resultat (7)
- Att ha ett meningsfullt intresse (7)
- Personkemi mellan häst och ägare (7)
- Stimulerande fritidssysselsättning (7)

- Att kunna ha hästarna hemma (7)
- Avel (7)
- Avel, att följa en hästs utveckling (7)
- Förståelse för hästen som djur (7)
- Stöd från LRF m.fl. (7)
- Möjlighet att köpa ridsportartiklar lokalt (7)
- Mental rekreation (7)
- Stressa av (7)
- Uppfödning i länet (7)
- Komma överens med stallägaren (7)
- Komma överens med stallägaren (7)
- Ha sadel (1)
- Att ha hästkompisar i hagen (7)
- I sjukgymnastiskt syfte (7)
- Tillgång till duktiga tränare (7)
- Tillgång till ridhus (7)
- Säkerhet/NH för förståelse, harmoni (7)
- Att hästarna inte ska vara ensamma (7)
- Den egna motionen (7)
- Bevara kunnandet av jord- och skogskörning (7)
- Samspelet mellan djur och människa (7)
- Att få vara med hästar, titta på dem, beundra dem (7)
- Föreläsningar (7)
- Undervisning i t.ex. stallvett (7)
- Att utvecklas som människa (7)
- Egen motion (7)
- Uppfostran av unghästar, inkörning, inridning (7)
- Skingra tankar, samla krafter, andrum (7)
- Ett förtroende och samspel mellan häst och ryttare/skötare (7)
- Att lära känna mina hästars behov som individer dvs. mentala behov och lära mig förstå deras natur, känsloliv. (7)
- Skulle vara bra med ridbana hemma (7)
- Hästen i jordbruket (7)
- Kontakten djur och människa (7)
- Fritidssysselsättning (7)
- Att dela med sig av sin kunskap (7)
- Att hålla mark och täckter öppna (7)
- Horsemanship (7)
- Motion (7)
- Att kunna kommunicera med sin vän (7)
- Höjda prispengar (7)
- Kompisar ej vara ensam (7)
- Läran om hästen och dess beteende (7)
- Avstressande miljö (7)
- Att ha roligt med hästarna (7)
- Mindre lokala ridklubbar med aktiviteter för barn och nybörjare (7)
- Vindskydd på beten (7)

- Avkoppling (7)
- Sociala biten med hästen har jag flera gånger om dagen (6)
- Att dela hobby med mina barn. (7)
- Att när man har jordbruksfastighet skall kunna få göra avdrag på även hobby, avel mm. Och inte bara travhästar. (7)
- Gården hålls levande.(7)
- Hästsport som medel för handikappade att utvecklas och må bra.(7)
- Körvägar + ridbana.(7)
- Avkoppling (7)
- Tillgång till bra tränare, seminarium och fler föredrag om träning, avel och utfodring.(7)
- Hästens allmäntillstånd.(7)
- Träningsalternativ.(7)
- Eget välbefinnande (meningsfull fritid). (7)
- Hovvården.(7)
- Samspelet mellan häst och mig.(7)
- Sysselsättning.(7)
- Bästa kompis i alla väder.(7)
- Bra stämning av stallet.(7)
- En rolig och allsidig motionsform.(6)
- ”Andningshål”, varva ner.(7)
- Tillgång till ridlärare.(6)
- Motion.(7)
- Hästen styr – det ska vara roligt, ödmjukhet inför hästen.(7)
- Utveckla unghästar upp till 1 ½ år.(7)
- Tävlingar (4)
- Chans att kunna samla ihop ett gäng och att en tränare kunde komma och träna os t.ex. 1 gång i veckan t.ex. western ridning (7)
- Tillgång till hästkompis (7)
- Sälja hästar (7)
- Träffa människor med samma intressen (7)
- Komplettera inkomst från jord & skogsbruk (7)
- Startmöjligheter högre prispengar
- Punkterna B & E bortfaller, Jag tränar trav men lejer kusk (7)
- Det är en rogivande sysselsätt (7)
- Slopa skatten på travhästar (7)
- Horsemanship (7)
- Lära mer om hästar sjukvård, tandvård, skötsel m.m. (7)
- Utvecklas tillsammans med hästen (7)
- Lönsamhet (7)
- Kunskap av att handha häst (7)
- Intresse/livsstil (6)
- För turistnäringen (7)
- Veta att hästen mår bra (7)
- Att hästsporten lyfts fram och får mer ekonomiska resurser (7)
- Öppenhet inför olika discipliner ex dressyr, hoppning, körning, NH-skip, akademiskt. (7)

- Att kunna få ridhjälp om man t ex är sjuk en längre tid (7)
- Samspelet med hästen (7)
- Sprida kunskap (7)
- Den harmoniska samvaron hästen ger (7)
- Stressa ned efter jobbet (7)
- Att det finns ridsällskap så man inte alltid ska rida själv (6)
- Kommunikationen med hästarna (7)
- Avel, att se föl växa o utbilda dem (5)
- Kunskapsutveckling (7)
- Tillgång till utbildade o professionella tränare i utbildningen (7)
- Massera och stretcha hästen (6)
- Umgås med andra människor med samma intresse (7)
- Att ge barn och ungdomar möjlighet till ridning o hästskötsel inom rimligt avstånd (7).

Fråga 28h): ***”Vilka andra utbildningar tycker du att vi ska ordna?”***

- Västernridning/horsemanshipkurser, har gått tidigare kurser.
- Kurs om allemansrätten, vart man får rida.
- Skoning.
- Anatomi.
- Naturlig hästhållning.
- Rättigheter och ekonomiska möjligheter.
- Tandvård.
- Sadlar.
- Hovslageri.
- Småföretagande och management.
- Smide.
- Brukskörning.
- Affärsutbildning, dagtid.
- Hovvård, kväll eller helg.
- Säkerhet för häst och människa, kvällstid.
- Massage, kvällstid.
- Westernridning, helger.
- Hovvård, hovslageri, dagtid/kvällstid/helger.
- Hovvård, helger.
- Hästekonomi, kvällar.
- Tandvård, kvällar.
- Barockridning, helger.
- Sjukvård, kvällar.
- Domarutbildning, kvällar, helger.
- Sjukdomar, helger.
- Hästens beteende i naturen, kvällar, helger.
- Sjukdomar, skötsel av sjuk häst, kvällar.
- Western.
- Western.
- Kommunikation.

- Ekonomi.
- Friskvård.
- Hur man lämpligast skall göra om man vill starta en rörelse, vilken sorts rörelse man skall bilda för sina egna hästar.
- Veterinärfrågor.
- Skogskörning.
- Horsemanship.
- Sjukvård.
- Gärna fler clinics med olika toppryttare t.ex. Jens, Lisen m.fl.
- Skogsutbildning, lantbruksutbildning.
- Körinstruktör.
- Hästens beteende.
- Köra med hästtransport, vad gäller trafiken.
- Säkerhet i hästtransportering, körning med transport. Hur säker är transporten för hästen mm.
- Utbildning i säker transport av häst i hästtransporter och fordonskontroll mm.
- Att arbeta travhästar att gå ”i form” – läsgörning, rakriktning, uppbyggnad, betsling.
- Någon form av enklare veterinärutbildning, så man själv kan ställa en diagnos om enklare skador och kunna bedöma om veterinär skall tillkallas.
- Hovslagar utbildning (kvällar eller helger).
- Licensutbildning.
- Hovvård, tänder, sadlar.
- Hästvård/tandvård & hovvård.
- Western horsemanship.
- Hästvård, ex massage.
- Slå på tappskor själv.
- Uppfödning.
- Nya rön.
- Inför hästköpet!!! För många köper 1: a bästa som sen inte kan användas fullt ut. Detta gäller samtliga raser.
- Ekonomi.
- Weekendresor.
- Var en gång på informationsträff ang. avmaskning som apoteket på orten ordnade. Det varade ca 2 tim på kvällstid. Det tyckte jag var bra, kanske man skulle kunna ha liknande i de övriga frågorna också.

Fråga 28i): *”Kommentarer kring vilka typer av utbildningar som du tycker att vi ska ordna”*

- Hästsport är tyvärr en dyr historia så olika utbildningar av alla slag är omöjligt att bekosta själva.
- Det anordnas en hel del föreläsningar i de olika föreningarna på travbanan.
- För min del får jag min utbildning av 35 år i branschen
- Ridträning
- Kursutbudet är redan så rikt inom resp. intresseorganisationer.

- Vi är med i hästägarföreningar och sleipner där man ordnar kurser i det mesta när det gäller hästar
- Träningsfysiologi, unghästträning
- Tänk på att lägga utbildningen på rätt nivå, t ex nybörjare, fortbildning osv. utveckling alltid viktigt!
- När man har ägt och tränat häst i ca 35 år så kan man grunden till ovanstående frågor, om inte frågar man kompisar med kompetens.
- Alla dessa typer av utbildningar är nödvändiga för hästhållare – själv har jag många bakom mig – ny och fortbildning kan vara intressant.
- Ni måste fixa en hovslagarkurs för man får aldrig tag i någon hovslagare när man behöver
- Kurs i hovvård
- Alla utbildningar är bra, vissa passar inte in på just mig bara.
- Allmän uppfostran inkörning, inridning av unghästen.
- Kurs i stretching o enklare massage
- Affärsverksamhet är mkt svårt att få ekonomi på. En affärsutbildning.
- E) genomgång av Gävleboms hästavelsförsök
- Hovvårdskunnandet är dåligt. Att loja är dyrt. Bättre kunskap – bra för hästen – billigare för hästägaren.
- Anläggning och underhåll av underlaget på ridbanor och i ridhus.
- Kan inte svara på dessa frågor, får hjälp med dessa ändå. En del är inte intressanta för mig heller.
- Inget behov för tillfället.
- Beror helt på vad det kommer att kosta.
- I min ålder är jag inte sugen på utbildning.
- Skokurser
- Gärna träff med professionell tränare
- Kurs i skoning (h)
- Om det är gratis information så gärna
- Även om man tror sig veta allt kan man alltid lära sig mer
- Verka för utbildning av brukshästkörning. Hillsagård kan erbjuda utbildning av körning i alla former för brukshäst, till privata, men mycket välkommet om t.ex. Nytorp, naturbruksgymnasiet i Ljusdal, Forra folkhögskola med mera lade ut kursveckor på Hillstagård.
- Ett brett utbud av kurser av olika slag och/eller utbildningar borgar för bra hästhållning.
- Har haft egna arbetshästar sedan 1953 så jag anser att jag har den utbildning jag behöver.
- Konstiga frågor skriv så man fattar
- Hästpsykologi (att tala hästspråk) kvällstid
- Alla områden är intressanta men man kan slå ihop några om man ska ha utbildning.
- Alla utbildningar är bra men jag har redan kunskaper i a, b, e, f. Anser dock att de är mycket viktiga.
- Hur man backar med släp, skyltar släp, lagar
- Utbildning tillgänglig genom förening (Islandshästförbundet)
- Fler av punkterna gäller i allra högsta grad vid skolan men även vi som hyr box borde få veta mer. Där jag satt fler kryss så spelar det ingen roll om det blir dag, kväll eller helg.

- Brist på detta område på bl.a. distansritt, galoppbanor för fullblod och arabiska fullblod, utställningar för araber
- P.g.a. bristande antal dressyrdomare borde man kunna släppa på kraven om egna tävlingsmeriter och istället se till den enskilda personens lämplighet.
- Jobbar oregelbundna tider på vardagarna (på ridskola).
- Hästtänder, hovvård+anpassning av utrustning (bettlängd, sadelposition etc.) är vad som diskuteras mest nu – och åsikter går isär – jobbigt!!
- Skiftarbete, alla tider är lika bra/dåliga.
- Jag har en nordsvensk häst. Är själv över 80 år så jag känner inte för att gå någon mera utbildning.
- Känner inget behov av dessa utbildningar nu, men alla är viktig att det finns en möjlighet att delta för andra.
- Hästens beteende och funktion i en flock. Sjukdomslära; ben, hovar, tänder mm.
- Har tillgång till utbildning via företaget och distrikt och förbund!
- Dessa svar gäller endast mig som redan fått insikt i dessa frågor genom åren. Alla utbildningar behövs i allmänhet.
- Hästens sjukdomar, skötsel och friskvård, helger.
- Finns det jag behöver i stort sätt. ”hästkraft” har haft körkurs som jag vill fortsätta på om den fortsätter.
- Allt möjligt som rör hästar och ridning t.ex. tänder, skador mm, kvällar.
- Möter alltför många hästägare i mitt jobb som har stora brister i sitt hästkunnande.
- Intressanta föreläsningar och kurser för välmeriterad instruktör.
- För tillfället har jag mina för att må bra själv och för att motioner mig och mina hundar, så jag är nöjd med situationen som den är.
- Även dagtid mellan 10-14.
- Har inte tid att gå på utbildning.
- Utbildning behövs. Problem med föreläsare.
- d) Allemansrätt.
- Som lantbrukare har vi haft och har möjlighet att få hjälp i dessa frågor.
- Som lantbrukare har vi haft och har möjlighet att få hjälp i dessa frågor.
- Tycker att det är viktigt att det finns möjlighet till utbildning. Finns alltid folk som behöver det.
- Jag personligen behöver för närvarande ingen utbildning. Jag har den hjälp jag behöver. Men alla dessa saker är viktiga och det finns säkert massor av folk som behöver dem.
- Miljö är viktigt.
- Jag är för gammal.
- Orsak och verkan av träning på elitnivå (trav).
- Gör en kurs! Som basen är det frågorna ovan eller axplock utav dem.
- Började redan 1966 med hästar, har drivit stuteri rörelse många år. Har därvid mycket utbildning.
- Grönt kort skall vara lättare att ta utan att gå i studiecirklar, bara göra provet och även på hösten.
- Fälttävlan.
- Kanske man kan prata om ett ämne vid varje tillfälle.
- En ingående kurs i hästens sjukdomar och att förebygga skador och sjukdomar. Bristen är TOTAL på sådana kurser av utbildad vet.
- Tiden räcker ej till.

- Ridskolans utveckling i det moderna samhället ser annorlunda ut idag. Vi måste vara öppna för förändringar utan att ge avkall på hästens välbefinnande.
- Gärna gemensamma kurser för att ta körkort för tunga släp.
- Hantering av föl till det att fölet är 1 ½ år.
- Att använda hästen i skogen samt i lantbruket är utbildningar som är svåra att få tillgång till.
- Tycker att jag ej behöver.
- Jag tror att kvällar kan vara bäst för dem som har hästarna som hobby. Kanske någon helg?
- Alla kurser är bra!
- Anatomi och utveckling av muskler och senor genom träning, rätt fodersätt, förebyggande av skador, bekämpning av skador.
- Utbildning/ föredrag om tänder & betsling, anatomi & skadeförebyggande åtgärder/ träning.
- Träffar för oss som har 1-3 hästar, vi kan behöva hjälp med när vi åker bort någon slags utbytartjänst som bönder har – Men vi vill ju gärna känna de som ska hjälpa till!
- Känner för tillfället inget behov av utbildning men därmed inte sagt att det inte skall finnas.
- Man blir aldrig fullärd + nya produkter , nya regler, smarta lösningar mm.
- Allt behövs säkert, men för egen del gör jag hellre centrala kurser.
- G) ordnas redan i tillfredsställande omfattning.
- Jag är positiv till all utbildning/utv. – det är alltid bra att få nya rön eller saker bekräftade.
- Utveckling i Westernridning kurser.
- Sitter med i styrelser i ideella föreningar (trav) och har stor möjlighet till utbildning inom alla områden. Detta känns både viktigt och stimulerande.
- Alt. Behandling t.ex. massage.
- Jag orkar inte gå på någon mer utbildning, det räcker med skolan.
- Vad som gäller inom allemansrätten inom hästarna var får man göra och inte göra i skog och natur.
- Personligen får det räcka med våra 40 år av erfarenheter.
- Jag är för gammal (67år) för att deltaga någon av ovanstående utbildningar.
- Jag tror att kvällar kan vara bäst för dem som har hästarna som hobby, kanske någon helg.
- Saknar vidareutbildning om hästars anatomi.
- Horsemanship.
- Hästvård, veterinär och alternativ, tandvård, hovvård mm. Tycker jag att hästfolk ska veta mer om även om de inte ska utöva det själva! Även utrustning är intressant.
- Vi har vår häst på foder hos en framtida köpare.
- Allt är viktigt. Man lär sig alltid något nytt!
- Hästhantering/avel, svarar jag. Dock med islandshästar som ledstjärna.
- Eftersom vi är i en brytningstid vad gäller hästhantering medla försvarets disciplin och horsemanship idag är information mm bra.
- Info om hästhantering, alltså utbildning viktigt!
- Utbildning nära mig på kvällstid, annars helgkurser inkl boende o logi (längre restid).

Fråga 29: ***”Har du förslag på utbildning eller annat som skulle kunna bidra till utveckling av hästsport och hästhållning i ditt distrikt?”***

- Horsemanship.
- Anlägga ridvägar så man slipper rida så mycket på asfalt och samsas med övrig trafik.
- Fler clinics och träningar för inbjudna tränare. Föreläsare av olika slag.
- All träning är bra. Många olika tränare eftersom att alla har olika smak. Försöka sänka kostnaderna på träningar.
- Fler bra hopptränare så vi kan utveckla hoppsporten och bli mer framgångsrika på nationella tävlingar.
- Hästskötarkurser.
- Hovslagarutbildning (grundläggande).
- Fortsätt satsa på barn och ungdom, ex vis ponnytravskolan så att även killarna kanske hittar sitt hästintresse.
- Större möjligheter för ungdomar att få tillgång till hästar för en billig penning
- Hästhantering.
- Mer sport och ”lekar”.
- Helhetssyn på hästen. Föredrag med ex stallexpert/ kiropraktor/ massör/ hovslagare/ sadelexpert för att få fram det bästa ur varje häst, beroende på förutsättningar.
- Unghästträning.
- Alla som har häst borde få ta examen på att man är kunnig i hästskötsel typ körkort. ”Det måste man ju ha för att få köra bil”.
- Unghästträning.
- Allmän hästkunskap för de som skaffar häst åt sina barn som ”leksak” utan några vuxna som har hästkännedom.
- Vi har en hästutbildning där jag bor som fungerar rätt så bra.
- Nybörjare skall erbjudas gå kurser innan dom köper häst så att dom fick känna på hur det är att hålla på med hästar.
- Hovslageriutbildning. Ekonomi & hålla ner kostnaderna på en rimlig nivå.
- Handikappridning.
- Kurs för hästföretagare; juridik, försäkringar, marknadsföring.
- Naturlig hästhållning = westernridning.
- Ge fysiskt och psykiskt handikappade i kommunen möjlighet och pengar att få komma till oss djurägare för ”rehabilitering för själen”.
- Horsemanship, hovslagning för eget bruk.
- Större samordning mellan ridskolor och ponnytravskolor. Satsa på mer mote´lopp i travet.
- Få in western, och då främst hanteringsbiten, på ridskolorna.
- Hovslageri.
- Man borde samordna utb. så att den blev mer tillgänglig och inte så dyr, vilket i sig innebär att utbildning kunde hållas oftare och därför ge större flexibilitet.
- Utbildning av ryttare som ej känner till hur man beter sig i skog och mark (andras egendom) och ”far fram” i ren okunskap, vilket kan leda fram till problem för alla.
- Att det skickas ut pm från t ex ridskola, travbana om det kommer någon och föreläser, massör mm, man hinner inte åka runt till ridhus, travbanor och ta del av deras anslagstavlor. Man missar mycket p.g.a. av det.
- Lära hästägarna mer om skador och sjukdomsträning.
- Kunskapen om hur hästen fungerar fysiskt är mycket låg framför allt på ridsidan Alldeles för mycket skador i förhållande till arbetet de utför!

- Bidrag för varje registrering av hästar.
- Seminarier och tävlingar i grenar som alla sorters hästar kan delta i. Med bra priser och ev. prispengar. Då får fler hobbyhästägare upp öronen för vikten av god kvalitativ hästhållning. Friska, glada hästar presterar bra det ger avkastning till hästägarna och stimulerar till nya hästägare.
- Sadelpassning, skadeförebyggande utbildning.
- Massage och annan alternativ behandling.
- Utveckla brukskörningen.
- Befrämja bredden istället för fokusera för mycket på den smala toppen (det växer underifrån).
- Avelsfrågor.
- Uppfödning, skötsel och uppvisning av häst.
- Alla hästägare/ryttare/kuskar ska vara kompetenta att ta hand om sina hästar på rätt sätt, sätt krav på utb. innan häst köps.
- Utrustnings introduktion t.ex. sadlar, bett, hjälptyglar m.m. Många sadlar också fel vilket man borde informera mera om.
- Olika beslag för träning och tävling, anatomi, hästvård i största allmänhet.
- Brukskörning.
- Att använda hästen för att transportera och skörda grovfoder för hästarna.
- Avelsfrågor och brukskörning.
- Festliga ej så allvarliga tillställningar med hästen som grund, små tävlingar för stor o liten van el ovan ryttare.
- Grunderna i hästhållning för nybörjare och horsemanship.
- Det borde inte vara så dyrt för barn att börja rida.
- Fler ridhus p.g.a. att Bollnäs ridhus inte kan utnyttjas vilken tid som helst p.g.a. ridlektioner.
- Hur man själv ser om sadeln passar på hästen.
- Tillgång till bra träningsmöjligheter typ spec. preparerade backar, körvägar, rakbana.
- Kurs för nya hästägare: Allmän kunskap om vad som är viktigt att tänka på.
- Ja.
- Förhållningssätt gentemot hästar och medmänniskor, uppträdande på tävlingsplats – hur nyttja/respektera allemansrätten, lastning av häst.
- Western clinics.
- Utveckla hästivalen! Ett ypperligt tillfälle att visa hur mycket som finns inom hästsport. Fräls de ”oinvigda” och hjälp de intresserade med kurser och dyl. till rimliga kostnader och rimliga avstånd.
- Utbildning av stallpersonal, hästskötare, beridare och ridinstruktörer på länsnivå- Ev. som gymnasieprogram.
- Stimulering och uppmuntran för användandet av hästen i skogsbruket. Framför allt första och andra gallring!
- Svårt att svar på. Men om man anordnade fler tävlingar så kanske fler skulle börja tävla, jag vet inte. Saknar mer fälttävlanstävlingar i närheten av Bollnäs/Gävle.
- Ridkurser och hoppkurser.
- Hästhantering, Westernridning.
- Skokursen, monté, westernridning.
- Hovvård, skoning.
- Exteriörbedömning, hovvård.

- Jag tror vi är många i länet som rider omskolade travhästar. Då man ofta blir illa bemött av folk som har ”ridhäst-hästar” och även har svårt att få hjälp med träning av omskolning av våra hästar efterlyser jag särskilda kurser mm för oss som kanske annars ”gömmer” oss ute i skogarna.
- 1) direktförmedla kontakt lantbrukare/hästhållare, 2) informera och utbilda lantbrukare på tjänster som behövs för hästhållare.
- Någon form av ungdomsverksamhet.
- Mer tävlingsmöjligheter.
- Fler ridhus.
- Körkurser är under uppbyggnad på ystegårn (h-vall) där möjlighet ges varierad körning vagn, skog, jord. Där skulle även verksamhet för körning som anges under p.30.
- Mer körutbildning, fler tillfällen att tävla, nu har vi bara en ggr/år.
- Starta upp typ Alu-jobb med hästlära. Bygg ett kommun-häst-stall upp vid gamla I14, skog och ängar finns ju redan och bussförbindelse.
- Även utveckla och träna brukshästen.
- Hovvård.
- Enkel ”horsemanship” för gemene man. Grunderna i hovslageri (för tappskor exvis).
- Hovslagarkurs.
- Hästskötarexamen.
- Utveckla stabilisera hästbruket i skog och känsliga trakter. Traktorer pressa ihop diken och skapar sådana i skogen. Traktorägare borde uppmuntras/gynnas av att hålla hästar.
- Kommunen kunde satsa lika mycket på ”tjejsport” som på ”killsport” så inte hästsporten skulle behöva vara en lyxsport.
- Att köra och använda hästen i skogsbruket och lantlivet.
- Fler gemensamma kurser i hästhantering och likn. i distriktet.
- Samverkan mellan hästägare och lantbrukare + kommunerna.
- Få fram bättre tränare.
- Parallellvägar till motionsslingor enbart för ridning.
- Parallella ridvägar vid motionsslingorna. Överhuvudtaget fler och bättre ridvägar (preparerade).
- Fler ridbanor är en förutsättning för att man ska kunna utveckla sporten.
- Hästhantering, ridskolorna har mycket kvar att lära då det gäller att hantera hästar = säkerhet. Jag vet många seriösa föreläsare/utbildare.
- Naturlig hästhantering = NH och westernridning.
- Naturlig hästhantering och tränare till western.
- Hästmassage, lite sjukvård.
- Ytterligare breddning av westernridning (se ex Ockelbo RF:s satsning) Utveckla distansridning i länet med professionell ledning.
- Westernridning, horsemanship, brukskörning.
- ”Hästen i trafik” utbildning både för trafikanter och hästägare.
- Fler instruktörsutbildningar och hästskötarutbildning.
- Fånga upp alla som köper en gammal travare eller dyl. som inte är medlem i någon förening och har hästen i stall. Ge dem mer kunskap.
- Mer ridvägar ev. belysta vid motionsspår.
- Clinic i horsemanship gemensamt med fler kurser, både teoretisk och praktiskt med häst. Att hantera häst så säkert det går är alltid bra att göra. Det enda sättet att lära ut det är horsemanship då många som sysslar med häst inte har sunt förnuft.
- Utbildningstävlingar 1 gång/mån på olika klubbar vinterhalvåret.

- Mera ”totalclinics” med hästbed och diskussion mellan hästutbildare, veterinär, hovslagare, massör t.ex.
- Nytorpsskolans kurser har varit mycket bra tidigare och även nu hoppas jag.
- Sund hästhållning, hästträning osv.
- Utbildningar för unghästar.
- Få kiropraktiker och veterinär att tala samma språk.
- Handhavande kurser (hästen är en levande varelse) körkurser.
- Olika tävlingar i körning där även ponnyn får visa vad dom duger till.
- Unghästutbildningar av lite mer långsiktigt plan. Typ 1 år till 4-5 år. Mer avelsinriktad vägledning.
- Hur man hanterar och uppför sig med och tillsammans med hästar!
- Där hästägare få själva lära sig använda hästens språk motsvarande vad man får lära sig om hundar på bruksklubben.
- Utbilda bönderna – lantbrukarna i ”hästhållning” Foder, selen osv. för häst.
- Någon form av körkort för häst.
- Alla utbildningar är av godo. Ryggproblem är vanligt bland hästar. Kanske vore det idé med kurser om hur man kontrollerar sin häst, hur man upptäcker en ryggskada.
- Om islandshästar, ridning, träning och tävling.
- Distriktsträningar i dressyr och hoppning som redan är igång är ett bra initiativ.
- Mental utveckling för tävlingsryttare. Att hantera sin häst. Utbilda bilister att hästar är levande djur.
- Jag tycker många hästägare bara fokuserar på träning. Man borde lära ut att hästar måste variera och göra sånt som hästen tycker är roligt.
- Info om vilka bönder som säljer foder i vårt område. Ja. Veterinärer och alternativbehandlare informerar om skador, sjukdomar, förebyggande arbete för att undvika skador och sjukdomar samt vikten av att hästen måste få röra sig fritt i stora hagar inte stängas in i små rasthagar dagtid.
- Satsa mer på ungdomen.
- Satsa mer på ungdomen.
- Brukskörning.
- Mer horsemanship – lär folk häst! Många bara ”skaffar” häst. Typ t.ex. ”körkort” för häst/hästhållning INNAN man köper (ej obligatoriskt – men mer för den blivande hästägaren).
- Minska hierarkin.
- En utbildning som omfattar sjukvård (förebyggande), hovvård, hästens beteende och avelsfronten.
- Kurser på lämplig nivå som hålls närmare småstallarna. Såna som ej går på kurser måste man komma närmare.
- Hantering och transportering av hästar, lastning och lossning.
- Bättre annonsering när t.ex. tränare som Jens kommer till Gävle.
- Betydelsen av fodring och ben-hovvård före tävling och träning.
- Kurs i inkörning och inridning av unghästar.
- Hästhållning, sjukdomar se ovan, horsemanship.
- Ja, alla punkter ovan.
- Kurs i hästhantering och träning av travhästar.
- Horsemanship.
- Att på ett bra sätt att ta hand om unghästar 1-2 år.
- Anordna körkurser för unga + har själv ordnat körkurser på Delsbo ridskola.

- Allt inom häst/trav.
- Har vuxenkurser inom travet och vet att kunskapsnivån är låg hos väldigt många hästägare.
- Utbildningar som ökar kunskapen om hästen fysiologi och den psykiska biten.
- Kurs i körning.
- Hästmassage.
- Lädersömnad.
- Föräldrar ansvar. Trafik och hästar (det finns inga 100% trafiksäkra hästar).
- Kurs i western o distans.
- Att föräldrar tar ansvar för barnens hästar.
- Att staten tar sitt ansvar och inte beskattar travsporten så hårt, ”läs spelet”.
- Bidrag av olika slag ekonomi och annan hjälp till mindre lokala klubbar som tar hand om buskryttarna. De större ridskolorna-klubbarna räcker inte till.
- Undvika skador.
- Kurser i brukskörning.
- Hälsovård, förebyggande för skador.
- Som ovan foder, avel, uppträning av unghästar.
- Hovvård och skoning av rid/travhästar.
- Utvidga ponnytravet med egna stallar och banor.
- Veterinärfrågor.
- Jag skulle tycka det vore kul med hovslageri så man kan sätta på en tappsko eller sko hästen någon gång ibland. Som dem hade på ridskolorna förr.
- Förebyggande av skador.
- Allmän hästhållning. Hur man sköter en häst. Utfodring, skötsel träning mm. Alltför många nya hästägare vet inte hur man sköter en häst och allt runtomkring.
- Fälttävlan.
- Körning med häst. Ridning i olika kategorier som grundläggande ridning, dressyr och hoppning t.ex.
- Se ovan + att lyfta fram säkerheten vid all hantering av häst.
- Ja, utbildning för politiker och tjänstemän, så de förstår att hästar kostar pengar.
- Mera kurser häst- och kroppskännedom. Mera hopp och dressyr kurser. Fälttävlan.
- Körning med häst i skogsbruk.
- Det skulle behövas ordna flera utbildningar på närmare håll för redan utbildade ridlärare. Vissa har fastnat svar i dom rutiner och regler som gällde för 15 – 20 år sedan.
- Bevarande av skogshäst.
- Utbildning i foderfrågor.
- Se ovanstående.
- Samförstånd mellan häst och ryttare.
- Westernutbildning och tävlingar.
- En regel och möjlighet till bidrag!
- Fler kurser och föredrag med folk inom avel och foder.
- Skulle vara bra med allmän träningsmöjlighet för trav hästar typ ovalbana och rakbana.
- Trav: beräkning/uträkning av foderstaler? för avelsstam, unghästar i träning, tävlingshästar.
- Kanske en idé med mobila ridningsinstruktörer.
- Skoning av hästar.
- Att hästen räknas in i rätten att erhålla bidrag från EU.
- Hovslagning.

- Att hästägare inser att unghästen måste börja hanteras tidigt.
- Ridlektioner för travhästar.
- Se kommentar på fråga 28.
- Mer körkurser (ej trav). Bruks- dressyrkörning.
- Körutbildning.
- På något sätt bor man vända sig till ungdomar, vet ej hur? De som håller på med häst – trav börjar bli till åren.
- Kurser i körning med häst på ”gammalt” vis dvs. i skogs och jordbruk. Traktorkörning för tjejer. Utbildning i att driva företag inom detta område d v s häst. (finns men ej här). Många har svårt att vara hemifrån långa perioder, då djur oftast redan finns på gården.
- Mer samarbete mellan alla sorters hästmänniskor, trav-, rid-, western mm m.m. För stora klyftor nu!
- Turridningar för privatpersoner med ägna hästar.
- Sätta ut annonser innan ridterminen börjar, så att dom som vill börja ser det.
- Fler lokala tävlingar & kurser på lägre nivå.
- Utbildningar som gör att man träffas över gränserna (trav, dressyr, hopp, western mm) för då lär man sig av varandra som bonus.
- Hovslageri, hovvård – stor brist på kunnigt hovslageri.
- Ett samarbete mellan alla som på något sätt kommer i kontakt med fritidsryttare bl.a. bönder, jägare, friluftsfrämjandet m.fl. ev. en studiecirkel i allemansrätt.
- Samarbete klubbarna emellan.
- Unghästutbildning.
- Körutbildning.
- Mera träningar och tävlingar inom både ridning och brukskörning.
- Ordna föreläsningar, clinics, inbjudan till djurklinik mm. Fler tävlingar.
- Tillgång till träningsmöjligheter på annat ställe än travbana. Lokala rak- och rundbanor.
- Horsemanshiputbildningar.
- Veckoslutskurser och sommarkurser typ de som bedrivs på Flyinge och Strömsholm, skulle vara bra.
- Fler kurser i Akademisk ridning!
- Barockridning, akademisk ridkonst.
- Fler banor och anlagda ridvägar.
- En tävlingsanläggning ”värd namnet” för ridsport.
- Utbilda egna företagare så de har bevis på att de klarar av verksamheten de gett sig in på (certifikat).
- Hovvård, foder.
- Hovvård, sjukdomar, horsemanship. Att träna hästen efter dess förutsättningar.
- Körning med häst, inkörning mm.
- Inkörning och körutbildningar.
- Vi är minst två Equiatriker samt en hel del duktiga massörer som skulle vilja vara med och förmedla våra kunskaper.
- Hästhantering.
- Körkurser sommartid.
- Nej, vill söka sådant själv.
- EU-bidrag!
- Företagande för prof. travtränare, främst ekonomi och administration.
- Grunder i hästmassage, hovslagning, travhästträning för amatören (inkl. startanmälan och vad som gäller då), horsemanship eller liknande.

- Att ordna så att man ska kunna ha kurser i ev. westernridning. Skogskörning, utanför ridskolan väggar. Jag har en travare och har ingen last att behöva åka till ridskolan för att kunna rida på en sandbana.
- Att riksintaget på hästsköter linjen Nytorp-Hudiksvall återinförs.
- Brukskörning med arbetshästar.
- Ungdomsutbildningar i hästhållning.
- Hästkörar utbildning.
- Ja, kontakta mig.
- Föreläsningar om horsemanship m.m.
- Högre prissummor i lopp.
- Hovvård.
- Utbildning för folk som aldrig ägt (haft) häst.
- På något sätt bör man vända sig till ungdomar, vet ej hur.
- Hästens psyke och hur man bygger upp den i tävlings sammanhang.
- Ridbana i Sandarne. Skyltade ridvägar. Inkörningskurser.
- Ridbana + ridhus.
- Omvärldens förståelse för häst på väg.
- Hovslagarkurs, hästmassör.
- Hovslagarkurs, hästmassör.
- Veterinärvård, hovvård.
- Det är många som är intresserade av hoppning.
- Större kontroll av kommunens djurskyddsinspektör – kontroll av stallar, hagar o skötsel. Många hästar i regionen far illa. Hästarna är ett flockdjur o ska ha sällskap av andra.
- Brukskörning i skogen.
- Hoppträning regelbundet, foderlära.
- Tandvård på häst.
- Inkörning av unghästar.
- Utbildningar, läger för föräldrar o ungdomar tillsammans.
- Gärna ngn kurs i hantering av hästar & säkerhetsfrågor. Dålig kunskap bland privatryttare.
- Egen kroppskontroll ex Tai Chi. Prova på alla de olika disciplinerna för att öka förståelsen för varandra.
- Det är dyrt att ta upp A-tränare (dyra resor) till Norrland, resebidrag vore bra.
- Jag skulle vilja ha fler westerninstruktörer.
- Det är framförallt viktigt att ha utbildade ridinstruktörer på distriktsklubbarna och även stallpersonal som GÖR RIKTIGT och vet vad de håller på med. Även sånt smittar av sig!
- ”Anhörigutbildning” på ridskolor; allemansrätt + trafikregler för ryttare.
- Fler hovslagare behövs!
- Hovslagarutbildning som inkluderar hästpsykologi och hästhantering.
- Clinics i horsemanship, akademisk ridning = den kunskap som fanns före kavalleriet.
- ”Hur man omskolar en f.d. travare” samt ”Sund hästhantering typ NH”.
- Alla de nya regler som gäller för transport av häst och transporten (vagnen).
- Ledarutbildning så du blir ledare av din häst!
- Horsemanship-kurser.
- Avel, fölning osv.
- Hälsingland skulle behöva ett välutrustat avelscentra som skulle kunna samla kompetens i området både trav o ridhästar.
- Mer tillgång till auktoriserade tränare, mer marknadsföring av sporten som folksport.

- Kurser av olika slag här ovan som kan främja en god hästhållning o ev. ”uppfångning” av ”buskryttare”.
- Ta information ifrån utifrån som Danmark o Tyskland och nyheter och idéer eftersom de är ledande hästländer professionellt.
- Hästhantering och skötsel.
- Allmän hästskötsel, hovvård, avmaskning, foder osv. information om hänsynstaganden gentemot andra vid körning och ridning så den positiva trenden håller i sig.

Fråga 30: *”Har du förslag på något annat som skulle kunna lyfta fram hästsporten?”*

- Önskar att ridsporten ej var så klubbunden, mer samarbete mellan de olika klubbarna, ta tillvara och dela de resurser som finns.
- Mer reportage i tidningarna, inte bar de som tävlar i högre klasser.
- Det skulle behövas privata träningsanläggningar där man kan ställa upp hästar och ha tillgång till ridhus och utebana, som det t ex finns runt Stockholm.
- Information till allmänheten om hur en häst fungerar t. ex. körskolor.
- Högre prispengar i de mindre travloppen, omdirigering från storloppen. Endast ett fåtal hästar tjänar tillräckligt för att försörja sig själva.
- I Nordanstig behövs pengar till rakbana.
- Fler evenemang, bättre annonsering.
- Att alla siffernissar mm inom STC och ATG skall uppträda på ett för travsport riktigt sätt och inte som nu i princip förnedra dom som håller på aktivt.
- Mer, t ex Hästensdag, där man får insikt i hästhållning + hästskötsel. Som det är nu finns det många misskötta djur. Gör kontroller hos alla som har hästar, det är hög tid till det.
- Samordning mellan de olika användningsområdena inom hästhållning ska visa upp sig samtidigt.
- Högre prispengar, framför allt för nordsvenska travare.
- Att alla som vill ska ha möjlighet att komma in på ridskola utan långa väntetider och att det ska vara billigare att rida på ridskola.
- Synas mer, exempelvis brukshästar skulle kunna användas med gräsklippare mm. Ett samarbete över ”gren” och rasgränserna, se helheten på hästhållning.
- Gör gärna reportage om travet och travlivets vardag och avsluta med tävlingsbiten, samt visa de i TV. Gärna mer om tidningarna som bara handlar om trav.
- Mera pengar och mera lopp, fler uppsamlingslopp och belopp, mera info om travsporten (ej spel).
- Vidareutbildning. B-tränare (amatörer).
- Tyvärr alltför dyr sport för många!!
- Inom travet tycker jag att man måste få tillbaka publiken till banorna.
- Mer plats i media.
- Samarbete mellan trav- och ridklubbar i större utsträckning.
- Satsa på hästen genom t ex ridleder, höjer hästsportens status, ger möjlighet till intäkter för glesbygden ökar möjligheten till körtävlingar och distansritter. Fälttävlingsbana och ponnytravbana.
- Ja, jämför Gävle kommuns bidrag till lagsporter starta sedan en debatt skrämmande speciellt när det gäller flickornas ridintresse.
- Att det blir EU-bidrag på hästar (gårdar med hästar och jordbruk).

- Ge alla som bedriver verksamhet med hästar ekonomiskt stöd inte bara ridskolorna. Jag har ”ridskoletjejer” som tycker det är roligare att gå privat, men dyrt, vi kan inte bedriva välgörenhet.
- Körutbildning och hästhantering för vuxna. Större kommunala satsningar på hästsporten.
- Jämställas med andra djur inom jordbruket för t.ex. EU-bidrag.
- Höja kraven på de professionella tränarna så att inte vissa banor blir skyddad verkstad.
- Ett samarbete mellan alla inom näringen. Ridsport-avel-ridskolor-travsport-utb/naturbruksgymnasium-SRF-privata utövare osv. i stället för att konkurrera med varandra borde vi arbeta över gränserna.
- Alla som har hästar i t ex Söderhamns område träffas 1 ggr om året utbyter åsikter, vi kan hjälpa varandra på många sätt om vi lär känna varandra bättre. En heldag för hästfolket.
- Se till att det blir EU-bidrag för hästhållning, framförallt avel.
- Skicka travtränarna på charmkurs.
- Påvisa hur mycket folk som är i kontakt med hästsporten och har sin inkomst där och hur många som jobbar med foder, strö, transporter.
- Marknadsför de bra hästarna på rid- och travsidan med reportage.
- Fortsätt jobba för att både trav och ridning ska vara en bred sport.
- Nystrukturering av bondgårdar, korna håller på att försvinna.
- Stor träningscamp i distriktet där plats för alla grenarna ges.
- Jag tycker att man ska satsa mer på monte´ (travridning, att det ges högre status).
- Högre prispengar!
- Ridleder i Gästrikland. Kommande sotebritt är en toppengrej!
- Visa mycket om den personliga kontakten hästen-människan.
- Flera hästhoppningstävlingar för alla hästraser, typ clearroundtävlingar med prisrosetter till dom som klarar sig felfritt runt och dom andra skulle kunna få diplom som tack för att dom var med.
- Mer pengar från staten dvs. lägre skatt och betrakta hästen som en djurenhet i lantbruket.
- Kurser för ex vis lantbrukare med hästar att kunna använda hästen inom turistnäringen.
- Föreningar med gemensamma mål gentemot starkare huvudorganisationer.
- Mer prispengar på travet.
- Mer uppmärksamhet för alla. Den verksamhet som finns. Enklare att anordna tävlingar. Se över kostnader för tävlingsdeltagare, licenser, anmälningsavgift, uppstallning etc.
- Ungdomsverksamhet.
- Information till allmänheten vilken stor näring sporten egentligen är vilket skulle öka respekten för både sport och hästar.
- Bättre prispengar i travet.
- Miljöfrågorna med häst sprids inga avgaser!
- Högre uppfödarpengar och högre prispengar i vardagstravet.
- En belyst ridbana inom ridavstånd så att det går att träffas och träna.
- Att hästar o hästfolk av olika raser visar upp sig på mässor, hundutställningar mm och informerar vad det innebär att äga häst.
- Mer på TV, bättre prispengar på ridtävlingar.
- Hästens betydelse i dag.

- Kurser om att laga och sy i läder för hemmabruk.
- Typ av arrangemang som lockar unga intresserade att prova på.
- Massmedia måste väga lyfta fram sporten mer inte bara fotboll på helsidor. Bjuda in allmänheten och erbjuda ”prova på”.
- Vi måste få kommunen (och staten) att förstå vilken enormt viktig funktion hästsporten fyller, för flickor, jämställdhet, utveckling av empati för djur och människor.
- Fler tränare, utbildade och seriösa.
- Ja.
- Gemensamma beten – stora kuperade områden omväxlande med skog.
- Mer artiklar i tv och tidningar.
- TV.
- Samarbete med travet. Ibland kan man tro att det är ett annat djur de håller på med.
- Bättre kamratanda i ridklubben.
- Att få fram fler duktiga tävlingsryttare som kan göra ”reklam” för länet. Försöka locka fler att börja.
- Ett ridhus i Rengsjö.
- Att som privatryttare få tillgång till belyst ridbana el ridhus.
- Som sagt mera kurser och annat som kan locka fram fler ryttare att bli intresserade.
- Ungdomen.
- Att ha öppet hus eller typ ”hästens dag”.
- Hästmässa, hästival.
- Säkerhetsfrågor.
- Att få reseersättning vid tävlingar.
- Försöka få tillbaka ”hobby hästen” inom travsporten, kostnaderna är för dyra för hästägarna.
- Mer information om hur viktig hästhållningen är för arbetsmarknaden och bönderna. För dem gäller det i form av foderförsäljning, att kanske fler bönder skulle ställa om sin areal till vall – höförsäljning.
- Organiserad verksamhet och kurser i vagnskörning så som dressyr, resition och maraton. Detta saknas i dom här trakterna.
- Fler tävligstillfällen, mer evenemang där vi visar upp oss.
- Bättre bevakning i media. Påverka jordbruksverket att ta bort tvånget att bara av verket anställda veterinärer får ridtävlingar – höga kostnader. Billig uppstallning vid ridtävling. Bokar till självkostnadspris.
- Ett erkännande av hästnäringen gentemot annan djurhållning.
- Bättre samarbete ridsport-travsport. Vi har mycket att lära av varandra.
- Mera jippon typ hästens dag, parad osv.
- * Större bidrag, * ta tillvara på alla inom ridsporten, utbildade personer (ex från SvRF, Strömsholm, Flyinge).
- Fler sponsorer, mer bidrag till ridskolor från kommun och stat.
- Skyddet av dem bör framhållas/aktivt arbetas fram på alla sätt – transporter inte minst. Alla avåkningar p.g.a. stressfarter också hos oss.
- Mer tävlingar för t-märkta hästar.
- Ridleder: kollektiva hyrstallar för privat hobbyhäst (t.ex. vid högskolan) med ridbanor. Kommunen kunde stötta ”bo med häst” och upplåta mark och profilera Gävle på det sättet för att locka hit stockholmare som pendlar till jobbet i Stockholm.
- Åkning i terräng med sjöar och vackra utsikter.

- Mer träningsmöjligheter med annonsering.
- Flera olika aktiviteter t.ex. ponnytrav och voltige.
- Det borde vara lättare att köpa gamla ”gårdar” (lantbruk) som det är nu köps marker av penningstinna människor som ej bor på orten och gårdarna (husen) förfaller och tomma ödehus blir resultatet. Låt gårdarna om än avstyckade leva vidare.
- Ett samlat hästcentrum där man kan lära av varandra.
- Uppvisningar, utställningar.
- Bidra och satsa mer.
- Få fler killar att börja rida.
- Det borde finnas ”hästhållning” i Gävle.
- Såg åt killar å börja rida.
- Översyn av små skogsvägar för framkomlighet med häst, som sjukgymnastisk (i många fall) hjälp. Terapisyfte (psykosocialt).
- Just som sjukgymnastik och rent socialt är hästar helt outstanding.
- Bättre stöd till ridklubbarna. Hjälp dem med både pengar och ekonomisk rådgivning. Titta på hur framgångsrika klubbar arbetar, ta lärdom av detta.
- Visa mer av körteknik inom skogskörning ex. Där bl.a. samspelet är mycket viktigt, så också samspel inom andra discipliner.
- Belysta ridvägar.
- 1) En årligen återkommande långritt (se Stigman Sotes Ritt) som förknippas med länet. 2) Utveckla en kanonfin ridled! (genom hela länet).
- Förbättra Hästivalen i år var den extra TUNN.
- Bättre uppföljning från massmedia.
- Fler tävlingar inom t.ex. körning och fler dressyrtävlingar för NSV-hästar, Knabstrup, fjording och dyl. Hästsporten borde synas mer i media.
- Fler ridhus, söderut finns det ridhus i varje by. Här i Norrland får man åka långt för om möjligt få en tid i ridhus.
- Att fler ryttare och bönder samarbetar bättre med varandra för att kunna rida mer ut i skog och mark och mer beten.
- Visa mer ridsport i TV. Mer reklam i media.
- Närmare hovslagarutbildningar.
- Att företag får rabatterade ridlektioner eller annan del av hästhantering.
- Förutom reklam. Clinics i olika grenar av duktiga ryttare, kuskar, sadelmakare osv.
- Mer ideellt arbetande föräldrar för man kan tro att många ungdomar är föräldralösa, lämnar de som till en ungdomsgård.
- Tidningarnas bevakning av hästsporten är urusel. Bearbetning av sportchefer? Bjuda in dem på nåt tjosan?
- Mer ungdomsverksamhet, mest på körsidan.
- Avelsinriktad rådgivning så att vi kan köpa häst inom vårt län. Bli konkurrenskraftiga. Saluhästvisningar. Mer föreläsningar!
- Mediebevakning av kunnigt folk, uppmärksamma framgångsrika uppfödare av tävlingshästar. Kunskap avseende avel.
- Få hästen accepterad som övriga djur vs EU-stöd osv.
- Ridleder.
- Clinics inom alla discipliner, med välmeriterade instruktörer som kan dra folk från ”hela” landet och därmed knyta nya kontakter och ge nya samarbeten med övriga landsändar. Ju mer olika erfarenheter man får dess bättre.

- Många ungdomar, främst tjejer har en bra sysselsättning tillsammans med sina eller ridskolornas hästar. Hästar är lika med gemenskap, glädje, ansvar, mognad och utveckling.
- Hudik horse show saknar jag. Mera artiklar i tidningar om ridsport, islandshästar. Mycket om trav i tidningarna redan.
- Mer reklam om hästar, mkt tävlingar på TV.
- Marknadsföring satsning för barn och unga särskilt satsning mot pojkar. Kanske westernridning skulle passa pojkar bättre än traditionell ridskola.
- Bra bidrag till klubben så att en fräsch o inbjudande anläggning lockar till ”reklamsatsare” och att tävlingar fungerar bra vad beträffar underlag o annat som har av betydelse för trivsel mot tävlingsdeltagarna så att de kommer åter.
- Arbetsgrupp som kunde se över hästhobbynäringen ur ett perspektiv jämställt med djurhantering inom lantbruk för att kunna åtnjuta EU-bidrag och andra subventioner på samma sätt som bönder och andra djurhållare. Att veterinärvård och hovslagerikostnader m.fl. omkostnader gick att hålla ner!
- Informera kommunen om hur viktig ridskolan är för barn inte bara för ridskoleutbildning utan även som fritidslokal/sysselsättning. Den ska vara öppen för alla. Idag stängs vissa ute p.g.a. höga ridavgifter. Lägg mer pengar till ridsporten så att alla har möjlighet att delta. Idag är kön till ridskola 3 års väntan!!!
- Skulle vara roligt om det skulle ordnas fler distansritter, inte tvunget i tävlingsform. Bruksridning skulle vara nyttigt för fler hästar.
- Att få en ridled som man kan nyttja på ett enkelt sätt med övernattningplatser med tillgång till hagar. Detta är ett fint landskap och skulle kunna locka turister.
- Kurs i propositionsskrivning för sportcheferna.
- Mer plats i media, egen tidning i länet? Det händer så otroligt mycket m häst i alla olika nivåer och grenar/discipliner. Vore kul med något lokalt.
- Försök samla ihop de yngre i vårt län, på fler olika platser. Gör så att de kan gå på olika kurser inom hästfronten och ha inte ockerhöga priser.
- Upplysta ridbanor.
- Utbyten mellan stall och klubbar. Tävlingar.
- Samma bidrag som gäller för andra betesdjur.
- Ut med information o artiklar i media. Framförallt på lokal nivå. Ord så fler inspireras.
- Höja statusen på hästar – jämställ dem med andra djur vad gäller stöd – EU-stöd mm.
- Utbilda vuxna och barn i hanterandet av hästen, det är ridskolorna och travtränarna dåliga på. Typ ett ”körkort” innan man köper hem en häst.
- Mer prispengar.
- Någon form av veterinär som alltid finns tillgänglig att åka ut och titta på eventuella anmälningar om sjuka djur som djurägaren själv inte ser. Alltså om någon vet att en annan har en sjuk häst, men hästägaren själv inte fattar det, då är det ju ingen ide att ringa till någon ”djurskyddsinspektör” så länge inte hästen är fullt ut vanvårdad. Men då vore en sån person bra att ha som kan åka ut och påpeka för djurägaren att t.ex. hästen är så sjuk att han måste under veterinärbehandling.
- Med körskola med brukshästar.
- Ge folk möjlighet att få en inblick i tränares verksamhet, stora som små., trav som ridning, genom studiebesök, tidningar eller liknande. Detta för att öka motivation, kunskap och intresse.
- Mer profilering i media, framförallt ungdomstravet där inskolningen är viktig.
- Ungdomsverksamhet.
- Ungdomsverksamhet.

- Försöka göra den billigare –dyr sport.
- Mindre avundsjuka.
- Fokusering på ponnytrav och övrig ponnysport.
- Mer samarbete mellan ridsport och travsport.
- Större samarbete med förening och kommun.
- Satsa på ungdomar.
- Finland har EU-bidrag på kallblod, som utrotningshotad ras, trots att de har fler än Sverige och Norge tillsammans. Dela ut bidrag även i Sverige. Det vi rättmätigen förtjänar.
- Fixa fram bidrag till ridskolorna så man kan sänka ridavgifter.
- Visa positiva sidor av hästsport, sociala samvaron, avkopplingen, tävlingsmoment det finns nåt för.
- EU-bidrag, hästsporten-näringen håller snart hela Norrland öppet ensamt. Hur många människor sysselsätts, direkt och indirekt?
- Beskattning.
- Bilda föreningar ut i byarna, för både rid och körhästar. Satsa på familjer, ordna utflykter och sammankomster. Det behöver inte vara tävling.
- Mer hästjippon ovan för Söderhamns region (norrut).
- Större rid/kör möjligheter, underhåll på väggarna som man kör på (pengar).
- Fler möjligheter för privata ryttare att kunna träna i ridhus och på ridbanor. Ridskolornas ridhus och banor är alltid fullbokade av elever och inhyrda privatryttare.
- Mer pengar till vardagstravet.
- Tjejer i trav branschen får inte lika möjligheter som killar.
- Tydliggöra nyttan av hästsporten, så att alla landsbyggsboende får klart för sig nyttan. Om folk skall vilja bo på landsbygd är hästhållnings möjlighet viktigt.
- Slopad moms på professionell hästträning. Förmånligare avtal med staten.
- Högre prispengar i tävlingar.
- Allt ska inte vara så dyrt, speciellt licenser och startavgifter.
- En fin och bra terrängbana för häst i Hälsingland närmsta finns i Bollnäs, Hofors, Östersund och Härnösand.
- Ut och prata om den, mer stöd av media t.ex. TV. Mer stöd inom kommunal verksamhet för att pressa ner priser (en dyr sport).
- Fler nationella/regionala tävlingar i hoppning.
- Mer stöd till ridklubbarna från kommunerna. Tjejsport som måste få synas mer. Mycket viktigt!
- En bra terrängbana, fler ridhus, ta bort alla dyra avgifter för ridklubbar till distrikt och förbund, så ridklubbar kan sänka kostnader på ridlektioner, ge sponsring till tävling och utveckling av ekipage istället.
- Att ridsporten gavs samma ekonomiska möjligheter som övriga sport, fotboll, hockey handboll t.ex.
- Mer uppvisning som lockar folk. Kurser i olika slag.
- Försöka slå ihop alla ridskolor i Gävle. GRS, GPK, GFRK till en enda stor anläggning. Ordna utbildningar som har samråd med högskolan. Veterinär, stallyrken, ridlärare, kusk mm.
- Ridhus i Hedesunda.
- Mer prispengar.
- Bättre utbildnings möjligheter för fälttävlansekipage i Gävle trakten. Nu finns endast 1 tränare!

- Billigare start, licensavgifter.
- Häst festival som det var förr i H- vall.
- Fortsätta med evenemang typ Hästival och gå över gränserna med trav och galopp och ridhästar.
- Mer information till beslutstagarna om de positiva effekter hästsporten ger ungdomarna. Meningsfylld fritid etc.
- Flera tillfällen för ungdomar att komma i kontakt med trav/ponny även ute på landsbygden inte bara vid Gävle travet.
- Att visa hästen mera vid olika evenemang, t.ex. ridning, dressyr och körning, lastning av häst.
- Under rubriken ”Hästar som tillväxt” borde det gå att få alla 10 kommunerna (Kommunstyrelserna?) intresserade.
- Att bidra med samma sorts aktivitet på trav – bana som det är på ridskolan dag- + kvällstid med hästar och anställda.
- Ett kommunalt träningscenter där man tillsammans kan träna och utveckla hästen (i trav) nu finns det ridskolor men vi andra får åka långt för rationell träning.
- Att göra en hemsida med alla Gävleborgs hästföretag och föreningar, utbildningar osv. En samlingsplats på nätet för Gävleborgs hästägare.
- Visa hästsporten mer i media – TV – TIDNINGAR på bra tittartider.
- Informera alla vad som är på gång.
- Arbeta för att få de ”gamla uvarna” att förstå att det blir mer och mer hästar = foder, beten, stallplatser. Lyft fram handikappridning – körning. Utbildningar för detta.
- Mer utbildningar tävlingar, clinics etc. mer öppna ridskolor för allmänheten, vissa vågar nog inte åka och kika på ridskolorna p.g.a. den ibland lite negativa attityden till nya människor. Se till att det blir möjligt att få bidrag för betesmark till hästar (som i Finland).
- Då de är en dyr hobby skulle inte bidrag skada! Lite mer westernridning norr om Dalälven.
- Öppen gård, när man berättar om olika grenar och visar med ryttare och häst. Och man låter andra prova på att rida lite.
- Fler hästaktiviteter (inte bara tävlingar för de närmaste) som ger möjlighet att visa upp alla typer av hästar och där alla typer av hästintresserade och hästägare kan träffas.
- Mindre skitprat.
- Bättre utbyggda ridanläggningar (ridhus och utomhusbanor). Positivare syn i kommunledningen (på hästsport). Större möjligheter till kval. Träningar (och tränare).
- Satsa mer på ridklubbarna.
- Ett fristående ridspritcentrum som INTE knyts till någon ridskola. Ska ligga centralt typ Kungsbäck.
- Kurser eller föreläsningar.
- Samarrangemang med andra. Lika villkor som övriga sporter.
- Massage, homeopati.
- Reportage om hur bra hästsporten är för människans välbefinnande.
- Mera pengar.
- För egen del skulle jag tycka att det vore ett lyft att få en allmän ridbana eller ett ridhus här i Hamrånge, som man kunde få hyra in sig på.
- Mer islandshästinriktade aktiviteter.
- Mer islandshästar. Islandshästarna ska få ta större plats. De ska tå synas mer.
- Fler ridbanor och anlagda ridvägar.

- Skapa en gemensam ridanläggning för alla klubbar, Gävle med omnejd – exempelvis på Johanneslotsområdet.
- Det behövs elljusspår för ridning.
- Det behövs större gehör från allmänheten. Hästarna håller på att trängas bort av nybyggda hus.
- Lag ändra, rucka på för stränga regler.
- Ett större och aktivare hästivaler, kurser mm.
- Ridled, körled.
- Rid och körleder.
- Mer reklam om hästar, positiva. Mer på TV! T.ex. från Globen osv.
- Att staten ser hästen som en tillgång – att ge hästägare skattelättnader.
- Miljövänlig för att hålla landskap öppna.
- Återgång till skattefria hobbyhästar.
- Möjlighet till mer naturäventyr förutom islandshäst. Inbjudan till öppna travhelger eller ridhelger (prova på för vuxna).
- Kuskutbildning.
- Höj prispengarna i vardagstravet mera ponnylopp så att ungdomen lockas att börja med hästar. Ta bort beskattningen av vinstpengar inom travet för hobbyverksamhet.
- Fler kurser western.
- Ekonomiska stöd likt de stöd som erhålles för annan djurhållning. Utbildningar av verksamma inom travsporten. (allmänkompetensen måste höjas).
- Kurser i: hur man startar sitt eget företag med sin egen travverksamhet. Obs! i liten skala. Kombinera det med något annat kanske.
- Satsa mer på vanligt hästfolk och inte enbart ridskolefolk och inte vill ha ridlektioner på ridhus. Delvis transport problem och delvis så räknas inte våra hästar på ridklubben (dålig stämning).
- Mer arrangemang med hästar typ körtävlingar, brukskörning – ridning, premieringar, salvhästvisning, westernridning, barockridning, handikappridning, turridning.
- Högre prispengar och uppfödarpremier.
- Bättre ridvägar så vi slipper rida i trafiken.
- Bättre prispengar.
- Större krav på de prof. tränarna på Gävletravet. Dom har inte sämre hästar än andra. Släng ut gamlingarna som tar plats för yngre och bättre amatörer. Rena pensionsföreningen som bara tar plats för andra hästar.
- Hästens dag, uppvisningar av olika hästraser, olika sätt att utöva hästsport, lek, tävlingar på olika ställen inom Gävleborgs län.
- Välskötta hästar och hästgårdar, trevliga och respekterande hästmänniskor. Vanligare med träning för duktiga instruktörer.
- Hästhantering.
- Högre prissummor på tävlingar.
- Mer samverkan mellan olika kategorier, för att få större förståelse för olika grenar, positivare attityder till varandra.
- Bättre uppföljning hos tidningarna.
- Prispengar är för dåliga, skatten för hög till staten.
- Flera hästsportsutbildningar på kvällar, helger. Även föreläsningar och kortare kurser.
- Synliggöra den mer. Utökade ekonomiska resurser behövs (ex till fler ridhus). Sitter själv i styrelsen för en ideell förening där vi kämpar för att få ex belysning & staket (säkerhetsfråga!) till vår ridbana i Hemlingby (Gävle).

- Flera stora arrangemang (typ Hästival i Gävle eller som hästmässan i Hudiksvall för några år sedan).
- Ja, samverkan med media typ lokala tidningar, TV. Även på små arrangemang.
- Massmedia och inte bara vid tävlingstillfällen, Kanske någon slags kampanj, men fråga mig inte om vad!
- Markerade ridleder/ridvägar, vintertid plogade ridvägar.
- Bättre samarbete mellan olika grenar och större mediabevakning – men då måste vi också utbilda vår publik!
- Mer bidrag till ridskolor, för att sänka ridpriserna.
- Större ridhus, även fler ridhus. Högre lön med bra arbetsmiljö för stallpersonalen och ridlärare. Kontinuerlig utbildning för dessa. Ordna fler tävlingar och entusiasmera ideellt arbete på tävlingarna.
- Att handha hästen på hästen villkor att kommunicera på hästens språk.
- Mer träffar inkl hästar för samvaro, träning och utbyte av erfarenheter OBS! körning, ridning och westernridning tillsammans.
- Rid- och körleder genom länet i första hand nordlig-sydlig riktning med historisk anknytning.
- Jättevackra rid- och körvägar som förbinder kommuner och län.
- Öppna rid- och körvägar som sammanbinder kommun och län.
- Bättre ridvägar som är iordninggjorda av kommun speciellt kring ridskolorna så då växer det upp fler stall kring det närområdet.
- Långa ridleder utmärkta på kartan med beskrivning av framkomlighet + sevärdheter.
- Alla klubbar borde samarbeta mer även gränserna, western/dressyr/körning/hoppning/islands. Kanske större events som en ”hästvecka”
- Mer publikvänliga tävlingar.
- Sälja beg. o nya hästtillbehör. Ev. avel.
- Större samarbete mellan ridklubbar, gemensamma kurser osv. fånga upp ”buskryttare”.
- Att vi försöker påverka kommunledningen hur viktigt det är med hästsport och inte bara vanlig idrott. och att det blir en mer jämställdhet emellan killar o tjejer.
- Fler platser för nybörjare.

Fråga 31: ***”Om du skulle starta ett företag inom hästnäringen, vad skulle det i så fall vara?”***

- Finns redan.
- Är redan ett företag, har egen avel, har sålt bl.a. till Danmark.
- Alternativ behandling för hästar (chiropraktik, massage, akupunktur osv.). Letar redan efter skola de flesta är ju privatutbildningar och finansieras inte av CSN, tyvärr.
- En träningsanläggning med ridhus.
- Skulle vilja starta en 4H gård med olika djur för barn el ungdomar med problem.
- Travtränare.
- Jag startar i höst en hästhomeopatutbildning.
- Mindre gård för uppstallning av fölston och unghästar, ev. hästtransportföretag.
- Träning av travhästar på amatörnivå, ej med proffslicens.
- Har redan travhästbolag.
- Bedriver det redan.
- Travsport + ridsportbutik.

- Turism.
- Travträning. Turist och bruks. Rehab.
- Rehabilitering – konvalecensvård.
- Travstall blandat med olika ridhästar med möjlighet för barn och ungdom med problem som kan komma och prova på det mesta i stallet och runt omkring.
- Helhetssyn – samarbete/koordinering mellan yrkesgrupper eller Omskolning av f.d. travhästar eller Pensionärshem.
- Tävlingshästar.
- Hästträning, massage.
- Vilohem för trötta hästar att få ha det bra en tid och sen komma igen som trav- eller ridhäst.
- Uppfödning/uppträning.
- Tränare, massage.
- Har redan i mindre skala på hobbynivå. Sadelmakeri, kan tänkas även homeopati etc.
- Har redan företag – hovslageri.
- Travshop, hovslageri.
- Travträning, uppfödning.
- Träna konvalescenter.
- Hovslageri.
- Har en ridsportbutik.
- Handikappridning.
- Har företag; sysslar med avel (nordsvensk travare) samt arbetar som hästmassör, säljer även hästhälsoprodukter över Internet.
- Hästmassage kombinerat med träning och rehabilitering av olika hästar.
- Köra in och träna unga travhästar.
- Jag har företag inom hästbranschen; träning rehabilitering och behandling av hästar och även lite fritidsaktiviteter.
- Enskild firma.
- Avel.
- Travtränare på amatörnivå.
- Affär/sadelmakeri eller kursgård.
- Kallblodsavel, trav.
- Avbytartjänst.
- Träna hästar inom travet o ridsport. Ev. alternativa behandlingar, kanske egen uppfödning.
- Träna travhästar samt ta emot hästar som konvalescent/behöver byta miljö för att må bättre.
- Antingen syssla med konvalescenthästar eller att köra upp grundkonditionen på unghästar åt stortränare.
- seminstation, avel.
- Inskolning och körning av unga hästar.
- Dressyrträning, avel.
- Unghästträning eller kanske miljöombyte för bantrötta hästar och konvalescenter.
- Utöka stallet med fler hästar.
- Turistkörning släde/vagn133. Är redan equiterapeut.
- Har företag som alternativbehandlare (equiterapeut).
- Träning av travhästar, boxuthyrning.
- Kurs, föredrag, träningar och tävlingsanläggning.

- Någon form av alternativ behandling av häst.
- Jag skulle starta turridning på nordsvenskar. Vi har mycket bra förutsättningar där jag bor, fina ridvägar, stora hagar och plats för att bygga fler boxar.
- Travtränare.
- Hästträning, konvalescentcenter, ”hemma hos” utbildning om t.ex. hästhållning och dyl.
- Har egen rörelse.
- Jag är utb. massör och hovslagare skulle tänka mig att syssla med massage på hästar.
- Har redan enskild firma; tävlingshästar och russavel.
- Jag funderar på att sluta p.g.a. ekonomin.
- Avel.
- Betrakta hästen som en vårdare av öppna landskapet som övriga betande djur när det gäller EU-bidrag.
- Travhästföretag.
- Jag är travtränare!
- Travtränare.
- Uppfödning och inkörning.
- Avel.
- Utbildning av hästar.
- Skogskörning.
- Travtränare och igångsättning av konvalescenter där ridträning ingår.
- Rekreationsstall för trötta, slitna travhästar, samt avel.
- Träna travhästar.
- Uthyrning av stallplatser och bete, utbildning.
- Slakteri för häst (billig råvara, dyr färdig produkt).
- Har redan, har stallplatshållning, konvalescenthästar trav, även viss träning.
- Har Trönö hästuppfödning.
- Konvalescentstall, ta emot sådana hästar och träna upp dem igen, så att dom kommer till start.
- Avel m varmblod.
- Körning i skogen och turistkörning.
- Uppfödning och avel.
- Miljövänligt skogsbruk, använda hästen på kortare skogskörningar.
- Uthyrning av bete, försäljning av strå- och kraftfoder.
- Beteshästar, konvalescentcenter.
- Har redan enskild firma inriktad på avel av nordsvensk travare.
- Travsporten.
- Travtränare och kusk.
- Ett ställe för hela familjen att komma och trivas på med kor, getter, höns, kaniner och givetvis ridturer-åkturer för liten o stor med fika i det gröna.
- Något med avkoppling, turridning med god mat t.ex.
- Turridning.
- Boxuthyrning, beten, konvalescenter, inhyrningar när folk åker på semester osv.
- Skogsbruk.
- Avel, hovslagare.
- Sadelmakeri.
- Brukskörning o skogsritter med nordsvenskar.
- Försäljning av begagnade hästsportsartiklar.

- Prova på turridning och att vara med hästen. Vill vända mig till människor som gärna skulle vilja prova att rida men som tvekar p.g.a. rädsla eller okunskap.
- Trav + uppfödning.
- Eget utbildningsstall av hästar och ryttare.
- Ridskola.
- Frilansare som tränare och ridlärare.
- Inkörning: 1) unga hästar 2) äldre hästar.
- Konvalescentvård, helinackordering för privatägda islandshästar.
- Har redan westerninriktat företag.
- Stuteri, tillridnings/träningsanläggning.
- Ridskola, privatuthyrning.
- Uppfödning av araber och appaloosor. Träning och inridning av ung- resp. problemhästar.
- Hästpensionat.
- Horsemanship. Lära barn och ungdomar om närmandet till hästen, som inte bara är ridning eller trav.
- Avel, uthyrning, utbildning.
- Stuteri.
- Ridhästuppfödning och försäljning.
- Stimulering och uppmuntran för användandet av hästen i skogsbruket. Framför allt första och andra gallring!
- Ridskola.
- Rida andras hästar och tävla dem, när de inte har möjlighet själva. De kanske åker bort en längre tid.
- Jag är för gammal, är pensionär.
- Det skulle nog bli avel och inridning.
- Hovslageri, hästpratare.
- Man: Tävling, Kvinna: uppfödning.
- Hö, kraftfoder eller strö (spån) – handlare (då tjänar man pengar).
- Konvalescent och uppträning av skadade hästar, simhall med massör, solarie och alternativvård (hälsoinstitut).
- Hästtandläkare.
- Träning i mindre skala med uppfödning.
- Träna travhästar.
- Alternativbehandlingar av skador hos travhästar.
- Trav och avel.
- Utbildning och försäljningsstall. Dessa finns nu alldeles för långt bort.
- Hästuppfödning eller ta hand om vanvårdade hästar.
- Ridsport, travsport.
- Travträning.
- Sälja hästmaterial.
- Uppfödning/avel av travhästar i träning eller konvalescentverksamhet.
- Travsporten.
- Driver redan eget verksamhet med brukshästar.
- Körning med arbetshäst typ turistkörning, slädturer.
- Hålla på med körning: högtider, turister, skog, uppvisning av brukskörning, uppfödning av brukshästar.
- Bedriver redan hästnäring.

- Travinriktning.
- Travhästar eller 4H gård, ponnyridskola. För barn upp till 6 år som ej ridskolan tar emot.
- Foder, rådgivningsservice, tillridning/utbildning av ponnies.
- Inom tävlingsområdet.
- Fullborda/återuppta forböndernas leder vars brottstycken sedan kort tid tillämpas i z, w, y län. Skästra, Loos, Orsa, Knäda, Ockelbo, Leksand, Klövsjö m.fl. mot roros, z+w län ha mest utvecklat detsamma. Vilka ofta gällde även kyrkstigar – undersvik – övergalven – båt lånbo – alfta.
- Fullblodsuppfödning.
- Småskalig travavel alt inackordering för (träning eller) rehab av travhästar och vilohem för stressade stockholmare med ”djurterapi” i frisk skogsmiljö med badplats för häst och ryttare.
- Skogskörning en del lantbrukskörning.
- Avel.
- Uppfödnings och träningsstall.
- Uppfödning.
- Travträning och turkörning.
- Travträning och turkörning.
- Konvalescent och träningsstall ev. avel.
- Att föda upp unghästar och utbilda 4-6 år.
- Ålderdomshem för gamla eller vanvårdade hästar.
- Avel – stuteri.
- Avel.
- Jag skulle inte starta något sånt.
- Driver redan inom inkörning av hästar.
- Handikappridning.
- Har en dröm om att bygga upp ett stort stall och hyra ut boxplatser. Att göra i ordning ridvägar för långturer på ca 10-15 mil i vacker miljö.
- Uthyrning av transporter och försäljning av foder. Lantmännen har i princip monopol på marknaden och det är aldrig bra.
- Efter ev. utbildning: friskvård, homeopati, massage, stretching.
- Turridning i skog och natur. Önskvärt med röjda skogsstigar och mjuka ridvägar.
- Turridning.
- Inackordering ev. grundhantering och basics enligt horsemanship – inriktad mot westernridning.
- Hästskötarekurs för föräldrar turridning pappa-barn.
- Islandshästridning, utbildning träning av islandshästar.
- Inte aktuellt.
- Träningsstall för dressyr.
- En mindre ridskola med inriktning på barockridning och körning. Kanske också avel i mindre skala.
- Ett uthyrningstall med boxar + ridhus Kanske ta emot hästar på lösdrift t.ex. sto med föl.
- Avel.
- Turridning.
- Ett tillridningsstall för fullblod som behöver komma ifrån galoppbanorna och skolas om till ridhästar.

- Turridningar.
- Turridning och handikappridning. ”riddagis”.
- Utbildningsstall till ekipage.
- Något med barn, skola. Få barn att röra på sig. Någon slags gymnastiklektion för barn fast på hästar.
- Tränare och beridare.
- Läkarmottagning med ”idrottshäst” inriktning. Rådgivning mm.
- Köra med häst i skogen i egen skog och på entreprenad. Kanske även köra folk i vagn och släde.
- Equiterapeut, massör eller dylikt som har med hästens välbefinnande att göra. Något som ridskolehästar och tävlingshästar skulle må bra av.
- Rekreationsplats för ”jobbtrötta hästar”.
- Har egen uppfödning i form av eget företag.
- Veterinärklinik.
- Uppfödning av ridhästar där avel med ett bevisat prestationsblod har använts. Kunskap om minst tio generationer på mödernesidan.
- Uppfödning och kursverksamhet.
- Har eget företag.
- Arbeta som hästfysioterapeut (snart klar med min utbildning).
- Avel, unghästuppfödning, islandshästar.
- Har ett företag. Föder upp Quarter, Paint och islandshästar samt travhästar privat.
- Islandshästavel.
- Hoppningsinriktat.
- Utbildningsstall eller avel.
- Hästhantering, horsemanship/träning, dressyr.
- En liten verksamhet med hästuppfödning. Där jag själv med viss hjälp skulle utbilda hästarna innan de säljs.
- Tillridning av ponnyer för utbildning och försäljning.
- Turridning.
- En ridskola till för barn som rider ponnys.
- Är nog inte aktuellt men kanske uppfödning av bruksnordisar eller russ.
- Fritidsavel.
- Avel.
- Helgläger med egen häst – lär dig leka och ha kul med hästen.
- Typ av massage eller något sådant.
- Lite ”spa-liknande” ställe där folk kan vila upp sig – bli ompysslade, äta gott, hästar utanför ”fönster” och få rida i ett avslappnat tempo (inte träningsrelaterat).
- Kulturrutan brukshäst.
- Utbildnings- försäljningsstall.
- Stuteri – för ponnys. Med egen hingst/hingstar, 2 raser. Utbildning och inkörning, tävla andras hästar i hoppning och körning.
- Hyra ut häst ev. stallplats.
- Handikappridning.
- Avel och stall för in- och tillridning av hästar och ponnyer.
- Sälja ridhästar.
- Foderrådgivning.
- Uppträning av travhästar. Omhändertagande av konvalescenter.
- Foderförsäljning-rådgivning.

- Hyra ut stallplatser ev. uppfödning ev. turridning.
- Travstall.
- Turridning och körning.
- Med körskola med brukshästar.
- Avel.
- Inkörning och uppfödning av unga travhästar.
- Konvalescentstall och inkörning av unghästar.
- Försäljning av travsportsartiklar, skor, foder, uthyrning av hästtransport.
- Problemhästar att ta hand om, lära om dessa djur.
- Travsport.
- Driver företag.
- Konvalescent och utbildningsstall att ta emot unghästar o även problemhästar för fostran o utbildning.
- Riktat mot turism. Häst med trilla, turridning, kurser med skogskörning mm.
- Jag skulle starta ett hästcenter för hästar som behöver träning.
- Försäljning av travartiklar; skor, FiberGi mm.
- Har hovslageri och hästmassage + övrig hästhantering i rörelse redan.
- Uppfödning.
- Travstall, hästsportutrustning.
- Det har jag redan gjort, travtränare.
- Uppfödning från unghäst/träning travhästar.
- Avel.
- Avel.
- Kommer inom kort att starta företag såsom varande friskvårdare och hästmässor och blivande djurhomeopat.
- Travrörelse.
- Träna upp hästar till start (trav).
- Travhästar.
- Hantering utav problemhästar/horsemanship.
- Konvalescenter, uppträning.
- Att ta hand om konvalescenter.
- Omhändertagande av konvalescenter och uppträning av dessa.
- Inom travsporten.
- Unghäst träning.
- Uthyrning av stallplatser.
- Unghäst träning och inkörning.
- Konvalescent träning av travhästar.
- Travtränare.
- Tävling och träning av travhästar.
- Uthyrning av häst och vagn till föräldrar som vill kunna medfölja sina ridtokiga barn på deras utflykter, till häst ut i naturen. Eller egna turer.
- Träning av travhästar.
- Travsport.
- Skulle jag vinna pengar så skulle jag börja med hästar för allergiker lite uppfödnings planer kanske man har ändå. Eller hästsport katalog men saker som finns utomlands.
- Travtränare (men då måste STC sluta med sitt monopol system inom travsporten).
- Uppfödning av Quarter/Paint hästar, samt instruktör i Westernridning.

- Har snart gjort mitt inom hästnäringen.
- Konvalescent hem och omplaceringsstall av misshandlade och vanvårdade djur.
- Avelsverksamhet, hästarna jag har är mor och dotter.
- Trav.
- Unghästträning och inkörning.
- Beridare, älskar att köra in unghästar och rida in unghästar.
- Ej intresserad i dagens hästsport som mer och mer blir en krisbransch.
- Konvalescentstall, eller uppfödning = hingststation.
- Banbyggnadskonsult.
- Stuteri.
- Lektioner, turer med islandshästar.
- Turistturer med häst och släde vintertid, även vagn sommartid.
- Skogskörning.
- Försäljning/till ridningsstall.
- Sadelmakeri.
- Hästbutik, försäljning av allt från hästskor till kraftfoder.
- Tillbehörs butik.
- Att sköta en eksem häst och att förebygga eksem.
- Avel.
- Tävling, utbildning och försäljning av hopphästar i synnerhet.
- Uppfödning, inkörning och inridning.
- Avel och utbildning, även konvalescent och igångsättning av dessa.
- Träning för problemhästar, hantering och körning.
- Ridning för handikappade, habilitering, rehabilitering för t.ex. strokepatienter.
- Avelsverksamhet.
- Är redan utbildad massör med människor, skulle vilja utbilda mig till hästmassör och ev. starta ett företag.
- Skogskörning.
- Hästival borde kunna samarbeta med travet för större utrymmen för ex. banor innanför travbanan. Bollnäs PS och travet i Bollnäs har ett sådant samarbete vilket är mkt bra.
- Förs av transporter och spån. Dressyrträningar.
- Ett stuteri.
- Uppfödning, tillridning.
- Avel.
- Tränings – tävlingsstall.
- Vet ej.
- Inkörning av hästar helst ung hästar.
- Stall Fluxen. HB.
- En del uppfödning och tillridnings och utbildningsstall.
- Som amatörtränare inom travet och inriktning på avel.
- Konvalescent platser när vi hittar gård att köpa.
- Ridskola med shetlandsponny.
- Stall för konvalescenter eller fölmärrar.
- Hovslageri.
- Tränare av travhästar. (om inte STC: s monopolregler var så restriktiva).
- Träna travhästar.
- Rehab för skadade hästar som ska tillbaka.

- Träning av travhästar, inkörning av travhästar, rehab av travhästar, betesuthyrning.
- Travstall, konvalescent – stall.
- Häst i skogen.
- Avel.
- Avel.
- Travhästar. Uppfodring och tävlingsverksamhet.
- Humant slakteri för hästar där man kan lita på att hästen får en värdig avslutning. Tänk själv om man behandlade t.ex. hundar på detta vis!
- Ämnar starta ett företag inom handikapp och rehab/äldrevård, turism.
- In- & tillridning av trav- och galopp hästar kanske… Eller konvalescenscenter.
- Handelsbolag, fördel skattemässigt.
- Privat ridskola där folk inte bara rider på ridbana och där inte hästarna gör som läraren säger utan lyssnar på den som rider. Utteritter varje dag.
- Jag skulle då starta ett akutstall och ta hand om hästar som mår dåligt.
- Utbildning, träning och ev. försäljning av rid-/travhästar.
- Det behåller jag för mig själv ett tag till!
- Finns redan.
- In- och tillridning av hästar.
- Avel av islandshästar.
- Inkörning av unghästar/Inkörning/Ridläger/Handikappridning. Det finns mycket idéer men det måste vara lönsamt. Bedriver avelsverksamhet med nordsvensk – olönsamt!
- Utbildning/träning av unghästar.
- Kultur och Turism körning.
- Uppfödning. Hästsportsaffär.
- Konvalescentstall.
- Stalluthyrning eller skogs- och jordbrukskörning.
- Skogskörning.
- Någon form av avbytartjänst.
- Islandshästträning, avel, lektioner mm.
- Foder rådgivning.
- En privathästförening utan ridskola.
- Mer kommunala bidrag även för att starta små föreningar.
- Mer bidrag - fångar tjejer.
- Hästdagis.
- Utbildning, laser akupunktur och annat.
- Uthyrning av boxar, även viss avelsverksamhet.
- Köranläggning. Hästhantering.
- Köranläggning, hästhantering.
- Uppfödare.
- Ponny, hopp.
- Travhästar. Träning gärna för de hästar som har tappat lusten/behöver ombyte i träning & miljö.
- Alternativ medicinare på hästar.
- Inom travet.
- Träningen av travhästar samt konvalescenter.
- Avelsarbete inom travsporten.
- Körutbildning.

- Har redan ett.
- Utveckling, träning, problemhästar.
- Inhyrningar av ston som är dräktiga samt unghästträning.
- Travhästar.
- Träning av unghästar och rehabilitering av konvalescenter.
- Hantering av unghästar (föl) det är halva inkörningen/inridningen. Skapar säkerhet och trygghet f. Häst och människa.
- Travverksamhet (massage kiropraktik och kontakten med hästen).
- Uppfödning travhästar.
- Här runt vuxna med omnejd finns underbar natur som fler skulle få chansen att se. Sture Brorsons finns här men någon borde satsa på turridning eller nåt.
- Har redan en travrörelse.
- Avel.
- Bedriver redan.
- Uppfödning.
- Skogskärring med häst.
- Avel.
- Uppfödning, träning av travhästar till försäljning vid 1,5 år åldern.
- Hästförsäljning – förmedling.
- Travhästar.
- Har ett handelsbolag för uppfödning av trav och ridhästar (svensk halvblod).
- Har företag inom travsporten.
- Försäljningsstall (hästhandel).
- Trav.
- Träning av travhästar, samt rehabilitering av konvalescenter.
- Är utbildad dipl. hästmassör och satsar på att starta ett företag inom den branschen.
- Horslageri och tandvård.
- Hästtransporter.
- Travstall och jag som tränare & ägare, handelsbolag.
- Avel.
- Kombinerat avel och tävlingsstall.
- Trav.
- Uppfödning av travhästar.
- Ett handelsbolag för mina travhästar.
- Slädfärder i kulturbygd på vinter. På sommaren vagn.
- Trav.
- Avel.
- Trav hästar, uppfödning och tävlingsverksamhet.
- Har företag inom hästnäringen. Tar emot konvalescenter (travhästar), skoning av häst och träning av trav hästar.
- Avel.
- Uppfödning.
- Inom avel och konvalescenter.
- Turridning – upplevelseturism, islandshäst.
- Veterinär, alternativ behandling, veterinärvård, hovslagare eller kanske ridskola i litet format.
- Stuteri avdelning.

- Travhästar.
- Aldrig.
- Travstall.
- Avelsverksamhet.
- Westernutbildning och shop.
- Har redan eget företag med 1 anställd inom travnäringen.
- Travskolor för yngre.
- Köp – utbilda –sälja ponnyhästar.
- Ta hand om hästar som far illa som blir misshandlade och hästar som ingen tar hand om.
- Travträning och tävling. Turistnäring.
- ”Secondhand” hästsportaffär.
- Driva ridskola.
- Tränare i dressyr.
- Träning av hästar och människor i westernridning.
- Möjligen ridsportaffär – annars helst som konsult inom marknadsföring/information för att hjälpa redan existerande företag.
- Skulle inte göra det utan mycket pengar, smalt område, stor konkurrens.
- Avel (Nordsvensk bruk/trav med inriktning på både körning/ridning. Samt grundutbildning av alla häst typer inkl markjobb.
- Träningsverksamhet, eller utb. av unghästar.
- Kursverksamhet i hästhantering. Körkort på häst.
- Bygga upp ett stort ställe med hyrboxar nära centrala stan.
- Hovslageri (men då måste jag vidareutbilda mig).
- Försäljningsstall.
- Kurser i säkerhet, säker hästhantering och natural horsemanship.
- Avel/uppfödning av ridhästar samt utbildning av unghästar till 4-5 års ålder.
- Avel och träning av ridhästar.
- Hästuppfödning.
- Hästsportbutik el foderleverantör (3 mil till närmaste).
- Utbildning för ryttare och häst på olika nivåer.
- Något inom Ardenneravel.
- ”Knatteridning”. Så att de som vill lära sig att umgås med hästar får lära sig hantering och respekt + känslan att sitta på en häst.

Övriga kommentarer:

- Har egen hingst, Ardenner.
- Det är tråkigt att det bara är ridskolor som har ridhus, för det är alltid upptaget på eftermiddagar och kvällar, så det är svårt att träna på vinterhalvåret.
- Trevligt att det genomförs en studie av häst ridningen.
- Eftersom hästen står i Medelpad besvaras ej fler frågor.
- En förhoppning är att det är hästen som ska stå i centrum inte vilken gren av hästsport eller vilken typ av häst man utövar den med.
- Bra projekt!
- Har varit proffstränare i 35 år till travhästar.
- Har för tillfället varvat ner med hästhållningen.

- Svaren gäller för hela familjen.
- Bra att ni gjort detta. Jag känner mig ofta dåligt behandlad av stat och kommun. Vi ska tydligen bara leverera ”totoskattepengar”, får aldrig någonting tillbaka i form av banor, träningsmöjligheter osv.
- Vi skulle önska att kommunen satsade mer på hästsporten genom rid- och körvägar.
- Jag har fått förfrågan om handikappridning, men i privat regi är det svårt med försäkringar och regler, så det lönar sig inte.
- Jag saknar kontakter med bra höleverantörer. Det borde skapas lite krav på dessa med att endast få sälja analyserat hör. Prisreglering och att kunna låsa upp sig på större partier. Kanske att bönderna går ut direkt till kunderna för att sälja hö.
- Jag tycker mig märka att många nya B-tränare saknar det här viktiga stall/hästkunnandet. Dom har missat den här viktiga biten med att det s.k. skitjobbet göra rent och allmänt kunna sköta sin häst. Hästen glöms bort.
- Skapa större förståelse, bättre attityder, minska kostnader och öka allas möjligheter. Vilket skulle ge en bättre miljö för både människor och hästar på alla nivåer.
- En typ av ringkedja till dom närmaste om man ska ta hem vet eller hovslagare. Man hör ofta att ”vet var hos mig i går, fan han skulle jag också ha haft” Tänk om man kunde ringa 3-4 gårdar runt om och fråga om dom också vill ha hjälp vad vi skulle spara tid och pengar.
- Roligt att det finns intresse för hästar och hästnäringen i länet.
- Hoppas att hästnäringen kan leva vidare trots att den blir motarbetad.
- Efterlyser samarbete med veterinär för hästarnas väl!
- Det borde vara mer kontroll på hästägandet i Sverige. Det finns för många hästar som far illa som ingen vet om.
- Bidrar gärna med fler synpunkter, bra initiativ det här!
- Det finns alltför många människor som vanvårdar sina hästar.
- Bra initiativ ni gör, hoppas det kommer ngt ut ifrån detta.
- Bra att någon satsar på hästen.
- Har inte haft häst på 5 år men svarar som det var när jag hade häst.
- Det är viktigt att människor blir utb. att hästen kräver både mat o skötsel och att det kostar pengar. Då slipper vi kanske att se magra vanvårdade hästar.
- Hoppas på ett lyft för oss alla inom hästsporten som drar ett tungt ekonomiskt lass. Vi föder många, vem föder oss?
- Mina svar kan vara lite undrande, men vår häst är uppstallad på en ridklubb och i boxhyran igår foder, bete, borttransport av gödsel osv.
- Bra att ni gör sådana här undersökningar.
- Tack gode gud för internet där man kan på diskussionssidorna ventilera de frågeställningar man har!
- Jag är verksam som egen företagare och inblandad i föreningen hästkraft hälsingland. Ansvarar för stall med 12 boxar men har själv 2 hästar. Jag skor själv och håller kurser i körning. Detta kan göra att svaren i formuläret kanske verkar lite konstiga ibland.
- Deltaganden hopptävling kostar ca 1500 kr/ häst + transportkostnader och kringkostnader.
- Vansinnigt med entré till Hästivalen! Festen är ej vad den varit. Kommunen borde satsa lite för att få profilera sig.
- Saknar ett humant hemslakteri med begravningsplats möjligheter.
- Lyft fram hästens förmåga att ge oss människor en lyckligare tillvaro.
- Vi bör av trafiksäkerhetsskäl få rida (varsamt) på cykelbanor.

- Det byggs så många inomhusarenor för fotboll och ishockey. Fler ridhus! Ridsporten är stor!
- Ridskolor borde satsa mkt mer på att förstå hästens språk, hantering från marken mm. Ridningen ska vara det sekundära fram till dess att man har förståelse för varför hästen gör si eller så och vad jag själv ”säger” med mitt ”språk” till hästen.
- Vi behöver en allmän ridskola i Strömsbro med grus t.ex. en förbättrad bana vid Kungstengsskolan med ljus.
- När det gäller tävlingsryttare efterfrågar jag mental träning! Kurs med en ledare på några klubbar. Tipps inför mörka vinterkvällar.
- Som hästägare vill man ha lite mark till huset man vill köpa. För det första är det svårt att få tag på det för det andra är det inte alla bönder som vill låna ut mark. Dom får bättre betalt att låta marken stå ett år eller fler från EU.
- Allmänna ridhus och ridbanor lite här och var som vi ”vanliga” kan utnyttja (såsom hockeyrinkar).
- Utbilda ponnyföräldrar för att de ska kunna påverka sina barn att hantera häst på ett riktigt sätt. Många barn struntar i de regler som gäller för hantering av häst. Istället måste en olycka till innan någon vågar säga åt dem. Hästar är inga leksaker.
- En förbättrad ekonomi hos ridklubbarna skulle kunna leda till ”lyxigare” ridhus med större dragningskraft på gemene man/sportutövare/press och motionärer. Är det inte trist att det näst största idrottsförbundet inte har större genomslagskraft i samhället? Är vi bara en klubb för inbördes beundran?
- Det behövs fler ridhus som ej är uppbokade av ridskolor. Dit tränare kan komma för att få fart på tävlingsverksamheten i distriktet. (se hur det är nedåt i Sverige).
- Att vara mera med sina barn och dela intresset med dessa juveler som växer så fort och vara med på tävlingar. Jag har erfarenhet av att ställa upp EN HELT UNDERBAR TID som vi inte ångrar men saknar fördom är stor nu 29 år och 23 år, två flickor.
- Bra att sådana här saker kommer upp. Kanske hästen får tillbaka sin status (istället för TV: n).
- Inom hundsporten går man in för att lära ut om hundens beteende, hur man på deras språk sker kontakt, berömmer, bestraffar, man får alltså bli en ”ledarhund”, men inom hästsporten finns inget liknande om man inte söker kunskapen utomlands. Då vill jag påpeka att jag anser att många westerntränare håller sig till många tvångsmetoder.
- Synd att enkäten inte hade några frågor riktade till uppfödare som har passerat inlärningsstadiet och arbetar professionellt och har klarat av uppbyggnaden av verksamheten.
- Bra undersökning – mera!
- Har hovslagarutbildning själv, där av att jag ej saknar hovslagare för jag skor själv. Har gått praktik med en hästmassör så jag masserar mina hästar själv. Har gått foderutbildning, utbildning i djurskydd och lagar över byggnader på gymnasiet.
- Kanonbra med undersökningar och projekt som belyser hästnäringen/hästsporten.
- Många människor behandlar sina djur helt fel, genom okunskap. Blir omöjliga individer.
- Hästhållning är inte en hobby, det är en livsstil där hela familjen måste vara delaktig.
- Som ”hästbonde” räknas jag inte som ”lantbrukare” trots att jag brukar min jord på samma sätt som då jag hade mjölkkor.
- Föreningen jag är med i motarbetas av kommunen, får ej lotteritillstånd etc.
- Vi har bara bott här i Morvall sedan 020218, just nu har vi så mycket runt omkring oss så vi skulle inte hinna med några kurser. Vi har svarat så gott vi kunnat.
- Äntligen tas hästnäringen på allvar.

- Punkterna 26-27, har jag aldrig hört något.
- Bidrag för veterinärvård.
- Sedan tycker jag att vissa borde få gå kurs på hur man smörjer in hästar sommartid. För vissa vet inte. Vill inte eller så bryr dom sig inte om detta.
- Ett allmänt ridhus borde finnas ganska centralt i länet så alla privat ryttare fick en chans att träna. Detta är ett stort problem som vi privatryttare har som inte står på ridskola.
- Det blir svårare att få det att bli löpande för oss på gräsrotsnivå därför mer pengar till vardagstravet. Det är bara få topphästar som plockar stora pengar. Titta på åldern på hästägarna så förstår ni vart vi är på väg. Det är snart bara äldre.
- Fråga 20 – ”Pusslande” för att få ihop bete så det räcker hela sommaren hittills, men i år har betesmark gjorts i ordning inför nästa år.
- Fr. 21 Har hagmark sommarbete som ”Räcker för 2-3 hästar”.
- Fr.23 d), e), f),g),h) – finns att få ta tag på om man känner att man behöver hjälp.
- Jag är mycket kritiskt att det inte finns kurser i se punkt 28. Har ringt Ultuna och frågat. De hade inte något sådant. Skulle gärna se en helst flera helgkurser på t.ex. ATG- kliniken i Gävle.
- Om alla höll på med hästsport så kunde vi skrota alla psyksjukhus, sant eller?
- Egen transport, stall, ordnar foder på egen hand.
- Största problemet är hagbristen och alla sjukdomar som sätter käppar i hjulet för tävlings hästar. Förkylningar , hosta osv.
- Positivt med denna enkät. Förhoppningsvis ett led i riktning mot mer fokus på hästsporten.
- Har ägt ett kallblodssto (6 år) som jag hyrt stallplats åt på två olika stall med olika förutsättningar. Nu är hon såld och jag har ett föl efter henne som jag satt i proffsträning. Det är därför svårt att svara på enkäten. Jag ser dock positivt att länsstyrelsen ägnar intresse åt sporten. Mitt intryck är att många amatörtränare offrar mycket tid och mycket pengar på son hobby. STC och Veterinärerna tar orimligt betalt för sina tjänster.
- En stilla bedjan och önskan att bil, buss, lastbilsförarna lärde sig paragraf 32 i vägtrafik förordningen. Den kvinnliga föraren är överlägsen att ta hänsyn till djur på vägen. Kommunen skall vara tillmötesgående att sätta upp skyltar vid sådana ställen där hästar måste använda. Allmänna vägar, för att ex komma till skogsvägar. Till fråga 27: Det beror även på hur man själv uppträder ex. kör gående förbi hus och tar hänsyn till andra.
- Kontakta mig om jag kan bidra till utvecklingen på något sätt, Roland Bäckman, Ljusdals kommunpolitiska (se visitkort).
- Hästutbildning med Riksintag i Hudiksvall.
- Varför byter ni plats på positiv – negativ på frågorna 26 resp.27? Dum grej som kan ge felaktiga svar om man inte är observant!
- Dumt att ändra skalan plötsligt (fråga 26, 27), är jag som respondent ej uppmärksam så blir det fel på denna fråga. Intressant enkät. Hoppas att få ta del av en uppföljning och sammanställning av detta.
- Det största problemet är att göra sig av med hästarna (slakta). Det måste ordnas så att man kan få EU-bidrag när man odlar vall för hästar. Nuvarande system är mycket orättvist.
- Han har idag drygt 200 anställda på ATG där av 80 st. som sysslar med IT dessutom hyr man in 35 st. IT – konsult. IT, TV, marknadsföring kostar i dat ca 375 milj. Detta är siffror som skulle vara orimliga tom i Grönköping. Det är nödvändigt att någon

kompetent går in och omorganiserar ATG och får ned kostnaderna och personalstyrka till en normal nivå. Denna rationaliseringsvinst skulle räcka till att 3-dubbla prispengarna på små- och mellanbanor och även att förbättra ekonomin för övrig hästsport. Prispengarna på små och mellanbanor är idag en skymt mot hästägarna. Görs ingenting åt detta enorma slöseri så går svensk hästsport en mörk framtid till mötes.

- Kanon med en enkät om hästhållningen i vårt län! Mer sånt!
- Hästparaden i Bollnäs var kanon bra!
- Eftersom det finns mycket varmblod i trakten som används som ridhästar skulle speciella kurser & tävlingar för varmblod vara en idé.
- Ni frågade inte hur svårt det är att få tag på bra hö och strö under stallperioden – är det för att ni vet att det är ett problem?
- Har ridspritaffär. Är ridspritjournalist.
- Är medlem i Hästkraft Hälsingland.
- 26 + 27 Kan jag inte uttala mig om ännu. De jag har träffat har varit positiva.
- Fr.23: Har haft hästar så pass länge att vi har ganska bra ”hum” om hästhållning, utfodring osv. Men utbildade hovslagare är såra att få tag på.
- EU-bidrag även för hästar som håller landskapen öppna vore bra, men man kanske skulle ta och köpa en kviga som sällskap till dem!
- Vad är det här för sätt? Att ta betalt för en lokaltävling så ni inte ens ordnar riktiga hinder! Sämsta tävling jag sätt någonsin.
- Turas om med andra sporter i skog och mark och på vinkar och planer.
- Tack för denna utredning!!
- Har hästar sen jag var barn, är över 70 år. Har varit med om det mesta.
- Det var trevligt med en liten enkät.
- Jag har från 1/1 02 helt avvecklad min hästverksamhet, stall Hammering.
- Utlånad som fölmånn.
- Har stallplatser för uthyrning. Skulle behöva få befintlig kotunnel under väg 83 utbytt till en med plats att köra häst igenom.
- Skulle vara intressant att ingå i det framtida hästprojektet som hästmassör.
- Att få ha hästnäringen på Hobby Basis (som förr).
- Frågor ej tillämpliga. vi anlitar prof. Travtränare.
- I Sandarne finns det minst 35 ridhästar och lika många travhästar (varav en det även ridtränas men inte en enda riktig ridbana). Snälla hjälp oss att få en!
- Köpte för 2,5 år sedan en äldre gård. Tyvärr är gården avstyckad sedan 1978 så endast 5600 m^2 finns till gården nu- avstyckning av gårdar borde vara otillåtet om inte mer mark lämnas kvar till gården.
- Det behövs mer kontroller gällande vård av djur i allmänhet. Vanvård av djur är helt oacceptabelt enligt min mening.
- Gävletravets avsaknad av visioner/mål/affärsmässighet, A-tränare måste lyftas, B-tränare ”existerar inte”.
- Största hindret för hästhållning är hänsynslösa bilister och skoteråkare.
- Hoppas vi får ta del av enkätresultatet.
- När hästarna ska ”vandra vidare” önskar man att man kunde ta bort dem hemma på gården. Ej skjutsa dem till slakteriet.
- Körning med brukshästar måste komma mer i ropet så att det inte försvinner.
- Kul att ni anstränger er för att höra vad man tycker & tänker.
- Intressant projekt!

- Tycker att Hästivalen är jättebra, men man kan säkert utveckla det mer!
- Tråkigare att det är en dyr sport. Vi bör hjälpas åt att hålla kostnaderna nere på en rimlig nivå. Så att alla som vill har råd att rida och tävla – o med bibehållen kvalité och profession inom hästnäring.
- Jag har en del grundutbildningskurser på hobbynivå samt omskolning av f.d. travare (även det som hobby) Jag står på STC: s lista som mentor/omskolning support.
- Mycket bra initiativ! Minns att kostnaderna är största hotet. En månad häst: Stallhyra 1500:- , Träning ca 600:-, Försäkring 1100:- plus alla prylar.
- Bra att någon tar upp dessa frågor i våran mansvärld.
- Vore bra om någon kunnig veterinär t ex kunde kolla enskilda ”hästgårdar” (man blir lätt hemmablind).

Bilaga 5- Frisvarsalternativ från lantbrukarna

Fråga 3i): *”Vilken annan typ av produktion har du på gården i dag?”*

- ”Köttdjurs produktion”
- ”Köttproduktion, ungtjurar”
- ”Köttdjursproduktion”
- Får
- Får (12 tackor)
- Lammproduktion, fåravel
- Lammproduktion
- Får och häst
- Får hållning
- Potatis
- Stutar
- ***Ungdjursuppfödning***
- Stutar
- Får
- Grisuppfödning
- Fårskötsel
- Nötkreatur som naturvårdare
- Köttdjur, stutar.
- Får
- Oxar o får
- Ungnöt
- Får
- Potatisodling
- Hjortproduktion.

Fråga 5f): *”Vilken annan typ av häst har du?”*

- ”Avel”
- Newforest E.

Fråga 9: *”Kommentarer kring befintliga byggnader som skulle kunna bli stall”*

- Delvis byggnader som kan anpassas till stall.
- Det finns 2 stycken omoderna stallplatser.
- Ut med mjölkkor.
- Funderar på driftsomläggning.
- Kostallet skulle kunna byggas om till hästboxar.
- Måste sluta med korna först i så fall.
- Vi slutar med dikorna år 2005 lagården har i dag 48 båsplatser + 40-50 ungdjursplatser.
- Något lågt i tak.
- ”Gammalt” stall + ladugårdsplats som varit för kor och som är borttagen.

- Byggnader finns, men går de att anpassa.
- Kräver även utbyggnad av gödselplatta.

Fråga 11d): *”På vilket annat sätt skulle du vilja lära dig mer om anpassning av byggnader till häststallar?”*

- Informationsmaterial, bygganvisningar, kostnadskalkyler, webbinformation från t. ex. LAN.

Fråga 12f): *”Vilka andra grödor producerar du i dag?”*

- ”Skulltorkat hö”.
- ”Hö löst på skulle”.
- ”Löshö på skulle”.
- ”Skulltorkat hö”.
- ”Skulltorkat hö”.
- Hö, löst.
- Säljer hö på rot.
- Hö som bortskänkes till annan brukare.
- Hö på hötork.
- Löst hö skulltorkat.
- Löshö.
- Löshö.
- Skulltorkat hö.
- Hö på skulle.
- Hö på skulle.
- Hö på skulle.
- Hö på skulle.
- Hö, löst.
- Hö på skulle, kravhö.
- Hö på skulle.
- Hö löst.
- Löst hö.
- Löst hö.
- Hö på skulltork.
- Skulltorkat hö.
- Hö, löst.
- Hö på skulle.
- Hö på skulltork.
- Grönfoder i rundbal (ät-havre).

Fråga 13f): ”Säljer du någon annan produkt till hästnäringen i dag?”

- ”Hö till försäljning endast ibland”.
- Hö på rot.

- Hösilage i 4-kantsbal.
- Halm.

Fråga 15d): ***”På vilket annat sätt skulle du vilja lära dig mer om utfodring/foderproduktion?”***

- Kanske.
- Studiematerial.

Fråga 18b): ***”Om nej, varför är du inte intresserad av att få tillgång till hästgödsel?”***

- ”Ogillar spån i gödseln”.
- ”Finns redan”.
- Tiden räcker ej till.
- ”Oftast mer spån än dynga i hästgödseln”.
- Har så det räcker.
- Vet ej näringsvärdet i gödseln.
- Förmodligen en massa krångliga EU regler.
- Har egen gödsel från hästarna och får.
- Kanske svårt att passa in med ekologisk produktion.
- För mycket spån.
- Vi ska starta hönshus med 3 000 krav höns så vi får tillräckligt med gödsel.
- Har inte utrymme för mera gödsel.
- Har redan så mycket kogödsel.
- Tidsmässigt.
- Transport och kostnadsfråga, fritt utspritt är svaret ”ja”.
- Tillgången på gödsel räcker ändå.
- Har gödsel så det räcker.
- Har själv.
- Har egen.
- Ej lönsamt.
- För dåligt näringsvärde och dyr hantering.
- Har tillräckligt med gödsel för egen del samt problem med spridning av hästgödsel.
- Saknar utrustning för hantering.

Fråga 19f): ***”På vilket annat sätt värderar du stallgödsel från hästar?”***

- ”En resurs”.
- Vet ej.
- Vet ej.
- Har ingen uppfattning om gödsel från hästar.
- Ogräsmängd.
- Många slänger balsnören i dyngan –förkastligt!
- Positivt för mikroliv i jorden.

Fråga 20d): ***”På vilket annat sätt skulle du vilja lära dig mer om hur man bäst utnyttjar stallgödsel från hästar?”***

- Tveksam.
- Ja, skrift.
- Informationsmaterial.

Fråga 22b): ***”Om nej, varför är du ej intresserad av att hyra ut betesmarker som du ej utnyttjar?”***

- Hyr gärna (även utan inkomst) ut till kor eller får. Men hästar betar och trampar sönder markerna till förbannelse. Dessutom skulle åkervägen till betesmarken bli totalt sönderkörd av trafik med hästar och bilar.
- Inte intresserad av hästar och EU regler.
- Tror att det är för mycket myrjord och för surt och svårt med el.
- Har behov av det till egna djur.

Fråga 25f): ***”Kommentar kring intresse av tjänster/rådgivning/kurser om hästhållning?”***

- ”Redan gått på övriga kurser”.
- ”Säljer allt som hör till travhästar”.
- Har ej tid och lust just nu.
- Som ni förstår är vi intresserade av produktionen till hästar. Vi kan även ta emot gödsel. Men titta hur det ser ut på hästgårdarna. Vill inte ha dom hästar hos oss.
- P.g.a. minimal lönsamhet drar vi ner jordbruket till mer hobbybetonat för att kunna söka andra inkomstmöjligheter.
- Jag säljer hö till hästar sedan 20 år tillbaka kan tänka mig en kurs framöver om lantbruksenheten ordnar en sådan.
- Kurser kan jag nästan aldrig gå på eftersom jag har ett arbete att sköta (fritidsjordbrukare).
- Då jag har ett heltidsjobb + sköter jord och lite skog på fritiden finns inget utrymme för kurser och dylikt. Kan omöjligt öka arbetsinsatsen.
- Material för självstudier därefter eventuellt rådgivning.

Fråga 26: ***”Övriga kommentarer?”***

- ”Skulle egentligen ha ställt frågorna till sonen som är med i Brukshästsällskapet.”
- Hur skulle ni kunna hjälpa en när ingen adress finns på blanketten!
- För fråga 15 –skulle personen vilja lära sig utfodring/foderproduktion eventuellt även i kurs.
- För fråga 17 – Problem med lagring, i övrigt är det OK.
- För fråga 20d eventuellt i kurs.
- För fråga 25d och 25e eventuellt i kurs.
- Fråga 24 Utvecklingsmöjligheter finns och är av intresse. MEN allt beror på det slutliga ekonomiska nettot.

- För fråga 24 a, b, c, d, e kan personen tänka sig även kurser.
- Håller just nu på med hönshus planeringen så kurser och dyl. är inte aktuellt just nu. För fråga 22 Vi behöver betet till fåren och hästarna.
- Jag arrenderar ut 6 ha åt en mjölkbonde.
- Är intresserad av kontakter för foderförsäljning.
- Intresse finns att ha Bed & breakfast för både häst och ryttare/kusk som är ute efter leder med sin häst. Skapa en vacker och säker rid/körled som även har ett historiskt värde. Skapa ett kontaktnät av transportörer och bönder. Jag har ett separat stall jag kan stå till förfogande med. Jag har foder att sälja samt en vacker Hälsningegård där man kan hyra rum. En ny typ av turism för den typ av ryttare som tycker om att umgås med sina hästar!
- Säljer gärna havre till hästgårdar, varmluftstorkad och rensad.
- Hästfolk borde erbjudas kurs i etik och moral. Mycket negativa erfarenheter av mångas beteende. Ställer i stort sett krav på att få utnyttja mark gratis trots att de ej äger den. Bryter överenskommelser. Jag är van att handslag är tillräckligt. Betalar inte för vare sig grovfoder eller spannmål. Jag uppfattar att vi som är bönder skulle ha en helt annan inställning till hästfolk om de förstår landsbygdens kultur samt vinnlägger sig om att uppträda på ett socialt accepterat sätt. Ett annat ex. är hur man plötsligt utan att fråga skapar ridvägar, hagar och hänvisar till allemansrätten. Bör man inte före hästköp försäkra sig om att foder respektive bete finns?
- Om något år tänker jag upphöra med mjölkproduktion och då skulle detta kunna vara intressant.
- Finns ekonomi på att göra om och eventuellt hyra ut stall mm har jag intresse av att göra något.

Källförteckning

Miljödepartementet, Kretsloppsdelegationen. 1997. *Hållbar så klart – en kretsloppsstrategi*. Stockholm. Rapport 1997:13.

Kopior av publikationer kan beställas från:
Forskningssekretariatet
Högskolan i Gävle
801 76 Gävle

mail: registrator@hig.se

Förteckning över samtliga FoU-rapporter finns på:
www.hig.se/Forskning/Publikationer.html

Tryck
Reproavdelningen
Högskolan i Gävle

ISSN 1403-8749

Tidigare FoU-rapporter:

26. Hussain I: What can be learnt by economy-wide models of transport investment planning? Institutionen för Ekonomi 2004.

27. Brandt S A: Översvämningsmodellering i GIS. Betydelse av höjdmodellers upplösning applicerat på Eskilstunaån – ett delprojekt i KRIS-GIS. Institutionen för teknik och byggd miljö 2005.

28. Wijk K, Gävert M: Hälsofrämjande verksamhet på arbetsplats - formativ utvärdering av implementeringsfasen. Institutionen för pedagogik, didaktik och psykologi 2006.

29. Wijk K, Halling B: Att väcka den björn som sover – reflektion över planering och implementering av en hälsointervention på en arbetsplats. Institutionen för pedagogik, didaktik och psykologi 2006.

30. Hjelmblom (f. Blom) M: Deontic Action-Logic Multi-Agent Systems in Prolog. Institutionen för matematik, natur- och datavetenskap 2008.

31. Hult M, Malmqvist T: Miljövärdering av bebyggelse. Innemiljövärdering. EcoEffekt-metoden. Institutionen för teknik och byggd miljö 2008.

32. Glaumann M, Wallhagen M: Study of International Policies. Sweden. National initiatives for reducing the environmental impact of the building sector. Institutionen för teknik och byggd miljö 2008.

33. Glaumann M, Assefa G, Kindembe B, Norrman Eriksson O: Miljövärdering av bebyggelse. Extern miljöpåverkan. Beskrivning av olika miljöpåverkanskategorier. Institutionen för teknik och byggd miljö 2009.

34. Glaumann M, HiG, Malmqvist T, KTH: Miljövärdering av bebyggelse. Metodbeskrivning. EcoEffect-metoden. Institutionen för teknik och byggd miljö 2009.

35. Brandt Anders S.: Betydelse av höjdmodellers kvalitet vid endimensionell översvämningsmodellering. Institutionen för teknik och byggd miljö 2009.

Utgiven av:
Utbildnings- och forskningskansliet
Högskolan i Gävle

Juni 2009

801 76 Gävle
Besöksadress: Kungsbäcksvägen 47
Telefon: 026-64 85 00 Fax: 026-64 86 86
www.hig.se